

DOCTRINE POLITICE - VII -

15 dec.1935 - 1936 – 1937

DOCTRINE POLITICE - VII -	1
15 dec.1935 - 1936 – 1937.....	1
-----	4
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 14 nov.'35 - apr.'36.....	5
-----	5
1.a.) Octavian Goga (P.NC) ,Comunicare -interpelare : Alegerile parțiale, 27 febr.'36.....	5
b) Virgil Solomon , " <i>chestiune personală</i> " : <i>Pactul de la Ciucea</i> - compromiterea lui Goga /	6
c) GH.Cuza - interpelare.....	6
a.) Octavian Goga / 27 febr.'36.....	6
▣ Partidul Național -Creștin.....	6
▣ Raporturile sufletești cu poporul : românismul.....	6
▣ PNC - PNȚ = două curente românești.....	7
▣ Amestecul gazetelor jidănești.....	7
▣ Național -socialismul hitlerist.....	7
▣ Românism -creștinism - zvastica.....	7
▣ Presa jidovească la schimbare de regim.....	8
▣ Catastrofa din Austro-Ungaria.....	8
▣ Mihalache : cămașa țărănească.....	9
▣ PNC : cămașa albastră	9
▣ Violența.....	9
▣ Alianțe cu partide extremiste ilegale : PCR ... Garda de Fier.....	10
▣ Manifeste electorale comuniste.....	12
▣ Concluzii : alegerile parțiale.....	13
▣ Indicație pentru succesiune.....	13
▣ Partidul Național-Creștin.....	13
▣ Angajare , program	14
c) Gh.Cuza / 27 febr.'36.....	14
▣ Metodele luptei politice.....	14
▣ " Gărzile țărănești" versus " Lăncierii "	14
▣ Duplicitatea PNȚ față de cruce.....	14
▣ Speculațiile privind zvastica.....	14
▣ Declarațiile belicoase ale PNȚ.....	15
▣ Lideri și presă.....	15
▣ Recapitulare.Concluzii .Pronostic.....	15
▣ Înfrângerea partidelor " democratice "	15
-----	16
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37.....	16
-----	16
2.) dr.Mircea Isăcescu (<i>Frontul Românesc</i> -Vaida) , discurs la mesaj, 24 nov.'36.....	16
▣ Monarhia, Dinastia, Carol II.....	16
▣ Deviza Frontul Românesc.....	17
▣ <i>Numerus Valahicus ; numerus proportionalis</i>	17
▣ Revizuirea cetățeniei.....	17
▣ Eliminarea străinilor cu pașaport.....	17
▣ Frontul Românesc = deasupra , contra partidelor !.....	17
3.) Virgil Madgearu (PNȚ) Comunicare : Cenzura; Regimul presei , 26 nov.'36.....	18
▣ Regim democratic , monarhic constituțional ?.....	18
▣ Dictatură lașă !.....	18

4.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	19
/ Manieră de " patriarh" : ironizarea lui Tătărescu, a majorității /.....	19
/ Succesiunea la guvernare / Actorii politici :.....	19
/ Parlamentul corporativ ? - Există Senatul ! /.....	19
/Iorga - apărătorul "amenințărilor" : Guvern, Minoritar, Prelat /.....	19
/Guvernarea Tătărescu.....	20
/Liniștea și ordinea publică.....	20
/Guvernarea Tătărescu.....	20
/Ministrii și departamentele.....	20
/Politica externă.....	20
5.) M.Manoilescu (Liga Național-Corporatistă) , discurs la Mesaj, Senat, 27 nov.'36.....	20
6.) N.Penescu(Camera de Comerț și Industrie , <i>Sfatul Negustoresc</i>) ,.....	21
▣ Lichidarea arieratelor.....	22
▣ Lezarea creditorilor.....	22
▣ Încurajarea cooperăției =.....	22
▣ Lezarea negustorilor.....	22
▣ Starea economică a orașelor.....	22
▣ Început de prosperitate ?.....	23
▣ Concluzii.....	23
▣ Sfatul Negustoresc.....	23
▣ Clasa negustorilor.....	23
7.a.) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36.....	23
7.b.) I. ACCuza (PNC) , discurs la Mesaj , Senat , 28 nov.'36.....	24
8.) Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36.....	25
9.)Gr.Iunian (PȚR) , discurs la Mesaj , 28 nov.'36.....	25
10.) Gh.Vântu (raportor) , discurs final la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36.....	26
11.)Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36.....	27
▣ Partidul Național - Liberal = partid istoric.....	27
▣ Guvernările liberale.....	27
▣ PNL- PNȚ = partide politic autentice.....	27
Grigore Gafencu - Victor Iamandi / 29 nov.'36.....	28
▣ Puncte de convergență PNȚ-PNL.....	28
[Politica externă].....	28
[Libertățile publice?!].....	29
[Realizări ?!].....	29
Iamandi - ACCuza / 29 nov.'36.....	29
▣ Mișcările naționaliste : cuzismul, legionarismul.....	29
Iamandi / 29 nov.'36.....	29
▣ Generațiile.....	29
▣ Tineretul extremist.....	29
▣ Generațiile succesive.....	30
▣ Mihail Manoilescu.....	31
▣ Democrație versus totalitarism.....	32
▣ Libertate și egalitate !.....	32
▣ Mistica religioasă - mistica politică.....	33
▣ Partidul Național Liberal.....	33
12.) prof.Simeon Mehedinti <i>Autocondamnarea democrațiilor</i> , 31 dec.'36.....	34
[Monarhiile].....	35
[Democrațiile].....	36
[Doctrinile războinice ale democrațiilor].....	36
[" omul din popor" al democrației].....	37
[" Democratul " român].....	37
[liberalii].....	37
[țărăniștii].....	38
[Democrații cei noi].....	38
["Ghiarele" democrației].....	38

13.) Iuliu Pascu , Înnoirea națională și lovitura de stat , 31 dec.'36.....	39
▫ Frământările postbelice ale lumii contemporane.....	39
▫ Revoluția " legală " din România.....	40
▫ Marile transformări ale lumii.....	40
▫ Actele politice excepționale.....	42
Abdicarea.....	42
Dictatura.....	42
Lovitura de stat.....	43
▫ Lovitura de stat din 2 mai 1864.....	43
▫ Înlăturarea Tratatului de la Paris privind încetățenirea evreilor.....	44
14.) CCGiurăsco (PNL-g) , interpelarea : Românii de peste hotare (- II -) , 4 mart. '37.....	44
G.I.Brătianu (PNL-g) , intervenție : Programul partidului ; relațiile cu G de F.....	44
▫ Programul PNL- g : colonizarea și minoritățile.....	44
▫ Echivocul guvernul liberal față de Garda de Fier.....	45
▫ Alternarea violenței cu toleranța.....	45
▫ Tradiția PNL : politică de centru , de echilibru , de ponderațiune.....	46
▫ Alternarea politicilor de "stânga" și " dreapta".....	46
▫ Guvernul Tătărăscu : încurajarea extremelor.....	46
▫ Preludiu de război civil.....	46
-----	47
Guvern Tătărăscu . Vacanța parlamentară . Succesiunea. Alegeri . 1937.....	47
-----	47
15.)Congresul tineretului PNȚ- Ilfov. , 4 oct.1937.....	47
prof. I.C. Petrescu (secretar g-ral PNȚ-tineret).....	47
▫ Statul național -țărănesc.....	47
▫ 4 pietre unghiulare :.....	47
Virgil Madgearu / 4 oct.'37.....	48
▫ Clarificările PNȚ : # Bolșevism # Autoritarism.....	48
# Constituționalism # Naționalism-"românizarea".....	48
[Bolșevism ?!].....	48
[# Autoritarism ?!].....	49
[# Constituționalism].....	49
[# Naționalism].....	50
▫ "Românizarea" vieții economice , sociale, învățământ.....	51
[românizare economică].....	51
[românizare socială : țărănime, muncitori industriali , clasă mijlocie].....	51
[# românizarea învățământului].....	52
[# ideea națională].....	53
[# solidaritatea cu țărănimea].....	53
[# cooperăția].....	54
[# stat cultural românesc].....	54
[# sănătatea țaranului].....	54
[# regim democratic , monarhic , constituțional].....	54
16.) Rev. " <i>Parlamentul Românesc</i> " - (11-20) dedicat partidelor politice , 31 oct. '37.....	55
a) Nicolae Petrescu , Evoluția doctrinelor politice.....	55
▫ Arta guvernării.....	55
▫ Forma de organizare a statului.....	56
▫ Soluții, mijloace.....	56
▫ Doctrinile politice.....	56
▫ Doctrinile politice- partide politice.....	56
▫ <i>Liberal (ă)- Conservator (e) -Socialist (ă)</i>	56
▫ Doctrinile (partide) postbelice.....	57
▫ Statul totalitar.....	57
▫ Extremismul " de stânga" și "de dreapta".....	58
▫ Prezentul " deschis".....	58
▫ Dictaturile de dreapta sau de stânga.....	58

b)Mihail Manoilescu , <i>Doctrine vechi și noi</i> ,.....	58
x Inexistența "doctrinelor vechi " în România.....	58
x Liberalism, conservaorism, țărănism ?!.....	58
x P.Conservator ? = partid fără doctrină.....	59
x P.Conservator ? = identic cu cel liberal.....	59
x P.Liberal ? = nu a fost partid " liberal " !.....	59
x Doctrina PNȚ ? = o formulă lipsită de conținut.....	60
x Doctrine noi = doctrinele de dreapta	60
x Național-creștinism, legionarism, corporatismul.....	60
c) Autor ? , <i>Partidul Agrar</i> [C.Argetoianu].....	60
x Revizuirea Constituției.....	61
x Modificarea regimului parlamentar.....	61
x Creșterea prerogativelor regale.....	61
C.Argetoianu /.....	61
x Programul PNA.....	61
[Administrația].....	61
[Economia].....	61
[Industria].....	62
[Agricultura].....	62
[Moneda] [Fiscalitatea].....	62
[Protejarea elementului românesc].....	62
[Minoritățile] [Sănătatea].....	62
[Educație, școală , cultură ; problema tineretului].....	62
d) Simion -Mehedinți, Puterea selectivă : de la Carol I la Carol II.....	62
e.)) IDSuchianu , Ideologia ca factor al politicii românești.....	63
x Idee - ideologie - doctrină.....	63
x "Omul și pogonul" - legionar.....	63
x Poporanismul liberal ; poporanismul țărănist.....	64
x Antagonism PNL -PNȚ : primatul economic.....	64
x Stil de viață : orășenesc - rural.....	64
x Antagonism țărănism - toate celelalte curente.....	64
x Descifrări ideologice.....	65
x Diversiuni : comunismul , antisemitismul.....	65
x Ideologii românești.....	65
-----	65
Guv.Tătăărăscu .Succesiunea. Alegeri .1937.....	65
-----	65
17.) I.Mihalache , <i>Expozeu</i> ,Comitetul Executiv PNȚ , <i>stat național-social</i> / 24 nov.....	65
Struna monarhic-constituțională.....	66
Struna național-socială.....	66
x Președinția PNȚ.....	66
x Proba de rezistență.....	66
x Conducere lui Iuliu Maniu !.....	67
x Steagul constituționalismului.....	67
x Retragera din președinția PNȚ.....	67
x Pilda lui Cincinat.....	67
Iuliu Maniu / 24 nov.'37.....	68
x Acceptarea revenirii la președinția PNȚ (24 nov.'37).....	68
x Programul politic ? Programul din 1926.....	68
x Ideea națională	69
x Încurajarea elementului românesc.....	69

1.a.) **Octavian Goga (P.NC)** ,Comunicare -interpelare : Alegerile parțiale, 27 febr.'36

b.)**Virgi Solomon (PNȚ)** replică : **Pactul de la Ciucea** ,

c.) **Gh.A.Cuza (PNC)** , Comunicare : **alegerile de la Mehedinți**,

d.) **Mihalache (PNȚ)** : **amânarea interpelării dr.Lupu**

(" Rev. "Parlamentul Românesc " , an VIII, nr. 195-198, 20 mart.'36, p. 63)

(DAD, MO 30, șed. de joi, 27 febr.'36, p. 1123 - 1149)

Alegerile parțiale : Suceava, Mehedinți, Hunedoara

Gh.Cuza , Nichifor Robu, Tilică Ioanid ș.a. Intervenții , replici ,ciocniri , scandal ;

I.Mihalache, dr.Lupu ,Aurel Dobrescu, Virgil Solomon , M.Ghelemegeanu, Petre Andrei,

replici, intervenții, ciocniri, scandal

NNSăveanu, C.Burcă, Tiberiu Moșoiu, Justin Stănescu - conducători de ședință

[LD :Am citit și reprodus toată această mizerie politică care s-a revărsat în această ședință.

Am avut deodată o revelație : **guvernul liberal a folosit aceste alegeri parțiale**

ca pe un prilej de a experimenta și testa - sub regim de stare de asediu și cenzură ! - măcinarea

adversarilor , iar **autoritățile ... s-au retras , au stat în expectativă, folosind când pe unii**

când pe alții. Pe lângă **spectacolul tragi-comic exagerat**, prea arată totul

a **aranjament - capcană**, în care **Mihalache a căzut**, și a trebuit să înghită din **paharul**

umilinței, până la fund. Dar s-a păcălit și PNC , pentru victoria obținută astfel.

Și culmea ! **Cel mai tare s-a păcălit PNL , care nu va mai fi capabil să stăpânească**

anarhia pe care a crezut că o poate manevra în acest mod.

Dincolo de aranjamente însă, **realitatea aceasta a campaniei electorale este ... uluitoare.**,

și dacă ea nu s-ar fi dezbătut sub această formă , de spectacol, ar fi fost de necrezut .

[LD : procedură parlamentară : Ședința aceasta a durat **cca 7 ore** și a fost deosebit de

tensionată și greu de stăpânit . Ea a fost condusă , succesiv, de NNSăveanu, C.Burcă, Traian

Moșoiu, Justin Stănescu, cu evidentă favorizare a PNC .

Impresie strict subiectivă : cred că acesta a fost **tactica -răspuns a guvernului la**

comunicarea făcută de Armand Călinescu (23 ian.) ; cred că s-a acordat acest timp

exagerat lui **Goga și Gh.Cuza** ,să-și dezvolte comunicările , pentru ca operația de

" **demascare** " , de **compromitere** , de **intimidare**, de **amenințare la adresa PNȚ** ,

să-și facă deplinul efect ; cred că **soluția a fost cu două tăișuri** , și că , prin consecințe ,

se va întoarce și împotriva PNL , care nu-și va putea prelungi guvernarea (nov.'37) ;

cred că această episod electoral , a fost încă **o verigă din acel lanț**

ce va duce spre **instaurarea dictaturii regale.**

[LD , 28-30 mai 2003 : din această dezbateri s-ar putea face o piesă de teatru

care întrece piesele lui Caragiale. **Goga are 53 de ani și un trecut politic interesant.**

Era la cel de-al treilea partid : PP, PNA, PNC .

Discursul- diatribă, a fost un continuu dialog - hărțuire cu național -țărăniștii ;

a durat cca 6- ore și a fost urmat de alte replici.

Pentru a reda atmosfera ,voi introduce documentul integral, punându-i supratitluri problematice.

Observații personale, la probleme .Mulțe paranteze -scandal ;

Doc.integral .- **fișier LANC / PNC - V**

a) Goga

/ **Reportaj parlamentar de epocă : " parlamentarism integral " = ședința din 27 febr.'36 /**

/ **Confruntări PNC - PNȚ : Goga - Mihalache ; Goga - Lupu ; Goga -Dobrescu ; ș.a.**

/ **Alegerile din Mehedinți /**

/ **PNC: raporturile cu poporul- românismul : marile întruniri /**

/ **PNC : alegerile parțiale = prilej de verificare /**

Suceava- Mehedinți-Hunedoara

/**PNC - PNȚ = două curente legitime românești / amestecul inoportun al presei jidănești /**

/**Paralelă : național-socialism hitlerist- național-creștinism românesc /**

/Naționalismul PNC - semnificații : creștinismul ; zvastica /
/Presa jidovească = otrăvirea spiritului românesc /
/Presa jidănească în vechea Austro -Ungarie - amnaliză tipologică /
[Dispută și bătaie : Gh.Cuza -Virgil Solomon]
/Goga -Mihalache : cămașile simbol : cămașa țărănească - cămașa albastră /
/Goga -Mihalache : violența ca practică politică /
/Jidanii : exagerarea evreească ; violența evreească : cazul Briceva /
/Goga -Mihalache -Lupu : alegerile din Hunedoara /
Alianțele PNC: Totul pentru Țară !
Alianța PNȚ : PCR !
/Goga -Mihalache -Lupu : acordul de Front Popular al PNȚ /
Presa comunistă despre acord /
[Dispută Goga- Mihalache - Lupu -Ghiță Pop -Dobrescu]
/Goga - concluzii: alegerile parțiale = indicație pentru succesiune /
Alternativa PNȚ = Mihalache+ Ana Pauker + Boris Ștefanof
Alternativa PNC = angajare, program național.

---

b) Virgil Solomon , "chestiune personală" : Pactul de la Ciucea - compromiterea lui Goga /

---

c) GH.Cuza - interpelare

/ Metotele electorale ale PNȚ și PNC : Gărzile țărănești - Lăncierii /
/ Duplicitatea PNȚ față de germani /
/ Diversiunea PNȚ pe temă religioasă : crucea / zvastica /
/ Declarațiile belicoase ale PNȚ : presa și liderii /
/ Recapitulare - Concluzii - Pronostic :
Înfrângerea partidelor democratice ; Viitorul : al mișcării naționale , al PNC /

---

a.) Octavian Goga / 27 febr.'36

▣ Partidul Național -Creștin

▣ Raporturile sufletești cu poporul : românismul

" Partidul Național -Creștin este foarte vechi și foarte nou.

Ca doctrină este vechi, pentru că credința pe care se întemeiază el, se găsește într-o înrudire organică cu acele instincte de viață , care au salvat poporul nostru în cursul vremii .

Ca organizație, însă, **PNC este foarte nou,** fiindcă știți bine cu toții , că n-a trăcut nici un an de când s-a înfăptuit .

" În mod normal , după înfăptuire , acest partid a căutat să ia contact cu opinia publică și cu masele populare .

În toate colțurile țării ne-am dus să verificăm raporturile noastre sufletești cu mulțimea și să căutăm să vedem întrucât se găsește în popor ,un ecou pentru ideile noastre politice.

" Vă aduceți aminte, au fost o serie de adunări : întâi la Chișinău, în Basarabia, o adunare despre care s-a vorbit foarte mult , fiindcă a răscolit sufletele din această provincie . și s-a adunat o așa de mare mulțime de oameni , cum nu s-a obișnuit până acum la adunări politice. A fost pe urmă , în Banat , la Oravița , o întrunire ; am fost la Cluj , am fost la Cernăuți.

Pretutindeni, pe unde ne-am dus, am găsit în sufletul poporului un răsunet foarte viu, foarte puternic. Am căutat să ne explicăm , de unde vine acest fenomen de puternică revărsare populară în jurul unui steag , și ni l-am explicat prin sentimentul pe care îl are

astăzi poporul românesc , de protestare împotriva faptului că **prerogativele firești ale românismului** nu se găsesc **pe primul plan în viața noastră politică și în multe părți din viața noastră economică.** "

[-----]

Confruntare : naționalismul ...

S-au răscolit , d-lor, **atâtea pasiuni**, încât realmente am putea să spunem că, pe urma acestor **injoncțiuni de patimi**, **țara s-a împărțit în două categorii de oameni**, dincolo de barierele partidelor politice.

Erau unii pentru , alții contra, după cum pe fiecare îl îndemna sufletul , **sau spre un naționalism integral , sau spre anumite concesiuni** , din punct de vedere național. **S-au răscolit patimi**, s-a revărsat **o ură neagră** , și , un om normal, un observator critic, care nu era amestecat în valurile politice, putea să-și pună întrebarea cu drept cuvânt : **aici sunt două partide care luptă unul cu altul pe câmpul politicii românești.**

[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▫ **PNC - PNTJ = două curente românești**

▫ **Amestecul gazetelor jidănești**

" În definitiv, aici putem să zicem că **stau față în față forțele tumultuoase a două curente potrivnice**, dar pe care eu, observatorul critic, **pot să le consider ca fiind din același mare izvor al mișcării noastre naționale.**

Atunci ce căutau acești indivizi care n-a nimic comun cu noi ?

" Întrebarea era perfect justificată , însă răspunsul este foarte simplu : **era cauza lor în joc !**

Nu era o chestiune de luptă politică de la partid la partid ,

ci era **o problemă de existență pentru ei.**

De aici , **patima** , de aici **neagra revărsare de ură talmudică**, de aici scormonirea tuturor **impulsiunilor latente, atavice**, și asvârlirea lor în viața publică , cu această ocaziune.

Gazetele lor au și fixat problema de la început , au pus-o limpede , au categorisit-o , au definit-o, și **au trecut-o în opinia publică** , în felul lor.

Vă voi cita acum , din **diverse gazete** , care fac toate parte **din aceeași familie sufletească :**

"Adevărul " , " Lupta " , " Cuvântul Liber " , pentru ca să **vă dau posibilitatea de a vedea**

atmosfera în care s-a făcut această alegere. Trebuie să vă atrag luarea aminte

că **nu este indiferent pentru țară , cum este îndrumat spiritul public,**

în ce sens **se răscolește sufletul acestei țări.**

Sufletul românesc ne scapă însă din mâini, căci este , în fiecare zi, în toate fibrele lui,

pervertit de aceste invaziuni de cerneală străină.

[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▫ **Național -socialismul hitlerist**

▫ **Românism -creștinism - zvastica**

" **Deci hitlerism și iar hitlerism !** De un an de zile de când Partidul Național-Creștin s-a format , **acuzăționea** pe care o reped asupra mea este **hitlerismul.**

Am făcut declarațiuni în atâtea rânduri spunând că **nu pot fi național-socialist,**

căci național-socialismul e o doctrină pe care nu o pot împărtăși ,

întrucât **nu se poate adapta cu împrejurările noastre de aici ;**

național-socialismul , tocmai pentru a combate socialismul, a luat asupra lui revendicări **cu caracter social și socializant** , lucruri care, însă ,

Popor de țărani...

nu se potrivesc la noi, pentru că masele noastre populare sunt ale unui **popor agricol** ,

și **au la baza ideii lor, a cugetării lor, și a psihologiei lor, proprietatea individuală.**

Am spus-o mai răspicat de atâtea ori , la întruniri.

Politica externă ...

Eu n-am preconizat un sistem de alianță în materie de politică externă , care să turbure sentimentul unanim al țării ; am înregistrat numai , cum au înregistrat și alții- bunăoară dl Gh.Brătianu - de atâtea ori, îngrijorările mele în raport cu ideea unui pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică . Acesta este păcatul meu și pentru aceasta sunt " *hitlerist*" - .

Zvastica ...

"Ni se aruncă acuzățiunea că zvastica pe care partidul nostru o poartă , ca o rezultantă a ideologiei pe care a avut-o d-l ACCuza , încă de pe vremea când Hitler nu se născuse , ni se aduce acuzățiunea că zvastica este o emblemă străină. D-lor deputați, zvastica este o emblemă care are a face cu semnificarea acordată arianismului , dar dați-mi voie să vă dau o definiție a zvasticii...

[-----]

-Goga : Dați-mi voie să vă citesc o definiție pe care un om de știință de la noi - care nu este amestecat în treburile politice - o lansează referitor la zvastică. Iată ce spune dl Simion Mehedinți , în caretea sa intitulată "Vechimea poporului Român" , la pag 33 ; DI.Simion Mehedinți este un om care nu poate fi bănuțit...

-Voci PNȚ : e nemțo-fil !

-Goga : Iată ce spune : < Dacia Traiană a stăruiț și durează și astăzi , clădită pe substratul ei cel străvechi [...] Zvastica ciobanului nostru este cel mai arhaic blazon din toată Europa .> Am vrut să vă dau această definiție care este veche, este dinainte de război. " [-----]

" Vă spun aceasta în legătură cu alegerea de la Mehedinți , care a fost făcută într-o atmosferă otrăvită de pirați , și , în calitatea mea de bun român - dincolo de orice bariere de partid - vă atrag atenția tuturor românilor din această țară , asupra ravagiilor sufletești pe care le fac acești indivizi , care vor trebui să dispară într-o zi ,

ori printr-o tendință de profilaxie sufletească, pe care va veni un legiuitor s-o producă , ori prin oprobiul public al vremurilor în care trăim. "

(vii aplauze la PNC, strigăte de bravo)

Octavian Goga / 27 febr.'36 / retro' 1919

▫ Presa jidovească la schimbare de regim

▫ Catastrofa din Austro-Ungaria

[LD , 29 mai , 2003 : Poftim , istoricule, dă-ți cu părerea ! Goga are aici perfectă dreptate.

Același lucru s-a produs la noi , după '44 ! Și cu ce grave consecințe !

De ce adică, despre toate națiile se pot emite și opinii negative,

și numai despre evrei , nu , că ești mediat apostrofat de " antisemitism " ?

Dacă nu voi putea altfel, voi da sub formă de citat , pentru că , de undeva de Sus,

Goga mă va înțelege !]

" Eu știu ce vorbesc.Am văzut procesul sufletesc dintr-o altă societate .

Eu am văzut la ce catastorfă a dus acest fenomen în altă parte.

Știu ce înseamnă o asociație parazită , suprapusă asupra unei societăți exploatate.

Am văzut la unguri cum presa era toată jidovită ;

presa aceasta supralicita în naționalism șovin împotriva noastră , a naționalităților din Ungaria de ieri.

Presa aceasta a declarat război Serbiei , fără nici un fel de justificare .

I-a slujit pe contele Tisza. După ce contele Tisza a fost omorât, a trecut la contele Karoly

Presa aceasta jidovească I-a părăsit , apoi , pe contele Karoly,

și a trecut integral la Bela Khun , în prima zi când s-a instalat bolșevismul la Budapesta.

Dar merg mai departe .Prin verificarea mea personală , vă pot spune că

atunci când noi am intrat în Budapesta ,

această presă a venit și s-a pus la dispoziția noastră ! [-----]

"Vă aduc această scenă zguduitoare , shakespeareiană , ca să vedeți în ce hal suntem noi , cu sufletul nostru exploatat și pus la cheremul indivizilor care fac negustorie de cerneală pe spinarea acestui neam, ca să acapareze spiritul public și să-l îndrume spre toate erorile și spre toate catastrofele .Aceasta este realitatea. (aplauze la PNC)

-dr.Virgil Solomon : V-ați gândit și la Szele Bella ? Este inadmisibil ca dvs, care ați beneficiat de pe urma acestei prese ungurești , să vorbiți acum așa !

[-----]

Octavian Goga - I.Mihalache/ 27 febr.'36

▫ Mihalache : cămașa țărăneasă

▫ PNC : cămașa albastră .

Ca să vedeți dvs cum se frizează ridicolul, în umbra activității unui om politic , dați-mi voie să vă spun ce zice d-I Mihalache la urmă :

< Național-creștinii n-au fost dezbrăcați de uniforme.Oricine trece prin orașul Turnu Severin sau prin județ, poate întâlni , la tot pasul , cămăși albastre .>

-I.Hudiță : Așa era până la sosirea gărzilor noastre .

-Goga : Dlor , eu vă spun așa : punând la cântar resorturile psihologice ale unui om , mă întreb și eu de ce dintr-o elementară prudență, dintr-un sentiment de circumspecțiune , d-I Mihalache nu se ferește de cuvântul "cămașă " ? Ar trebui să se ferească !

(mare ilaritate)

-I.Mihalache : Vă rog faceți liniște , căci vreau să aud figura retorică a poetului Goga , rostindu-se despre o cămașă , pe care o port din moși strămoși, și pe care am știut să o port totdeauna cu cinste .

[-----]

-Goga : Avem o justificare. Iată, în istoria politică și contimporană, răposatul Ionel Brătianu își avea rostul lui, fiindcă era în continuitate de reprezentare a unei familii, în strânsă legătură cu întemeierea țării ; Take Ionescu era un mare avocat ; Averescu , un mare militar ; Delavrancea un mare scriitor .Fiecare avea dreptul lui liber parcurs în viața publică , în temeiul unei îndeletniciri. Modestele mele îndeletniciri literare , pe care mi le contestă un domn profesoraș de acolo (arătând spre PNȚ) , cum au fost , cum n-au fost, m-au pus în locul lui Coșbuc la Academie. (aplauze la PNC) .

În orice caz, mi-au dat dreptul la circulațiune.

Dar care este circulațiunea d-lui ? (arătând spre d-I I.Mihalache) Cămașa !

Cu aceasta s-a mișcat .De aceea cel puțin , să nu protesteze împotriva cămășii , când alții poartă altă cămașă decât a d-sale. Dacă este vorba de desbrăcat, dacă îl dezbrăcăm pe d-lui de cămașă, atunci d-sa iese foarte despuiat , iar , pe bună românească, rămâne politicește în pielea goală " (mare ilaritate ; aplauze la PNC)

-Mihalache : Regret că m-a dezarmat poetul Goga. N-am ce să răspund.

-Goga : Și atunci, de ce tocmai d-I Mihalache să protesteze împotriva cămășii albastre ? Ce este cămașa albastră ? Cămașa albastră este un act de conștiință individuală , este îmbrăcarea unei doctrine, pe care puteți s-o combateți, dar este un crez ; cămașa albastră este un angajament moral , cămașa albastră este încadrarea într-o disciplină.

- Voce PNȚ : Heil Hitler ! (sgomot, proteste la PNC)

-Goga : Aceasta este cămașa albastră a ordinei, a credinței,

nu este unica noastră justificare , ca dincolo ! [-----]

[LD : cămașa albastră , cămașa verde, cămașa albă. Cum se explică atare modă, atare înclinație spre uniformă ? Legionarii introduseseră cămașa verde .

Străjeria lui Carol, cămașa albă .Să fi fost pur și simplu dorința de diferențiere ?

Sau este doar aspectul exterior al atitudinii cazone ?] [-----]

Octavian Goga - I.Mihalache/ 27 febr.'36

▫ Violența

[LD : presupun că pe banca ministerială erau ... niște miniștri ; **precis era Eugen Titeanu** .
nici la citarea expresă făcută de Mihalache, **nimeni de pe banca ministerială nu reacționează**. În continuare, sunt lăsați să se înfrunte PNȚ cu PNC .

Acest procedeu era fără precedent în parlamentul românesc !

Este adevărat că **Tătărescu anunțase o epocă de " pacificare "** ,
dar lipsa de reacție a guvernanților era suspectă .]

" **S-a zis că noi am introdus violența**. Dvs vă aduceți aminte că **am făcut o declarație** ,
atunci când m- am dus la Severin, tocmai pentru a pune lumea în gardă **că nu vreau violență**.

Am spus : violența se găsește în arsenalul nostru , dar nu am declanșat-o .

Când o vom declanșa, o vom spune , ca să știe țara .

Acesta este adevărul , și-l repet și aici .

Când mă voi convinge că România are nevoie de violență ,

pentru a curăța putregaiul și canaliile care se găsesc în ea,

voi spune țării că , de azi încolo, începe perioada de violență . (aplauze la PNC)

-I.Mihalache : **Nu știu dacă banca ministerială ascultă sau nu, aceste cuvinte.**

**Nu am observat nici măcar pe d-l ministru al Justiției să fi reținut cuvintele d-lui Goga ;
trebuie să le reproduc.** Este partizanul violenței. Ce a făcut d-sa până acum ,

nu este violență . De aici încolo avem să facem cunoștință cu violența d-sale.

Atrag atenția guvernului să constate dacă declarațiunea unui șef de partid aci,

și dacă faptele de până aci , sunt compatibile cu legea specială

care interzice astfel de formații și astfel de acte

și să ia cunoștință că d-l Goga nu se decalară satisfăcut ,

nu spune că aceasta este violență.D-lui crede că aceasta este o acțiune civilizată

și că de aici încolo are să se desfășoare arsenalul de violență.

Să ia cunoștință, însă, de un lucru : îi vom învăța noi cu violențele "

[-----]

Octavian Goga - I.Mihalache/ 27 febr.'36

▫ **Alianțe cu partide extremiste ilegale : PCR ... Garda de Fier.**

[-----]

Comintern ... Front Unic.... Front Popular ...

Am aici o broșură cu o copertă anodină : **Ștefan Diaconu , avocat, Lege pentru asanarea
datoriilor agricole (conversiune) , votată la Senat la 11 apr.'32 , , text oficial.**

Ea a fost răspândită în toată țara , în dec.'35 . Dacă însă deschizi această broșură ,
vezi că **nu are nimic a face cu conversiunea, ci este pur și simplu o broșură de
propagandă sovietică** ,cu care, în ultimul timp, **România începe să fie invadată.**

"Această boșură este un plan de **revoluție mondială, un quasi curs de**

metodologie comunistă, cum se instrumentează mișcarea bolșevică în țările burgheze,
proclamată de către **Comintern** , arătându-se aici, cu toată seriozitatea din cine este alcătuit.

Cominternul este **congresul mondial al bolșevismului** din toate țările,

care are reședința la **Moscova**, și care se ține în fiecare an acolo.

În anul din urmă s-a ținut în **august**. [-----]

" Și cum vă spuneam, este un **curs de metodologie sovietică**, pentru instrumentarea acțiunii
sovietice în toate țările. **Este foarte interesant de citit**, pentru că se arată **prin ce mijloace ,
cu mare subtilitate** , uzând de situațiunea locală din toate țările,
se propagă procesul de penetrațiune al bolșevismului .

" Iată ce spune la pag 14 , despre **campaniile electorale** , în țările burgheze :

**< Campaniile electorale trebuie folosite pentru dezvoltarea și întărirea frontului unic de luptă
al proletariatului . Prezentndu-se în alegeri, comuniștii trebuie să lupte pentru**

**înfăptuirea frontului unic cu partidele social-democrtae , cu sindicatele, cu organizațiile
țăărănești și ale meseriașilor, depunând toate sfortăriel lor pentru pentru a împiedica alegerea
candidatului reacționar și fascist . În fața promejdiei fasciste, comuniștii, ținând seama de
creșterea și succesul mișcării de front unic, precum și de sistemul electoral existent în fiecare
țară, pot să ducă campania electorală pe o platformă comună și pe listă comună .>**

Pe urmă, ideea **Frontului popular**, a **Frontului Antifascist** cum spun ei,

scoate capul în fiecare colț de pagină , mergând așa de departe , încât să spună :

< **Pentru țările burgheze să se creeze Frontul Antifascist , Frontul popular, și chiar să se facă guverne , nu de către bolșevici, ci de către acest Front Popular, pentru că el este anticamera disoluției lumii burgheze , pe urma căreia se instaurează bolșevismul.** > [-----]

-Goga: Dvs [Mihalache] sunteți un om de bună credință ... iată ce se spune :

< **vecinătatea cu Uniunea Sovietică , țară care nu numai că nu are nici un interes de expansiune - toți bolșevicii fac politică externă - dar Uniunea Sovietică e cel mai firesc apărător al României , împotriva pericolului de cotropire .** >

Pe urmă are accente de oarecare lirism, pentru marile figuri ale neamului - din punctul lui de vedere - vorbește de atentatul contra lui Ilie Lazăr și pe urmă o serie de ditirambe la adresa dvs, dlor guvernanți , fiindcă spune < **orice tolerare , orice păsuire dată guvernului , înseamnă o crimă** ... > Spune toate acestea ca pe urmă să ajungă la concluzia :

< **Frontul antifascist, Frontul popular este salvarea** ..>

Vedeți legătura cu broșura , omul pune acum în practică rețeta care este dată de Comintern. Mai face el anumite constatări de detaliu, care , în mod retrospectiv , nu sunt lipsite de oarecare interes, și oarecare picanterie pentru dvs . Iată ce zice :

< **Prăbușirea de la 14 noiembrie** [contramandarea întrunirii PNȚ de la București] a acțiunii la care se gătea întreaga țară și în fruntea căreia se pregătea să pășească proletariatul chemat de partidul nostru, nu trebuie să se mai repete .> [-----]

-I. Mihalache : " Am spus că d-l Ghiță Pop este candidatul Partidului Național-Țărănesc pentru alegerile de la Hunedoara și primește cartel electoral cu Partidul Social -Democrat și cu formațiunile democratice , care sunt **permise de lege, cu excluderea partidelor extremiste.**

În schimb, în manifestul d-lui Silviu Dragomir , se declară că **Partidul Național-Creștin merge în acord cu Partidul " Totul pentru Țară "** , adică cu Garda de Fier, acela care , ca și comuniștii, nu are ființă legală.

" Iar , d-lor, dacă vreți să știți, răspunsul meu a fost clar și categoric : **excludem din acord partidele de extremă dreapta și extremă stânga, cu atât mai mult cu cât sunt partide nelegale.**

Și noi am fost combătuți , în adunările noastre publice, chiar la Severin, de d-l **Constantinescu -Iași.**

Cântecul este vechi - de 20 de ani - încât cu regret că un cântec răsuflat mai răsună încă prin gura poetului Octavian Goga "(aplauze la PNȚ)

- **Oct.Goga** : " Nu știu întrucât cântecul este vechi , dar eu am citit **Rezoluția Kominternului** din luna august 1935 și **Scrisoarea** lui **Boris Ștefanof** , din ianuarie 1936.

V-am citit **Comunicatul** d-lor , care spun că primesc cu plăcere .

Și acum , iată de cine a fost luată hotărârea , ca să rectificăm adevărul .

Au aderat : Frontul Popular, Frontul Plugarilor, Uniunea Plugarilor și Muncitorilor Plugari Maghiari [Madosz] , Partidul Socialist al d-lui Constantin Popovici, Partidul Social -Democrat și Blocul Muncitoresc.

-C.Bursan : Cei din urmă sunt într-adevăr comuniști .

-Gh.Popp : **Nu este exact .Ați fost indus în eroare , d-le Goga. Cine v-a spus acest lucru ?** [-----]

< **Aprobă munca depusă în județul Hunedoara , pentru realizarea frontului stângii,** care s-a concretizat și adâncit .**Hotărăște a sprijini efectiv și activ în această alegere parțială , o singură candidatură a forțelor democratice, atât la fața locului, cât și în toată țara .**

Stabilește un plan concret de acțiune pe timpul alegerilor , în județul Hunedoara , în primul rând, și în celelate județe unde au loc alegeri parțiale , pentru toți aderenții de față ai Frontului Popular ....>

-I.Mihalache : **Este un fals. Am fost și suntem contra aceluia Front Popular. "** (aplauze la PNȚ ; întreruperi la PNC)

-Goga : <...**Spre a asigura succesul forțelor democratice în alegeri și pentru lărgirea bazei Frontului Popular în toată țara .** >

Vreți să știți cum se reflectă acest act politic al Frontului Popular în gazetele

de doctrină bolșevică de la nai din țară ? Am una aici, înaintea mea, o puteți controla , căci se găsește la Brașov , nu am făcut-o eu și pe aceasta.

Se cheamă "**Vremuri Noi**" lată cum este salutat actul politic făcut de dvs ...

-I.Mihalache : **Crezi d-ta că ai autoritatea morală să-mi dai lecții de naționalism ?**

[-----]

-Goga : Această revistă care apare sub îngrijirea unui profesor secundar , a celui **Ilie Cristea**, despre care ați auzit vorbindu-se uneori, **aciuat acolo, la Brașov**, și din nenorocire încă tolerat ,această revistă scrie, printre altele :

< Trăiască Frontul Unic ! Trăiască Frontul Popular ! > iscălit : **M.G.Bujor , Harcov.** lată d-lor, **un salut călduros care vine de peste Nistru ! (întreruperi la PNȚ)**

D-lor , dacă nu vă supără , **de ce vă agitați așa ?**

Lăsați-mă să vorbesc și lăsați-vă o mască de indiferență , de eleganță, de liniște, de dispreț, dar ascultați-mă.Dacă tot vă congestionați și săriți într-una , **înseamnă că vă doare .**

-Lupu : **Ne doare halul în care ai căzut d-ta.** Acest discurs face de Adam, de Scridon, sau de Ciolan .**Dar d-ta, leader de partid, te compromiți vorbind astfel .** Pentru mine este o mare deziluzie, când vii cu argumente de acum 20 de ani și cu delatiuni de acestea.

Deplâng halul în care ai căzut(întreruperi la PNC)

-Goga : Dlor, ora nu este așa înaintată ca o memorie să piardă astfel cifrele. Am adus **documente din august 1935**, am adus **documente din ianuarie 1936** , și acum **vă citesc din februarie**. lată ce spune gazeta bolșevică despre **Frontul Popular** : **< Unitatea de acțiune , cinstea acestei înțelepte inițiative se cuvine Blocului Democratic, în primul loc Frontului Plugarilor de la Hunedoara și Uniunii Muncitorilor și Țăranilor Unguri din Ardeal . >** Iar mai departe , zice : **< Cu prilejul alegerilor parțiale de la Mehedinți și Hunedoara , Partidul Național-Țărănesc , care mai șovăia încă, a înțeles că i-ar fi pierdută partida , dacă ocolea ideea Frontului Popular , și de această dată ar fi fost să lase câmp deschis întronării reacțiunii fasciste și să-și semneze singur sentința desființării lui , dacă nu făcea Frontul Popular .>**

Așa spunea gazeta bolșevică , care dorește **Front Popular pe toată țara .**

-Virgil Solomon : **De unde scoateți atâția comuniști la Hunedoara ? "**

O.Goga / 27 febr.'36

▣ Manifeste electorale comuniste

[LD : Încurcate mai erau firele ! Greu de descurcat ! După ce istoria s-a consumat , cum știm ; după ce mulți aveau să plătească cumplit pentru naivitățile, erorile sau credințele lor ; după ce valurile istorice îi vor ridica sau trânti de pe culmile puterii ; după ce, după ce...

Acum trebuie să reconstitui un anume episod parlamentar , cel din 27 febr.'36 .

Goga este în vervă ; liberalii asistă aparent impasibili ; național-țărăniștii sunt încolțiți . Dar dincolo de toate, plutește , încă , o atmosferă de pace, de joc politic, de războiul cuvintelor. Cât despre comuniști ?! în România ?! Nici un pericol !]

-Goga : " Mergem mai departe . După înfăptuirea acestui acord politic, a venit instrumentarea lui pe teren. (întreruperi la PNȚ)

Dle președinte, vă rog spuneți-le să nu mai urle. (discuții aprinse întremembrii PNC și PNȚ)

Vreau să vă citesc fragmente din manifeste ...

lată : **<.. fasciștii lui Cuza, Goga, Vaida, vând țara lui Hitler și Horthy ..>**

după aceea deplânge faptul că guvernul a băgat în închisoare pe prof Bugnariu , și spune :

< să urmăm pe brava noastră tovarășă Ana Pauker , cea mai curajoasă luptătoare a poporului român >(ilaritate)

[LD : după 4 ore... Care pe care !?]

[-----]

-Goga : lată ce se mai spune aici : **< Uniți-vă cu toți contra tâlharilor fasciști.**

Alegeți-l pe cetățeanul Ghiță Pop ! [-----] Să plătească cei bogați taxele și impozitele.

Vămile să fie desființate .Banii să-i plătească bogații acești bani seduc pe tunuri , bombe și muniții pentru războiul de cucerire [-----] Amnistie generală luptătorilor pentru libertatea poporului .La închisoare cu trădătorii de neam, care vând țara lui Hitler >

" **lese Ana Pauker din închisoare și intră Cuza și cu mine** "(aplauze, ilaritate , la PNC)
< [-----] **Alegeți candidatul Frontului Popular, Ghiță Pop ,**
care s-a legat să apere cererile antifasciste. Intrați în Partidul Comunist! >
(aplauze și strigăte de bravo ironice, la PNC și PNL ; protestări la PNȚ)
-**Ghiță Pop : " Mai întâi, nu e scris de mine acest manifest.**
În al doilea rând, sunt hotărât să lupt numai pentru Partidul Național-Tărănesc
și sunt împotriva fascismului, în frunte cu dl Octavian Goga " (proteste la PNC)
Nu sunt hitlerist, sunt democrat. Dvs nu vă trebuie democrație. "(proteste la PNC)
[-----]

O.Goga / 27 febr.'36

▣ **Concluzii : alegerile parțiale.**

▣ **Indicație pentru succesiune**

[LD : firesc, concluzia a fost pe potriva argumentelor ; ea trebuia să ajungă și la urechile MSRegelui , pentru perspectiva alegerilor din 1937 . Nu știu dacă forțez nota, dar cred că acesta a fost **un al doilea simptom îngrijorător** (după cel dat de PNȚ) , pentru ceea ce urma să ducă la dictatura regală .

Pentru acel moment, însă, în aparență, **Goga jubila crezând că-și adjudecase un ascendent.**În realitate , **PNL reușise** , fără să intre direct în luptă, **să-și compromită ambii adversari : PNȚ și PNL]**

" Trag deci **concluzia politică** din **acest examen al faptelor** , pe care vi le-am expus dvs.

Dacă ar putea să se desprindă **o indicație politică** ,

în temeiul **rezultatelor de la Hunedoara,**

singurul care poate să contrabalanseze rezultatul nostru de la Suceava,

atunci **o asemenea indicație nu se desprinde în favoarea Partidului Național-Tărănesc**

ci în favoarea autorilor care au dat acest succes, în favoarea Frontului Popular.

Și atunci , **dacă** este vorba ca acest rezultat,

să se transforme într-o platformă de venire la putere ,

aceasta **trebuie să fie rezervată , nu d-lui Mihalache, singur,**ci în tovărășie cu tovarășii

săi , **să facă guvernul împreună cu Boris Ștefanof și Ana Pauker.**

(**ilaritate , aplauze la PNC și PNL**) Dacă țara vrea, **va primi o asemenea rețetă.**

Eu însă voi lupta împotriva unei asemenea rețete și

mă declar gata de la început , și în numele d-lui profesor ACCuza, să merg la pușcărie ,

dacă un asemenea guvern se va face în România .

" **Dar nimeni nu mă împiedică pe mine** , ca pe dvs, pe toți reprezentanții adevărați ai

națiunii ,să vă pun în față și **să vă atrag atenția asupra primejdiilor** care se desprind din

această stare de lucruri. D-lor, **eu am auzit cântându-se Internaționala la Mehedinți ;**

acolo a venit **Constantinescu -lași să-și propovăduiască cuvântul lui ;**

vă rog să fixați acest adevăr, s-a cântat Internaționala în Valea Jiului

și atunci, dincolo de orice barieră de partid, **sentimentul meu de ordine , de autoritate ,**

de român, face apel la dvs. la toți, la solidaritate ,

în fața acestor păduchi ai societății " (**aplauze la PNC**)

-**dr.Lupu : Heil Hitler ! Heil Hitler !**(**tumult**)

-**Tiberiu Moșoiu : Die dr Lupu, vă chem la ordine** ... (**tumult, zgomot**)

-**Goga :** În fața acestor semne îngrijorătoare, **în calitatea mea de om politic,**

în calitatea mea **de observator al unui proces de destrămare sufletească** în această țară,

care astăzi, mai mult ca oricând , **de solidaritatea sentimentului național,**

atrag atenția dvs , d-lor miniștri, care aveți o situație de răspundere astăzi,

să nu îngăduiți să se ducă mai departe agitația comunistă care crește de la zi la zi.

[-----]

O.Goga / 27 febr.'36

▣ **Partidul Național-Creștin**

▣ Angajare , program .

" Întrucât mă privește, pe mine și partidul meu, să știți că vom merge înainte pentru propagarea acestor idei , vom afirma credințele lui...

-Voci PNȚ : **Cu ghioaga !**

în toate chipurile și , dacă va fi nevoie să declanșăm violența , o vom declanșa și vom răspunde de ea. [-----]

O.Goga / 26 febr.'36 -
-----

c) Gh.Cuza / 27 febr.'36

▣ Metodele luptei politice

▣ " Gărzile țărănești" versus " Lăncierii "

-Gh.Cuza : Merg și mai departe decât iubitul nostru președinte Goga și spun :
ne găsim față de național-țărăniști nu numai într-o antinomie de concepții politice ,
dar și în flagrantă contradicție din punct de vedere al metodelor utilizate
în promovarea programelor noastre . În timp ce noi am pășit respectuoși ai legilor și
autorității constituite (**exclamații ironice la PNȚ**)

în timp ce **propaganda noastră s-a desfășurat** în cea mai **desăvârșită disciplină ...**

-dr.Lupu : **Cu ghioaga ...**

.Gh.Cuza :Partidul Național - Țărănesc s-a dat la toate sălbăticiile și la toate vexațiunile ,
trecând deopotrivă , peste autoritate și elementarele principii de omenie .

[-----]

D-lor , evident, **țara n-are de unde să știe** și chiar mulți dintre dvs de aici, care se interesează
direct de politică, **nu știu ce s-a petrecut la Mehedinți** , și nu cunosc evenimentele
decât numai prin contrafacerile voite ale presei iudaice.

Eu un lucru pot să afirm sus și tare , cu mâna pe inimă și conștiința-mi nepătată
de nici o silnicie ; și anume , că noi n-am pășit ca răzbnători și
nici n-am călcat sângeros pe leșuri în județul Mehedinți .

Primii noștri pași acolo , i-am îngenunchat la umbra altarelor și , în loc de amenințări de
bâte și ghintuiri de ghioage, mâna ni se apleca în smeritul semn al Crucii . [Atenție LD : !!!]

[-----]

Gh.Cuza / 27 febr.'36

▣ Duplicitatea PNȚ față de cruce...

▣ Speculațiile privind zvastica

Iată un **Manifest** lansat de dr.Lupu, care poartă numele sfântului de la Maglavit .

Deodată, **dr Lupu evadează din sinagoga unde se simte atât de bine** ,

pentru a îmbrățișa crucea tradițiilor noastre cucernice ,
de care veșnic și-a râs, acest renegat fecior de popă.

În interesul cauzei electorale, veți zice. Evident.

Dar sunt practici și subterfugii care dezonorează pe cei ce le pun în aplicare.

-I.Mihalache : **Dr Lupu este mai aproape de cruce decât ateul Gh.Cuza .**

-Gh.Cuza : Aceasta n-o crezi nici dta. Iată câteva **frânturi din acest manifest :**

< **Sfânta și mult iubita noastră cruce, este terfelită astăzi de oameni care vor să ne ducă țara**
de râpă , înființând hitlerismul , așa cum au procedat germanii păgâni,
dușmanii noștri de moarte, care l-au pângărit pe Isus , dărâmand bisericile și
punând în locul sfântului semn creștinesc, crucea încârligată a zugravului Hitler .>

Iar mai departe , manifestul spune :

< **Iar acest Hitler , care vrea să ne aducă un nou război mondial, mult mai teribil și mai**
sângeros decât cel din 1916, a vărsat milioane de lei în țara noastră iubită , pentru a înlocui
crucea Mântuitorului , cu crucea încârligată a lui Hitler, numită Svastica.>

< Feriți-vă dar de păgânii cu crucea încârligată , care vorr să fure și cenușa din vatră , gonindu-i cu pietre din comunele voastre aflate sub binecuvântarea Sfântului Petru Lupu de la Maglavit . >

lată limbajul dvs . lată-vă procedeele electorale .Pe de o parte bâta.

Pe de alta, insulta, minciuna grosolană , infama calomnie.

Da-ți-mi voie să vă spun că acestea sunt procedeele condamnabile , și mă opresc a le califica, lăsând opiniei publice posibilitatea de a eticheta pe cei ce se recomandă rude ale Sfântului Lupu de la Maglavit , pentru a putea mai bine minți și calomnia. "

[-----]

Gh.Cuza / 27 febr.'36

▣ Declarațiile belicoase ale PNȚ

▣ Lideri și presă

" Între timp ce făceați dvs ? De la conducere, de sus, asmuțeați bandele , prin presa dvs oficială și declarațiile demnitarilor dvs. lată un articol din " Dreptatea" , semnat de d-l Demostene Botez , redactorul șef al gazetei, și care , printr-o curioasă întâmplare , este retribuit cu 100.000 lei lunar. Ce spune d-sa în acest articol :

< Am învățat din istoria apropiată că democrația trebuie să se apere cu armele cu care este atăcată.

Le avem și vom răspunde,că vom ridica, pentru apărarea dreptului consfințit de lege , armate țărănești . > și încheie : < ....când intră o fiară sălbatică într-un sat, țărani sar cu parii și cu furcile și n-a fost fiară care să nu fie răpusă , iar scamatorului îi vără pe gât sabia adevărată, nu de carton. Aviz fiarelor și scamatorilor . >

[-----]

Sfârșesc seria citatelor cu părerea șefului partidului , d-l I.Mihalache .Este o declarație pe care o face după alegeri , în oficiosul " Dreptatea" , declarație în care recunoaște că victoria de la Mehedinți se datorește < Gărzilor țărănești improvizate de noi în județele vecine >

[-----] Văzurăm și acest eveniment : sus guverne care anarhizează țara, jos , țărâtime care impune respectul legilor prin disciplina ei proprie. >

(aplauze la PNȚ)

Da, mai ales ! Disciplina și respectul legilor .Le-ați putut cunoaște din cele expuse până aici, și pentru ca d-l Mihalache să fie în conformitate cu originea acestor banditisme , declanșate din ordinul d-sale, pîntr-o scrisoare recentă vine și mulțumește gărzilor țărănești.

[-----]

Gh.Cuza / 27 febr.'36

▣ Recapitulare.Concluzii .Pronostic.

▣ Înfrângerea partidelor " democratice " .

[-----]

" Adevărul este că noi ne adresăm astăzi maselor populare , peste barierele meschine de partid, cu glas profetic de redeșteptare , și nu cu mărunte chițibușuri politicianiste.

În țara noastră , astăzi, nici liberali, nici țărăniști, Țara poposește azi la răspântia hotărâtoare ce-i izvorăște izvoarele regisirii ei (aplauze la PNC)

" Se trezesc din afundurile ancestrale , virtuțile și voiniciile fiilor neamului , care rup lanțurile împilării și alungă năluca opresantă a partidelor democratice. "

-I.Mihalache : Țara poate fi liniștită ; amatorii de dictatură se plâng de 7 ore că au fost bătuți. (vii aplauze la PNȚ)

-Gh.Cuza : De la această tribună am venit să subliniem un lucru.

Nu noi am provocat violența și sângele vărsat al fraților noștri , ci dvs.

Ei bine, la violența dvs antiromânească și anticreștină,

**noi vom răspunde cu paloșul de foc al răzbunării arhanghelilor, cât de curând.
Așa să ne ajute Dumnezeu datinilor noastre milenare "(aplauze prelungite la PNC)**

O.Goga / Gh.Cuza / 27 febr.'36

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

2.) **dr.Mircea Isăcescu (Frontul Românesc -Vaida) , discurs la mesaj, 24 nov.'36**

(DAD, MO 4 , șed. din 24 nov.'36 , p. 32- 37)

[LD : deputat de Constanța ; **ex- țărănist , ex lupist , ex-țărănist fără Lupu ,**
proaspăt convertit la **Frontul Românesc** . Ca parlamentar al Frontului ... încearcă și el
să prezinte doctrina noii formațiuni . Trei componente sunt precizate : **pro-carlism,**
" numerus valahicus" și ... antipartidism .

În rest ... un amestec de țărănism radical , altoit cu naționalism]

Doc.integral , fișier **Frontul Românesc I**

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ **Monarhia, Dinastia, Carol II**

[LD : este primul politician la care am găsit **anvizajarea unui termen , a unei durate ,**
- el vorbește de **încă câteva decenii !** - pentru ca **unitatea de stat a României**
- economică , socială , culturală etc - **să se producă și să se consolideze.**

Chestiunea are o importanță deosebită, pentru ca **să se poată evalua obiectiv**
stadiul la care România a întrerupt acest proces. Pe de o parte.

Pe de altă parte, ar putea explica **opțiunea, tendința, tentația lui Vaida ,**
pentru mărirea atribuțiilor regale .

Sau , pur și simplu , ar lămuri esența despărțirii lui Vaida de Maniu]

" Intrând în subiect și analizând **Adresa de răspuns la Mesaj,**

constat că **dvs arătați devotament către MSRegele.**

" **Frontul Românesc** , înțelege ca **instituția noastră fundamentală ,**

monarhia constituțională , să fie una din **instituțiile de bază ,**

nu numai din punct de vedere doctrinar, ci și pentru că noi considerăm această instituție

ca absolut necesară țării noastre și poporului nostru românesc,

în împrejurările de azi, când , **înăuntru,** mai avem nevoie de multe decenii pentru

consolidarea noastră sufletească , economică și culturală ,

iar **în afară,** opera de **crystalizare a noilor așezăminte ale neamurilor**

nu este deplin consolidată. [-----]

" Ca urmaș al lor, **actualul Rege ,** născut și crescut aici în religia noastră creștină ortodoxă,

întruchipează pentru "**Frontul Românesc**" **chintezenta tuturor aspirațiilor ,**

nu numai ale **Țării ,** dar ale întregului neam , ale întregului popor românesc.

" De aceea, **ne unim cu dvs**

atunci **când proclamați devotament nețarmurit față de Coroană,**

și **suntem hotărât în contra tuturor acelora ,** oricare ar fi ei, și de ori unde ar veni,

care caută să vatăme în principiul Monarhic -Constituțional ,

care caută să submineze prestigiul Coroanei ,

prin atacuri piezișe sau insinuări meschine-criminale " [-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Deviza Frontul Românesc

▫ *Numerus Valahicus ; numerus proportionalis*

" Ocazia care ni se prezintă tuturor la desbaterile unei Adrese de Răspuns la Mesaj, ne dă prilejul fiecărei grupări să arătăm punctul nostru de vedere , așa cum credem că trebuie să se conducă o țară ca să se administreze mai bine , iar poporul să fie mai mulțumit .

" De aceea, în numele Frontului Românesc , declar că în ordinea internă noi înțelegem ca țara să se guverneze ,

fără nici o deosebire de provincialism, fără nici o deosebire de clasă, fără nici o deosebire de rasă, și fără nici o deosebire de confesiune .

" Frontul Românesc înțelege să se mențină pe principiul pe care l-a enunțat conducătorul nostru , dl dr. Al.Vaida Voevod ,

principiul lui numerus valahicus și numerus proportionalis .

S-ar părea că expunând cele patru puncte cardinale ale concepției noastre , noi am fi de acord și cu alte grupări politice.

Ne deosebim însă fundamental când înțelegem să filtrăm aceste idei prin prisma principiului numerus valahicus sau numerus proportionalis , singurul care poate să dea satisfacțiune deplină poporului românesc și să-l pună în drepturile care i se cuvin, ca stăpâni ai acestei țări, pe care el a apărat-o în decurs de două milenii , în contra oricui și a tuturor.

[-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Revizuirea cetățeniei

▫ Eliminarea străinilor cu pașaport

[LD : nu știu cum a trecut aceas punct al revizuirii cetățeniei . cred că de la ACCuza - la Goga - acum la Vaida . Cert este că semnale s-au dat destule , încât , în 1937, când Goga va trece la revizuire... să nu se fi făcut atâta scandal că nu au știut !]

" În rezumat , Frontul Românesc, la momentul său, va face o revizuire a tuturor încetățenirilor de la război încoace - mai ales când se dovedește zilnic cum s-au făcut unele încetățeniri - și că va elimina din țară pe toți acei care s-au făcut cetățeni români prin fraudă - și se pare că numărul lor trece de 500.000 -iar față de străinii cu pașaport înțelegem să-i îndepărtăm din toate ramurile de activitate :

comerț, meserii, industriei, etc. și să-i înlocuim prin români " [-----]

Isăcescu / 24 nov.'36

▫ Frontul Românesc = deasupra , contra partidelor !

-Isăcescu : Eu nu învinuiesc guvernul actual, ci clasa dirigentă , în special de la război încoace pentru că această clasă conducătoare în dorința de a cultiva numai numărul de voturi , a omis să se intereseze și de cele mai esențiale probleme , printre care se numără, de sigur, și aceea a sănătății publice.

-Justin Stănescu : Demagogie!

-dr. Isăcescu : Tocmai pentru că aud cuvântul " demagogie" , țin să arăt că Frontul Românesc este născut ...

-Justin Stănescu : Din demagogie ?

-Isăcescu : ... pentru a vindeca țara de acest flagel al demagogiei , Frontul Românesc este născut pe deasupra partidelor politice și , vă rog să nu vă supărați, împotriva partidelor politice

-dr.N.Hasnaș : Dar este un partid politic !

-Isăcescu : Nu este un partid politic , este o reunire a tuturor românilor ce vor binele țării și al neamului românesc. " [-----]

[dr.Isăcescu nu mai continuă precizările doctrinare ....apoi ...]

Frontul Românesc a fost acuzat că face o politică fascistă, că face o politică hitleristă , și mai știu eu ce politică. **Nimic mai fals. Frontul Românesc nu face nici politică fascistă, nici hitleristă, ci face politică românească, pentru integrarea poporului român în toate drepturile sale care i se cuvin.**

-N.C.Popescu : Aceasta este politica tuturor

[-----]

M.Isăcescu / 24 nov.'36

3.) **Virgil Madgearu (PNT) Comunicare : Cenzura; Regimul presei , 26 nov.'36**

(DAD, MO 5, joi, 26 nov.'36, p. 55 - 58) **Doc. integral : PNT,XIII**

[LD : Este prima oară , după 3 ani , când PNT , parcă consolată , nu mai cere ultimativ guvernarea. Se poate spune că , prin această discurs, PNT începe campania electorală pentru răsturnarea PNL , dar la alegerile firești, din nov.1937 .

Formula va fi , pe diverse variante : PNL = partid de dictatură falsă;

PNT = partid democratic, monarhic-constituțional

Este adevărat că , în cei 3 ani , precum PNT nu a vrut să renunțe nici o clipă la răsturnarea guvernului ,tot așa și guvernul Tătărescu a făcut uz și abuz de diverse forme de manipulare , pentru a zădărnici acțiunea PNT.

Inclusiv folosindu-se de propaganda și acțiunile organizațiilor extremiste.

Dincolo de chestiunea de fond, sunt (pentru a nu știu a câta oară !) prost impresionată de lipsa de talent a lui Virgil Madgearu în prezentarea cauzei PNT, chiar și atunci când are dreptate : plicticos, plângăcios, pisălog, pieziș, repetitiv, fără strălucire argumentativă.

Dar și mai grav , mi se pare sectarismul cu care continuă a vedea în PNL

principalul inamic al democrației, sectarism care va împinge PNT

la acte politice din ce în ce mai discutabile.] **Doc. integral - fișier PNT XIII**

/ Cenzura opiniilor PNT - permanență a guvernării PNL /

/ Cenzurarea PNT : politica externă; demiterea lui Titulescu /

/ Cenzurarea apărării PNT : calomnierea și amenințările extremiste /

/ Cenzurarea organizării rezistenței PNT : gărzile de autoapărare /

/ Cenzurarea opiniilor de specialitate ale PNT : economice, financiare /

/ Înăsprirea cenzurii / abuzurile guvernului /

/ Delimitări doctrinar -politice :

- PNL : pseudo democrație ; regim de dictatură lașă ;

- PNT : partid democratic, monarhic-constituțional , parlamentar.

[-----]

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▫ **Regim democratic , monarhic constituțional ?**

▫ **Dictatură lașă !**

" Am auzit de atâtea ori , din partea reprezentanților oficiali ai PNL , în frunte cu șeful guvernului , declarația formală a unui atașament față de regimul monarhic constituțional.

" Aș vrea să mi se răspundă dacă există vreo țară care trăeste sub un asemenea regim politic și în care, întâiu, cenzura să devină un instrument permanent de guvernare ,

și în al doilea rând, cenzura să se exercite într-un asemenea mod neloial și incorect. (aplauze la PNT) M-am ridicat la această tribună pentru a produce această clarificare .

Un filozof a descoperit o lege , și anume **legea subtilizării noțiunilor** :

cu cât o noțiune se generalizează în accepțiunea ei, cu atât ea este golită de conținut .

" Am impresia că în această adeziune așa de entuziastă față de regimul monarhic constituțional și de practicile democratice , am ajuns și noi , prin această generalitate de simțământ și de consimțământ, la o golire din ce în ce mai completă

a noțiunii fundamentale de regim constituțional și parlamentar.

De aceea, este necesar să ne clarificăm în această privință , pentru că este mai util

să ne deosebim pe liniile de principii și să ne despărțim câmpurile politice.

" D-lor, nu puteți să mai declarați astăzi , în mod sincer,

că aparțineți regimului constituțional și parlamentar. (aplauze la PNȚ)

Dvs aparțineți unui hibrid politic ; dvs exercitați , fără să știți sau cu bună știință și conștiință, metodele dictaturii lașe. (aplauze la PNȚ)

Ei bine, noi preferăm dictatura fătășă , pentru că aceasta **duce răspunderea până la dictator.**

Acum nu mai există răspundere în această țară !

aplauze prelungite la PNȚ ; strigăte de bravo)

Acum există o nenorocită tendință de a duce răspunderile acolo unde n-au ce căuta .

(aplauze prelungite la PNȚ ; strigăte de bravo)

Împotriva acestei situațiuni nu protestăm , repet, dar ne vom face întotdeauna datoria

ca să clarificăm în Parlamentul și opinia publică , sperând cel puțin zile mai bune,

dacă vom reuși ca , prin această clarificare , să provocăm acele curente de opinie ,

de care țara are nevoie pentru salvarea ei. "

(aplauze prelungite la PNȚ ; strigăte de bravo)

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

4.) **N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36**

(D.S. , MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

[LD : 8 iul 2003 : Nu am nici o dovadă , dar am **impresia, aproape certitudinea,** că discursul lui Iorga a fost **un aranjament între cel puțin trei personaje :**

Carol - Tătăărăscu -Iorga.]

[Pe tot parcursul discursului, nimeni nu-l întrerupe, nimeni nu polemizează.

Deși spune că nu are talent de actor ... **Iorga joacă teatru !**

Va spune " niște puncte de vedere" , dar ... tot discursul a fost construit pentru **concluzia finală :** așteaptă de la **Regele Carol** să facă **un guvern de " concentrare a valorilor" ,** după ce însă, **își vor arde programele și steagurile de partid .**

O spune clar, fără echivoc, **îndemnându-l pe Rege să facă acel pas ,** pe care **Carol II îl va și face peste un an și trei luni .** Nu bătuse ceasul !

Iorga este **un personaj patetic** al istoriei noastre .Și-a făcut datoria în cele mai tragice împrejurări și dacă, în evaluările sale , nu a fost un vizionar , nu el a fost de vină , ci veacul nebun în care i-a fost dat să trăiască .

Iorga face **paranteze în paranteze** , și este foarte greu de sistematizat problematic.

Aici înregistrez discursul integral, dar la fișiere le voi muta problematic...]

Discursul lui Iorga ar trebui descifrat , dar dispăre frumusețea șaradelor .

Eu îl înțeleg, abia acum, aproape perfect Parantezele, semnele , colorarea îmi aparțin .]

Doc. integral - **fișier PND -III**

/ Manieră de " patriarh" : ironizarea lui Tătăărăscu, a majorității /

/ Democrația : Partidele- Partizanii - alegătorii /

/ Îngrijorări , atmosferă politică /

/ Succesiunea la guvernare / Actorii politici :

Regele- Guvernul - opinia publică - miniștrii - Parlamentul - Presa

/ Parlamentul corporativ ? - Există Senatul ! /

-Vechiul Parlament - retro'

-Necesitatea Parlamentului

-Agerile - Aleșii

/Iorga - apărătorul "amenințărilor" : Guvern, Minoritar, Prelat /

/Senatul amenințat ? Constituanta !

Sporec minoritarii ? Constituanta !

Revizuirea Constituției ? Nu ! Nu vă atingeți de Constituție ! /

/Guvernarea Tătărescu

- Mesajul Regal - Răspunsul la Mesaj /
- Guvern, Tătărescu *versus* PNL, Dinu Brătianu
- Guvern de partid ? Nu !

/Liniștea și ordinea publică

- cumințirea lui CZCodreanu ș.a. /
- Psihoza belicoasă / Moda manifestațiilor /
- Educația spirituală : școala, presa, cultura /
- Efectele propagandei extremiste : muncitori ; țărani /

/Guvernarea Tătărescu

- " Depline puteri " ? - da !
- " Răspundere ministerială " ? - nu!
- Animarea muncii
- Echipa ministerială .Calitatea guvernării

/Miniștrii și departamentele

- Armata - Internele - Justiția - Sănătate - Comunicații - Agricultură
- Tătărescu ! Inculeț ! Valer Pop ! Costinescu ! Franasovici ! VVSasu !
- ardelean - regățeni /

/Politica externă

- Personalități : Titulescu ; Vict.Antonescu ; Mussolini ; Ed.Beneș , ș.a.
- Alianțe , țări : URSS , Cehoslovacia, Iugoslavia, Franța, Germania, Italia , Ungaria
- Minorități ; maniere diplomatice ; concluzii
- /Partide politice - Programe - Partizani - Electorat /
- Inutilitatea partidelor politice , a programelor , a stindardelor /
- Îndemn către MSRegele : guvern de "valori" naționale !

5.) M.Manoilescu (**Liga Național-Corporatistă**), **discurs la Mesaj, Senat, 27 nov.'36**

(DAD, MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, pag. 87- 94)

[LD : Deși conducător al unei formațiuni insignifiante , Manoilescu vorbește cu orgoliul de a fi fost **ministru în 3 guverne** (Averescu , PNȚ, Iorga) , iar în ultimii ani, autorul a câtorva **cărți de doctrină economică și politică** , cum puțini politicieni mai aveau.

Discursul este important din mai multe p.d.v. : cuprinde mărturisiri inedite privind **acțiunile diplomatice** în care el a fost implicat ; **personalități** pe care el le-a frecventat - **Hitler, Mussolini, Ciano, Rosenberg, Litvinov** , ș.a. ; dar , mai ales (deși nu o spune) - asumarea rolului de "coagulator" , de " mentor" , de " eminență cenușie" pentru **curentul naționalist de dreapta** . O compoziție în care analiza , deseori strălucită , se îmbină cu o demagogie naționalistă , când romantic-parabolică , când agresivă , dar consecvent vindicativă.] Doc.integral - **fișier Corporatism II**

A. Politica internă a României

Generațiile : g. "**facerii**" - a războiului, a unificării, a elevilor lui Iorga ;
g. "**prefacerii**" - neliniștită , de elită,

/ **Prăpastia dintre generații** / Răspunderea clasei conducătoare / Dreptul tineretului /

/ " Statul" *versus* poporul român / Tradiție și prezent /

/ **Dreapta naționalistă = comoara de idealism a 3 generații** /

Mișcarea naționalistă = mișcare a spiritului tânăr. /

/ **Figuri emblematice** ale naționalismului românesc :

AlVaida -Voevod - ACCuza - O.Goga - CZCodreanu

/ Concluzie : **lumea " veche" veresus generațiile naționaliste/**
B. Politica externă a României : erori, miopii, greșeli, consecințe , soluții
/ **Dezideratele și drepturile generației tinere privind politica externă /**
/ **Senatul României = "Statul" : biserică, armată, intelectualitatea , experiența /**
Continuitate- prestigiu - pondere / Avertisment : atenție la tineret ! /

* **Notă**

În contextul (despre Rosenberg) acesta anunță că el are în pregătire o carte, la Paris, care definește **partidul unic**, această **instituție sui generis a regimurilor noi**, foarte răspândită în Europa, începând cu **Rusia**, trecând prin **Turcia , Portugalia, Italia** și sfârșind cu **Germania**.

M.Manoilescu / 27 nov.'36

6.) N.Penescu(**Camera de Comerț și Industrie , Sfatul Negustoresc**) ,

discurs la Mesaj , 27 nov.'36

(DS , MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , p. 94 - 97)

[LD : ne urmărind , cu precădere , lucrările din Senat ,

îmi lipsește din documentare contribuția reprezentanților Camerelor profesionale.

Camerele de Comerț și Industrie , era reprezentate de **8 senatori** .

Ei aveau menirea de a apăra **clasa lor și de a coordona interesele supreme ale Statului , cu acelea ale economiei private** . Penescu reprezintă **Sfatul Negustorilor** .

Dau discursul lui Penescu , pentru informațiile cuprinse și ca un exemplu .]

Doc. integral - **fișier Corporatism II**

/ Dezbaterile la Mesaj - **organizațiile profesionale /**

/ **MSRegele și clasa negustorilor /**

/ **Constituția '23** - reprezentarea **Camerelor de Comerț și Industrie /**

/ **Activitatea senatorială** a reprezentanților CCI /

/ Omagiu președintelui (defunct) **UGIR , CRMircea /**

/ **Însemnătatea problemelor economice /**

/ **Legea lichidării arieratelor = lezarea creditorilor /**

/ **Încurajarea necorespunzătoare a Cooperăției = lezarea negustorilor /**

/ **Stimularea unilaterală a industriei = lezarea negustorilor /**

/ **Învățământul profesional - mulțumirea negustorilor /**

/ **Consiliul Superior Economic Național = instituție benefică, necesară /**

/ **Starea economică a orașelor = început de prosperitate reală ?! /**

/ **Comerțul interior și exterior** - greșeli, erori, consecințe /

/ **Sfatul Negustorilor, clasa negustorilor** : concluzii , angajamente /

N.Penescu / 27 nov.'36

" **Reprezentanții organizațiilor profesionale** au un **rol deosebit în acest Parlament**.

Ei sunt chemați, prin natura și caracterul misiunii lor ,

să dea sugestiunile practice și folositoare , care să nu fie produsul unei clipe de enervări,

ci să se bazeze exclusiv pe **preocuparea sinceră și desinteresată** ,

pentru **redresarea vieții economice**. " [-----]

adâncă recunoștință , și către **Constituantul din 1923**,

care a ridicat la tăria și autoritatea textelor Constituției,

dreptul organizațiilor profesionale de a fi reprezentate în **Parlamentul țării**,

dând astfel, mai mult , **posibilitatea acelor care activează pe terenul economic**,

să aducă **luminile unei priceperi speciale**,

pe care nu le poate da decât **truda zilnică a experienței** ." [-----]

urmărind un **singur scop** : **apărarea clasei lor și coordonarea intereselor supreme**

ale Statului , cu acelea ale economiei private . " [-----]

" **Deși** distinsul nostru coleg , d-l senator **Mihail Manoilescu** așază deficiențele economice pe

planul al doilea, **totuși** îmi permit să afirm că **redresarea economică**

este un **mijloc eficace** pentru păstrarea patrimoniului nostru național.

Întărirea claselor producătoare, înseamnă **fortificarea granițelor noastre** .

Valorificarea rațională a muncii interne , echivalează cu atenuarea pericolului extern.
Ascensiunea economică este cea pază
de care depinde însăși viitorul și existența acestui neam.
Nu pot să trec cu vederea că toate conflagrațiile cu caracter internațional ,
au avut în faza lor inițială ciocniri de interese pe teren economic, și atunci ,în mod logic,
trebuie să le așezăm pe primul plan al preocupărilor noastre ." [-----]
N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Lichidarea arieratelor

▣ Lezarea creditorilor

[LD : mărturisesc că nu prea înțeleg eu chestiunile economice.
Dar vreau să pricep în ce măsură interesele economice ,dictează interesele politice .]
[-----]

Lichidarea arieratelor publice prin titluri a căror valoare reală
este inferioară celei nominale, constituie un precedent periculos,
zdruncinând încrederea creditorilor interni ai Statului.
" Deși operația a fost cât se poate de dureroasă ,
ea ne-a dat posibilitatea , însă, de a asigura ordinea bugetară ,
care este baza unei gospodării publice reale. [-----]
N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Încurajarea cooperăției =

▣ Lezarea negustorilor

[**LD : iată un p.d.v.foarte interesant , care prezintă cooperăția ca fiind în conflict de
interese cu comerțul privat ; așa s-ar putea explica insistența cu care național-țărăniștii
militau pentru cooperăție ? Dar e prea simplist ce arăt eu.**]

Mesajul anunță reorganizarea cooperăției ca un succes realizat în sesiunea trecută.
Tot respectul nostru intențiilor sincere ale guvernului pentru acțiunea sa de a iefteni viața,
dar cred că încurajarea cooperăției nu trebuie confundată sau identificată
cu o încătușare a comerțului legal și cinstit .

Încurajarea cooperăției, așa cum este concepută la noi, dar , mai ales,
cum este practică în realitate, lovește în interesele legitime ale comerțului românesc.

" Comerciantul îndeplinește o funcție foarte importantă
în structura economică a Statului capitalist.

Atmosfera creată împotriva negustorilor , care au fost înfățișați ca speculanții și paraziții
economiei naționale , este o profundă greșeală de concepție.

" Cooperăția poate fi justificată în unele ramuri ale producției ; ea poate fi limitată la unele
operațiuni economice ,

dar nu se va izbuti nici o dată să fie generalizată , deoarece îi lipsește elementul principal -
inițiativa individuală - acel motor care este baza civilizației și culturii noastre .

" Eftinirea vieții nu se poate obține prin înlăturarea intermediarului .

[-----]

" În dubla mea calitate , de profesor și reprezentat al negustorilor , îndeplinesc o plăcută
datorie, mulțumind d-lui ministru al Educației naționale ,
pentru reformele aduse învățământului profesional. Clasa negustorească este profund
recunoscătoare d-lui ministru , pentru că întărirea învățământului profesional deschide larg
orizontul generației de mâine. [-----]

" Crearea unei burghezii puternice , trebuie să ne preocupe în permanentă ,
fiindcă este chemată să desăvârșească opera de unificare pe teren economic "

[-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Starea economică a orașelor

▣ Început de prosperitate ?

" Dle președinte, d-lor senatori, trecând la partea a doua a cuvântării mele, referitor la reformele propuse în Mesajul Regal, trebuie să constat că în această privință

Mesajul este foarte sărac, limitându-se numai la agricultură , trecând peste multiple probleme ale comerțului exterior, reforma fiscală etc etc. " Mesajul ignorează o problemă vitală , și anume : starea economică a orașelor .

Această chestiune este mult prea importantă , ca să fie neglijată. [-----]
N.Penescu / 27 nov.'36

▣ Concluzii

▣ Sfatul Negustoresc

▣ Clasa negustorilor

" Îmi voi permite să rog pe toți d-nii miniștri ai departamentelor economice , de a binevoi să-și caute toată documenatrea , să-și facă toată cercetarea și să afle **tot adevărul situației pline de nevoi și lipsuri a economiei naționale , nu numai în ministere, nu numai în Parlament, nu numai în speculațiunile teoretice ale birourilor politice , ci direct la sursă , pe teren , în însăși realitatea dură și concretă a vieții negustorești - care suntem noi, organizațiunile profesionale .** " Pofțiți la noi acasă , în ședințele noastre, în congresele noastre ; citiți memoriile noastre ; ascultați cuvintele noastre - și veți cunoaște complet nu numai starea lucrurilor ci și mijloacele de îndreptare și perfecționarea lor.

" **Sfatul Negustoresc** , din care cu multă cinste fac parte, este o organizațiune profesională cu tradiție și autoritate , având ramificațiuni în toată țara și în toate branșele comerțului și industriei românești. Acolo este , deci, locul informațiilor , sugestiilor și laboratoarelor dvs.

[-----]

" **Clasa negustorească** , deci , pe care am onoarea să o reprezint în fața dvs, declară că se conformă fără șovăire chemării lubitului Nostru Suveran ca , <în fața dificultăților și a amenințărilor , unirea și solidarizarea tuturor sufletelor> , să devie o realitate pentru propășirea Neamului românesc "(aplauze)

N.Penescu / 27 nov.'36

7.a.) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 27 nov.'36 , pag. 75 - 86)

[LD : ședința este condusă de NNSăveanu ; în grupul PNC, asistă **senatorul și președ.suprem al PNC , ACCuza ;parlamentarii PNȚ au părăsit incinta ;**]

[LD : **Goga este intempestiv** :consideră nu numai **guvernarea PNL terminată, dar și sistemul de guvernare** de până atunci , pe care îl taxează de " trecut recent " și , ca partid nou, îi întoarce spatele .

Goga este optimist : nu crede că țara s-ar afla într-o situație gravă sau amenințată , încât să fie nevoie de "strângere la olaltă "

Goga este ofensiv și în contratimp cu spiritul Mesajului : nu crede în guverne " de concentrare " , considerându-le imposibil de realizat .

Goga este sarcastic și respinge posibile colaborări : din scrupule politice și moarale.

Goga este crud cu adversarii : cu Titulescu, cu Maniu , cu...

Goga nu cere explicit succesiunea, dar din felul cum vorbește , **o consideră legitimă.**

Deși spune că se va ocupa exclusiv de politica externă,

întreg discursul este presărat cu atacuri , cu paranteze, în care nu cruță pe nimeni...]

Document integral, **fișier PNC V**

/ Sfârșit de guvernare PNL / Sfârșit de regim / PNC prepară ziua de mâine /

/ Politica externă în Parlament / Tradiție și protocol / trecut -prezent /

/ Nicolae Titulescu - cancelar perpetuu ?! /
/ Opiniile privind politica extenă - cenzurate ! /
/Iuliu Maniu : Iese Maiestate / Iașitatea lui Maniu /
/Cenzura presei : gazetele ungurești /
/Criza de încredere : demisia lui Titulescu /
PNC- opțiuni în politica externă :
/Mica Antantă . contra revizionismului maghiar
-Antanta economică : dezavantajarea României
-Necesitatea obiectivelor diferențiate
/Relațiile cu Franța
-Relațiile istorice / Marele Război /
-Relațiile posbelice : România = cordon sanitar antibolșevic /
-Intervenționism economic : Charles Rist /
-Guvernul Leon Blum / Politica Frontului Popular / Manifest PNC cenzurat /
/Relațiile cu Italia / de la frăție la discursul lui Mussolini /
-Mussolini - fascismul - Francmasoneria - Receptarea în România
-Tratatul de amicitie (1926) - Înrautățirea relațiilor - Titulescu : sancțiunile !
-Titulescu : prijină Rusia ! (Montreux) - Titulescu . supără Italia !
-Vict.Antonescu : vot contra Italiei ! -Mussolini : discursul de la Milano !
-Politica față de Roma : între autocritică și mustrare /
/Relațiile cu Polonia /
-Titulescu : răceala față de Polonia !
-Titulescu : pactul cu Rusia - periclitarea relației /
-Vict Antonescu : vizita la Varșovia .
/Relațiile cu Rusia
-Rusia țaristă : foamea de pământ românesc /
-Rusia bolșevică / propaganda bolșevică / alianță cu Rusia ?! /
-Pericolul comunist în România / cazul Spaniei /
-Kominternul : Frontul Popular ! /
/Relațiile cu Germania
-Naționalismul german -Filogermanismul românesc
/Presa antisemită e spre Germania / Revizionismul german - nepericulos României
-Dezavuarea lui Mussolini .Dezavuarea Ungariei
-Tratat de amicitie româno-german !
/PNC : opțiunile de politică externă /
/PNC : opțiune internă : România a Românilor ! /
/Bătălia PNC -PNȚ : România naționalistă de mâine /
O.Goga / 27 nov.'36

7.b) I. ACCuza (PNC) , discurs la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

I.Niemirower (rabin șef) - chestiune personală

(D.S. , MO nr. 7 , sâmbătă , 28 nov.'36 , p. 109- 117 ; 127-128 ; 193- 197)

II. ACCuza (PNC) , Replică lui Niemirower / Listele infamante / , Senat , 10 dec. '36

(DS, MO 9, șed. de joi, 10 dec.'36, pag. 193-197)

[LD : ședința este condusă succesiv de **prof.Ai.Lapedatu și dr.Daniel Ciugureanu .**

Pe banca ministerială, **Victor Iamandi** (ministrul Cultelor și artelor)

Goga și Cuza și-au împărțit rolurile .

Primul, în Cameră , prezentase " **directivele**" PNC în materie de **politică externă** ;

ACCuza , în Senat , urma să prezinte pe cele privind **politică internă**.

În mare parte, **reia cu perseverență**, aceleași teme de la **tribuna Camerei .]**

Doc.integral- fișier LANC / PNC - V

Subtitluri, sublinieri și colorări -LD

/ Politica externă a României -la cotitură ; discursul epocal Goga

/ PNC - politica internă ; ACCuza - " președ.suprem" - păzitorul doctrinei

/ Problema jidănească
/ Creștinism -Iudaism ; Vchiul Testament - Noul Testament
/ Triumful doctrinei naționaliste : Hitler , Rosenberg
/ Problema jidănească ; Foruri internaționale
/ Pactul AntiKomintern : interesul pentru aderare al României
/ Pericolul comunist în România = pericol jidănesc
/ Prioritatea doctrinei antisemite cuziste ; admirație pentru Hitler
rabin I. Niemirower (replică)
/ Iudaismul
/ Evreu = comunist ?!
/ Evreii din România
/ Jurământ de credință României Mari
ACCuza
/ Listele cu comuniștii , în majoritate evrei (arestări, procese , condamnări .

8.) **Virgil Madgearu (PNT) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36**

(DAD, MO 6 , ședința de sâmbătă, 28 nov.'36, p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNT) , Declarație la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

(DS: MO 7, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , pag ?)

[LD : **În aceeași zi și cu același conținut, Madgearu și Rădulescu citesc , în numele PNT , în Cameră și în Senat , o Declarație acuzator - ultimativă .**

PNT acuză guvernarea liberală în toate domeniile, pe toate planurile.

Guvernul liberal trebuie să plece . PNT adjudecă guvernarea , anunță programul .]

Doc. integral - **fișier PNT XIII**

/ Dragoste și loialitate pentru **monarhie** /

/ **Politica externă** : Mica Antantă / Franța / Înțelegerea Balcanică / Societatea Națiunilor / Greșala destituirii lui Titulescu /

Îndoieli privind încurajarea curentelor adversare politicii externe tradiționale /

/ **Armata** - întâzieri și ineficiența înzestrării /

/ **Guvernarea Tătărescu** - eșec de proporții / Sfârșitul regimului nefast /

/ **Alegerile parlamentare parțiale** - barometru a nepopularității guvernului /

- Complicitatea și manipularea curentelor extremiste

- Lovirea adversarului democrat

/ **Guvernarea Tătărescu** - lungă și nefruitoasă /

- Încălcarea regimului constituțional

- Substituirea legislativului

/ **Politică economică dezastruoasă** /

- Conversiunea - favoritisme politice ; Reducerea datoriei externe - dăunarea economiei /

- Deprecierea monetei ; Nivel de trai - scăzut

/ **Agricultura** - stagnare, dezechilibre /

/ Cutură, sănătate , comunicații - degradare /

/ **Românizarea economiei** - un eșec /

/ **Opera de legiferare** - compromisă de ilegalități /

/ **Eșecul guvernării PNL** / Inutilitatea legiferării anunțate / Jos guvernul PNL ! /

/ **PNT adjudecă succesiunea /Program de guvernare /**

9.) **Gr.Iunian (PTR) , discurs la Mesaj , 28 nov.'36**

[LD : 18 iulie 2003. Mă apropii de preluțiile viitorului regim instaurat de **Carol al II-lea** în febr.1938 , chiar dacă , până atunci va mai dura un an.

Ședința este condusă de NNSăveanu ;pe banca ministerială este Inculeț , nu este întrerupt aproape deloc.

Iunian vorbește după **Octavian Goga** (PNC) și **Virgil Madgearu** (PNT) care **revendicaseră succesiunea pentru partidele lor.**

Iunian dă un **diagnostic sever** acestei eventualități : indiferent de formulă, **venirea lor la putere ar provoca un război civil.**
Iunian nu are decât un partid " de buzunar" , dar este un redutabil debater parlamentar, un jurist cu experiență ministerială , și ,mai ales,este un **as în aranjamente de culise**
- probă : Restaurația lui Carol - și are ,de aceea , trecere la urechile regale.
El răspunde la apelul regal de colaborare, de unire, de solidaritate , propunând :
un "**regim conjunctural**", cu un guvern "**echipă de lucru**" ,în afara partidelor,
deasupra partidelor, contra politicianismului partidelor]
LD : Titluri, subtitluri, sublinieri, colorări, semne , paranteze ... îmi aparțin]
Document integral - **fișier PTR - II**
/Farsa parlamentarismului sub guvernarea liberală /
/Preludiile rotativei guvernamentale : PNC versus PNȚ /
/Guvernarea Tătărescu : între promisiuni și realizări /
/Prestigiul Coroanei ?! : compromiterea Coroanei de către PNȚ, PNL /
Mesajul Regal ? = ascunderea în spatele Regelui /
/Bilanțul guvernării ? = mistificarea opiniei publice /
-Pozitiv : Sănătatea- Armata ; negativ : toate celelate
/Politica externă - prezent și perspectivă :
-Eșecul politicii Societății Națiunilor ; Titulescu - politica " geneveză " ; destituirea
-Mica Înțelegere ; Alianța cu Franța ; Relațiile cu Italia , Germania , Rusia
/Guvernul Tătărescu : guvern liberal ? monarhic ? constituțional ? democrat ?
Regim pseudo-democrat ; dictatura executivului ; starea de asediu ; cenzura ;
/Legea presei /
/Pretendentele la succesiune : PNȚ -PNC : pericol de război civil /
/Răspuns -soluție la apelul regal :
-regim de " colaborare" cu patrioți și capacități ;
-Guvern "echipă de lucru" , fără partide ;

10.) Gh.Vântu (raportor) , discurs final la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO . 6 , sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 116 - 121)

[LD : 7 sept.2003 . Ședința este condusă de NNSăveanu . De remarcat **ampluarea** dată **discuțiilor doctrinare** , care nu erau deloc simple exerciții oratorice.

Atmosfera politică era încărcată de **propagande și polemici** ,

iar aceasta era **ultima sesiune a legislaturii PNL** , după care **urmasu alegerile**.

Dar parcă nici aici, nu mai sunt "bătăile " de altă dată : lipsesc membrii de marcă ai guvernului; lipsesc (sau tac ?) șefii de partid : **Dinu Brătianu. Mihalache, Maniu, Iunian, Gh.Brătianu, Goga ,Argetoianu, ;** tac "spadasinii" doctrinari : **Madgearu, Iamandi , Giurăscu, ;** când și când câte o intervenție a lui **Șeicaru** - totdeauna cu miez ! -

Și totuși , eu cred că lumea politică era în veghe maximă ....] Doc.integral **fișier PNL- XI**

Subtitluri, sublinieri , semne -LD]

/ Regimul politic :

- Democrație - Statocrație

- Stat democrat - stat totalitar (Italia, Germania, Spania, URSS)

-Comandanți - șefi - dictatori : Mussolini, Hitler , Lenin(aluzii)

- Solidarități internaționale = război civil = revoluție

-Pamfil Șeicaru :Cezarism

- Lustrul democratic al dictaturilor

/Democrația istorică , tradițională versus pseudo- democrația /

-Autoritarism democratic

-Elitele democratice

-Crisa democrației

/PNL : stat liberal, democrat , național , monarhic.

-Monarhia constituțională

-Despotism versus democrație

-Solidarism și armonie socială
-Solidaritatea generațiilor
-Valoarea guvernărilor liberale

11.) **Vict. Iamandi** (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36

(DS, MO 7, șed de duminică, 29 nov.'36 , pag. 136 - 145)

Doc.integral -fișier **PNL XI**

▣ **Dezbaterile la Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului.**

Consens : [Coroana] [Armata] [Solidaritate națională]

▣ **Politica externă : consens și diferențiere**

[adversar "parlamentar" : M.Manoilescu]

▣ **Partidul Național - Liberal = partid istoric.**

▣ **Guvernările liberale .**

▣ **Școala și biserica = fundamente naționale**

▣ **Legea presei/ Lupta generațiilor / Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului**

/ **Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.**

▣ **Critica guvernării de către adversari**

/ **Criticile PNT = Declarație de război / Ipotetica succesiune ....**

/ **Continuitate ?! Moștenirea ! / PNL- PNT = partide politic autentice.**

/ **Puncte de convergență PNT-PNL**

[**Politica externă**] [**Libertățile publice?!**] [**Realizări ?!**]

[**Ocrotirea muncii naționale ?**] [**Mișcările extremiste**]

▣ **Mișcările naționaliste** (răspuns lui M.Manoilescu)

/ **Generațiile / Tineretul extremist / Generațiile succesive. /**

▣ **Mihail Manoilescu : doctrinar și om politic.**

▣ **Democrație versus totalitarism**

▣ **Mistica religioasă - mistica politică**

▣ **Partidul Național Liberal .**

Iamandi / 29 nov.'36

▣ **Partidul Național - Liberal = partid istoric.**

▣ **Guvernările liberale.**

" **Am inaugurat un regim de stabilitate și de durată în guvernarea acestei țări, de la război și până astăzi.**

Afară de guvernul lui Ion I.C.Brătianu , care a durat de la 1922 până la 1926 , n-a mai existat alt guvern care să intre în a patra sesiune a legislaturii sale.

" **Se întâmplă și astăzi, ca și ieri, ca acel guvern să-l dea tot Partidul Național-Liberal.**

Nu este , d-lor, o singură întâmplare, nu este un simplu joc al împrejurărilor .

În această repetiție pe care o vom solda și de data aceasta cu o mare activitate în serviciul țării ,

este consacraarea meritelor nu numai istorice ale partidului nostru ,

dar este dovada forțelor vii pe care el se sprijină , a experienței de guvernare ,

a înțelepciunii conducătorilor săi, a coeziunii sale interne, a directivelor sale limpezi,

în toate direcțiunile vieții de stat .

"De aceea **Partidul Liberal a trecut peste toate vicisitudinile , peste toate adversitățile**

și a rămas singurul partid istoric pe care îl are România (Aplauze prelungite)

[-----]

Victor Iamandi - Grigore Gafencu / 29 nov.'36

▣ **PNL- PNT = partide politic autentice.**

Ați greșit [cu declarația] , și ați greșit , cum ziceam adineauri, și ca oportunitate .

Eu recunosc că dvs sunteți un partid de masă și că aveți o forță dinamică necontestată.

Dvs știți că eu am fost adeseori învinuit de prea multă simpatie pentru partidul dvs.

Eu pot să am simpatii personale pentru mulți din dvs, după cum sunt gata oricând să recunosc valoarea forței poliitce pe care o reprezintă partidul dvs. pentru că nu sunt un sectar care să conteste până și evidența.

" De aceea, am spus-o altădată și o repet și acum : **sunteți, incontestabil, un partid politic** care aveți dreptul să vă spuneți cuvântul în toate chestiunile care interesează această țară.

dar, Partidul Național -Țărănesc , în loc să agite programe în care nu crede , în loc să schițeze doctrina despre care se știe din capul locului că nu reprezintă nimic durabil, nimic temeinic, mai bine și-ar face ordine în propriile rânduri, la conducere, pentru a limpezi anumite echivocuri, și a căuta să stabilească o linie de orientare , care , numai aceea singură poate să vă dea rolul pe care trebuie să-l aveți în sânul nostru. Să mă iertați că am fost silit , contra voinții mele, să fac această constatare de la tribună , **tocmai** contra PNT.

Dar dacă dvs credeți că aveți dreptul să negați și să nu recunoașteți ceea ce noi am realizat , mărirind patrimoniul de înfăptuiri alacestei țări, **dați-ne voie și nouă să ne apărăm opera** care stă la temelia existenței noastre politice de astăzi, și care este o garanție în plus pentru biruința noastră de mâine.

(aplauze prelungite la PNL)

-Grigore Gafencu : De aceea nu mi-am permis să intru în această explicație.

Recunosc dreptul dvs - datoria dvs chiar - să apărați opera pe care credeți că ați înfăptuit-o .

-lamandi : Eu credeam, d-le Gafencu, că cel puțin pe anumite linii mari , pe anumite principii , care **ne sunt scumpe deopotrivă**, putem, **nu să ne solidarizăm, dar să ducem o acțiune care să fie aceeaș** în țelurile finale pe care le urmărește.

Constat însă că dvs, în loc să mergeți pe acest drum, **ați deviat, v-ați îndepărtat , și sunteți tocmai împotriva aceluui adversar al dvs , care nu vă dorește moartea.**

-Gafencu : **Tăgăduesc absolut acest lucru.**

-lamnadi : Recitiți , vă rog, din nou, **declarațiunea pe care ați făcut-o.**

Era preferabil , de o mie de ori , să faceți un discurs de amănunte, în care să discutați punct cu punct chestiunile, **decât să veniți cu o declarațiune** , care este mult mai gravă , pentru că înfățișează în formă oficială , tot **ce crede conducerea partidului dvs despre noi.**

-Ioan Damian : Acolo este **veninul din conducerea PNT**, și în special al d-lui Madgearu !

- lamandi : **Dvs încă nu v-ați vindecat** de ceea ce a consuit în prima dvs existență , până la 1928, una din greutățile care vă atârnau de picioare.

Nu ați renunțat nici la demagogie, și nu v-ați înarmat nici cu suficientă bună credință, pentru a putea , în adevăr, **să vă faceți un rost real în viața politică a României. "**

(aplauze prelungite la PNL)

Grigore Gafencu - Victor lamandi / 29 nov.'36

▣ Puncte de convergență PNT-PNL

" Îmi permiteți o întrerupere dle ministru ? **Nu am pretenția** că , printr-o simplă întrerupere , să combat cele afirmate de d-l ministru la această tribună.

Vreau numai să tăgăduesc un fapt.

Dl ministru pretinde **că am rupt orice putință de solidaritate** în jurul unor idei care ne sunt comune.

D-lor, **dacă** aceste idei ne sunt într-adevăr comune , adică **dacă** în jurul acestor idei **vă strângeți cu aceeași sinceritate cu care suntem noi gata să ne strângem , această solidaritate nu poate fi ruptă.**

[Politica externă]

" Am ascultat frumoasa expunere făcută de dl ministru despre **țelurile politicii noastre externe naționale.** **Iată o idee în jurul căreia suntem hotărâți să fim solidari cu orișicine , care, nu numai pune înaintea o asemenea politică , dar dovedește , prin toate actele sale,**

**și prin politica sa în afară , și prin politica sa înăuntru ,
că este hotărât să apere cu îndârjire și cu credință
marile linii ale politicii noastre externe.**

[Libertățile publice?!]

"Același lucru sunt gata să-l spun și **pentru ceea ce privește un regim de libertate ,
un regim care să asigure libera dezvoltare a libertăților publice și drepturilor cetățenești.**
Dacă în toată acțiunea dvs ați fi dovedit - și nu vorbesc de dvs personal , d-le ministru,
dar de guvernul din care dvs faceți parte - că sunteți totdeauna respectuoși
de acest regim de libertate , în numele căruia ați vorbit de la această tribună ,
iată încă o idee în jurul căreia ne-am fi strâns solidaritatea noastră , cu aceea a dvs.

[Realizări ?!]

"În ceea ce privește **critica operei de guvern , dvs ne-ați supus lista operelor
pe care le-ați înfăptuit . Noi ne-am îngăduit să vă facem lista acelor pe care nu le-ați
înfăptuit , cu toate că ni le-ați făgăduit . "**

- **Iamandi** : Terminați , vă rog , d-le Gafencu.

- **Gafencu** : Un singur cuvânt. **Ați ridicat chestiunea însemnată a pregătirii armatei noastre.**

**Nu am contestat străduințele sincere și merituose care au fost depuse
pentru înarmarea țării ... străduințe care , până azi , în adevăr , au dus la unele
foarte importante , însă nesuficiente , din păcate , realizări.**

Suntem gata să continuăm discuția. (întreruperi)

-I.Damian : **Dle Gafencu, de ce insistați ? Senatul , în majoritatea lui, are credința
că dvs sunteți foarte fericit că nu ați avut rolul de a citi această declarațiune.** "

[-----]

Iamandi - ACCuza / 29 nov.'36

▣ **Mișcările naționaliste : cuzismul, legionarismul**

[LD :11 sept.2003 .Lumea comemorează tragedia americană din 11 sept 2001 .

Terrorismul este întors pe toate fețele... Se vorbește mai mult de anti-americanism,
de anti- oocidentalism, și doar vag despre anti-israelism. Fac niște analogii....

LD : Există în atitudinea lui Iamandi o duplicitate , sub paravanul bagatelizării , a glumelor ,
pe seama lui Cuza. Eu cred că este mai mult decât se spune, și că **legionarii ,
dacă s-ar fi manifestat doar ca antisemiți , nu ar fi fost ținta reprimărilor dure.**

Știu că este gravă această afirmație, dar , **trebuie să departajez :**

cât a fost **tema** concurenței pentru putere, cât a fost **tema** "generațiilor"

cât a fost **tema** regimului politic, **tema** liniei diplomatice ,

și abia , pe un plan zgomotos și speculat , **filosemitismul sau antisemitismul.**

Pentru că , anume **doze de antisemitism** , cred că se găseau **la toți politicienii români.**

Eu cred din ce în ce mai mult în această variantă.

Bineînțeles, nu plecând de la acest "dialog"]

[-----]

Iamandi / 29 nov.'36

▣ **Generațiile**

▣ **Tineretul extremist**

[LD : deși ținta "parlamentară" este **Manoilescu** (perceput ca o "**porta voce** " a tineretului
naționalist), **Iamandi răspunde , pe fond, Gărzii de Fier, legionarilor, lui CZCodreanu ,
pe care, la fel ca și alți politicieni, îl desemnează cu sintagma improprie " generația tânără "**
Altfel , prin înțelesul pe care îl pot sugera cuvintele , **argumentele lui Iamandi**

sunt **simple, logice, înțelepte, tolerante** (fără slăbiciuni) , **responsabile** (fără manipulări) , **etice** (fără demagogie) .. Ce **ecou** au avut ele, ce **rezistențe** au înfruntat , și , mai ales, ce **consecințe** au atras, asta se va consuma **pe un alt palier al vieții politice**.

Regret doar că nu se referă explicit la **tratamentul represiv aplicat legionarilor :**

legislativ, polițienesc etc etc... Vezi documentele de la **fișierul Garda de Fier și PNC]**

"D-lor senatori, încă **una din problemele** care s-au ridicat de la această tribună, despre care **a vorbit adinaori în termeni atât de elocvenți dl raportor [Romniceanu]** , a fost **problema tineretului**. A ridicat-o tot d-l Mihail Manoilescu

" D-lor, dl. Mihail Manoilescu a avut aerul că vorbește ca exponent al tineretului.

E adevărat că **d-sa a fost, rând pe rând, exponentul mai multor partide,**

exponentul mai multor doctrine și a mai multor programe,

însă, dacă această ultimă incarnație îi dă dreptul să se considere din nou ca exponent,

nu aș avea altceva de exprimat de la această tribună , decât **să-i doresc mai mult succes** , de data aceasta , **decât a avut în trecut .**

DI Manoilescu ne-a dat lecții și ne-a atras atențiunea

că trebuie să ne îngrijim de tineret.

D-lor , această este o chestiune pe care **n-a inventat-o dl Manoilescu.**

" Problema tineretului a existat întotdeauna.

Desigur, **această problemă există astăzi într-o măsură mult mai accentuată** , mult mai importantă, decât ieri. Nu este momentul să discutăm care sunt cauzele care au făcut ca această problemă a tineretului să ia proporțiile pe care le-a luat .

Dar socot că problema tineretului nu este o problemă politică.

Ea este o problemă de educație , este o **problemă de cultură, o problemă de pregătire** a tineretului **pentru rolul pe care trebuie să-l joace în ziua de mâine.**

" **Da , d-lor, tineretul trebuie să anticipeze** , prin acțiunile sale,

stăpânite de via credință în ideal, de avânt,

trebuie să anticipeze față de celelate generații mai în vârstă.

Dar tineretul trebuie să rămână, în primul rând,

la îndeplinirea îndatoririlor lui elementare ,

fără de care nu poate fi un element util

în statul la a cărui conducere aspiră să ajungă la maturitate.

"**Problema tineretului noi înțelegem să o rezolvăm . Sunt prea mulți titrați.**

Avem un **proletariat intelectual** ,deși nu toți sunt intelectuali, pentru că se abuzează

și de termeni. **De multe ori , printre acești tineri, se găsesc și profesioniști ai tineretii**

[**aluzie la Corneliu Codreanu ș.a.**] .

" **Să vorbim lucrurile și să le spunem pe numele lor.**

Noi nu putem lucra sub amenințare tineretului ,

să schimbăm întâi bazele politice ale statului ,

și apoi să procedăm la ceea ce dumnealor consideră ca îndatorire a clasei conducătoare.

"**DI Manoilescu a fost mai categoric .A spus că între generația de astăzi și restul țării**

este o prăpastie .A afirmat că mâine , tineretul nu va merge , dacă va fi cazul,

decât la un război care va fi conform hotărârilor și credințelor sale .

- ing.N.Miclescu : Aceasta este o rușine !

- **lamandi : A spus că generațiile trăesc prin ceea ce aduc**

drept contribuție pe cont propriu.

" **De sigur, dar generațiile trăesc prin legături strânse între dânsese.**

Fiecare generație are un rol cu atât mai însemnat , cu cât **contribuțiile sale sunt mai mari,**

dar fără păstrarea acestei continuități,

fără păstrarea patrimoniului pe care-l înfățișează trecutul,

zadarnic o generație, oricât de bine ar fi înzestrată ea, chiar o generație de elită,

nu poate să-și îndeplinească misiunea și rostul ei.

lamandi / 29 nov.'36

▣ **Generațiile succesive.**

" D-lor senatori, noi, **generația noastră**, care suntem astăzi în cel de-al cincilea deceniu

al vieții, **ne-am făcut datoria**, după cum **și-au făcut datoria generațiile anterioare.**

Nici nu pot concepe și cred că nici un om serios nu poate concepe că, în generalitatea lor, **generațiile care s-au succedat în această țară și care au avut roluri bine determinate în clasa conducătoare a țării, nu și-au făcut datoria către țară**, deoarece, **dacă nu și-ar fi făcut-o**, n-am fi ajuns în situația de astăzi [România Întregită], n-am fi trecut vertiginos prin etape ale dezvoltării noastre [independența, Constituția, regatul, reformele] pe care nu le cunoaște viața nici a unui alt popor, cum le cunoaște poporul nostru. **"Criticismul acesta, ca și exagerarea, de multe ori sunt explicabile, dar trebuie să recunoaștem că, de la 1848 până astăzi, toate generațiile de conducători ai acestei țări, indiferent de partidul din care au făcut parte, și-au făcut către țara aceasta și neamul acesta, întreaga lor datorie."** (aplauze)
"Nu se poate concepe o acțiune a unei generații, făcând tabula rasa de ceea ce constituie patrimoniul sacru al unui neam întreg.
"Generația tineretului de astăzi, să se întegreze pe linia dezvoltării istorice a clasei conducătoare, să-și înțeleagă rosturile, să aducă contribuția sa de învoire, să dea luptă pentru promovarea idealurilor ce o stăpânesc, dar să înțeleagă că nu este permis să violenteze conștiința unei imense majorități a țării, pentru a promova idei și concepții, care n-au nici o legătură cu tradițiile, cu interesele și cu însăși viața poporului nostru "
aplauze prelungite) Noi suntem sprijinitorii tineretului. Îl înțelegem, îl prețuim, știm că ei vor fi conducătorii de mâine ai acestei țări, dar nu putem fi speculatorii tineretului.
De aceea, oamenii politici cu răspundere - repet ceea ce am spus mai înainte - trebuie să-și înțeleagă datoria ;
nu să transforme tineretul în **masă de manevră**, pentru **atingerea unor scopuri pe care nu le-au putut promova** în viața politică normală, ci să facă din tineret, prin educație, **o forță morală și națională**, de care avem nevoie mâine. (aplauze) Acesta este rostul oamenilor politici. "
lamandi / 29 nov.'36

▣ Mihail Manoilescu

[LD : tot ce spune lamandi despre Manoilescu, într-un anume fel, corespunde realității, dar realității politice active, partizane, efective.

Este adevărat că MM a fost **migrator** prin diverse partide politice ;

este adevărat, că a fost dornic sau ahtiat după funcții, deci **oportunist** ;

este adevărat că a îmbrățișat diverse doctrine politice, deci **inconsecvent** .

Dar, în timp ce de pe urma lui Victor lamandi nu a rămas nici o lucrare teoretică, nici măcar o culegere de cuvântări și discursuri....

Manoilescu a adus reale contribuții originale la doctrinele pe care le-a îmbrățișat, și este printre puținii autori români studiați în universități și cercuri doctrinare .

dacă ar fi trăit astăzi, s-ar fi numit "**politolog**", sau "**analist**", sau "**teoretician**" ... (vezi **fișierul MManoilescu**)

Cât despre **Victor lamandi**, care a fost atât de vehement împotriva **statului totalitar**

(anunțat și teoretizat atunci de MM), **el va ajunge doar peste 2 ani**,

să fie printre **pilonii de bază ai regimului carlist** ! Ce destin ! ....]

lamandi / 29 nov.'36

" Și d-lor senatori, **tineretul despre care vorbea dl Manoilescu,**

este el tineretul, în întregimea lui, al acestei țări ?

Cunoaște d-sa, **până în adâncuri, elementele care alcătuiesc acest tineret ?**

"D-lor, **eu nu cred**, și nu fac numai o simplă afirmație, pentru că **trăesc și eu**, ca oricare dintre dvs, **în mijlocul vieții publice și sociale.**

Tineretul este și el împărțit . și el gândește, simte și se orientează

în viața internă, în viața politică, în viața socială, tot așa ca și ceilalți cetățeni ai țării. **Dacă dl Manoilescu ar face un plebiscit**, la care și-ar pune candidatura, **nu știu câte voturi ar avea** de la zecile de mii de studenți și de la tineretul din afara Universității, **pe care d-sa a înțeles să-l monopolizeze în cuvântarea sa. D-sa, de altfel, și-a recunoscut**, în unele părți ale cuvântării sale, **rolul pe care-l are. A spus că este un călăreț singuratec.**

Într-adevăr, a călărit peste prea multe partide și de aceea a rămas singur astăzi. Dl Manoilescu n-a crezut că poate să aducă în această incintă altceva, decât problema tineretului și chestiunea externă.

[M.M.: **Corporatism !**]

" **Noi am fi dorit să aducă și doctrina cea nouă.**

D-sa este astăzi **doctrinarul corporatist**, d-sa vorbește de **lumea nouă**, care trebuie numaidecât să se suprapună peste **lumea veche**, dar a crezut că poate nu este oportun să-și aducă aici doctrina, ca să i-o auzim. Mi-e teamă că, până va avea ocaziunea să vorbească din nou în Senat, să nu-și schimbe doctrina și să vină cu alta.

Schimbările d-sale de opinie, ca și de doctrine, sunt frecvente.

[M.M. **Neoliberalism !**]

" D-sa a făcut la 1922, la Institutul de studii sociale, **doctrina neoliberalismului.** Pe atunci, **dl Manoilescu era în Partidul Poporului** și, voind să dea Partidului Poporului altceva decât avea el atunci - adică altceva decât popularitate - i-a alcătuit o doctrină, pe care a numit-o **neoliberalism.**

Dar ce s-a întâmplat? **Neoliberalismul** d-lui Manoilescu de la 1922, **îl realizasem noi pe teren de 40 ani încoace, prin acte neoliberale.** "

[MM: **Țărănism !**]

"Mai târziu, d-sa a mai dat o doctrină politică și **partidului d-lui Madgearu**, și a făcut teoria **național-țărănismului**,

[MM: **Corporatism**]

pentru ca apoi să ajungă, în ultima ipostază, la corporatism.

De aceea am fi dorit să-l auzim de la tribuna Senatului și asupra corporatismului. "
lamandi / 29 nov.'36

▣ **Democrație versus totalitarism**

▣ **Libertate și egalitate !**

[LD : 12 sept.2003

Cred fără rezerve în **sinceritatea lui lamandi**. Dacă viitorul îl va împinge spre alt drum, - pe el și pe alți oameni politici ai timpului - cauza trebuie căutată în împrejurări și în iubirea de țară, mai presus chiar decât de credințele doctrinare. Nu vreau să devin patetică.

Dar am, între timp, și eu, experiența mea, cultura mea istorică, îi cunosc, îi știu, Poate chiar mai bine decât pe propria mea generație. De aceea **voi considera acest pasaj ca adevărată credință testamentară a lui lamandi**. Restul au fost .... "**vremurile**")

" D-sa [**Manoilescu**] a anunțat de la această tribună, încă o chestiune : **că va scoate în curând o lucrare asupra partidului unic.**

Evident, **d-sa este partizanul statului totalitar, al dictaturii, al partidului unic.**

Fenomenul, într-adevăr, se semnalează în unele din țările din Europa.

D-sa a uitat, sau nu a voit, să recunoască însă, că **acest partid unic**, de care se ocupă în lucrarea pe care o așteptăm, **îi lipsește un singur fundament, care este esențial, îi lipsește libertatea.**

El este **rezultatul forței**, este **rezultatul voinței impuse de sus în jos, a unui singur om.** Și, d-lor, oricât de mult s-ar crede și oricât de mult

s-ar vântura înaintea opiniei publice, în bună parte încă nelămurită, că trăim astăzi o **epocă de faliment a democrației și a regimului** care stă la baza celor mai multe state ale Europei, tot ce se încearcă și se face, **nu este decât caracterul trecător al unei epoci de tranziție.**

Omenirea este într-adevăr frământată astăzi mai mult ca ieri.
Se încrucișează interesele internaționale , la adăpostul unor concepții interne impuse prin forță în statele respective.

Se încrucișează tendințe revizioniste ale învinșilor de acum 20 de ani ,
cu dorința de pace a statelor naționale.

Este un vârtej pe care nu-l putem nesocoti , de hotărâri violente ,
de porniri adeseori pătimașe.

Și se crede că toate aceste manifestări sunt simptome de decădere a regimului ,
pe care noi l-am moștenit și în fruntea căruia ne găsim astăzi !

Nu, d-lor, nu o spun ca o simplă formulă de ocazie.

Nu o afirm din necesitatea apărării unei teze ; ceea ce spun eu nu izvorăște numai
din adâncul unei convingeri personale, ci izvorăște și din structura vieții contemporane.

Nu se poate clădi nimic durabil, nu se poate clădi nimic definitiv,
decât pe respectul libertății și pe respectul egalității.

Libertate și egalitate în domeniul național.

libertate și egalitate în domeniul politic.

libertate și egalitate în domeniul social. " (aplauze la majoritatea PNL)

" Omenirea , de mii de ani se zburciună în jertfe fără număr,

în eforturi făcute în toate direcțiile,

pentru a ajunge la cucerirea libertății și la cucerirea egalității.

Cine crede că aceste cuceriri , care se integrează în însăși viața lumii civilizate,

pot fi șterse numai printr-o simplă hotărâre sau printr-o simplă răsturnare de situație,

specifice unor anumite medii și trecătoare pentru imensa majoritate a celorlalte state,

se înșală !" Pot fi anumite epoci întunecate , pot fi unele zile care să însemne , pentru unele
judecăți, preludiul dezagregării regimului național, politic, și social al democrației,

dar atunci când un asemenea organism național , politic și social ,

este întemeiat pe idei care au o valoare eternă , epoca întunecată și zilele turburi trec

și , până la urmă, rămâne strălucirea întreagă a operei definitive .

pe care omenirea a realizat-o prin sacrificiile ei . (aplauze puternice pe băncile majorității)

" Iată , d-lor , de ce nu cred nici în dictatură , de ce nu cred în partid unic,

de ce nu cred nici în triumful concepțiilor schiloade,

care nu pot reprezenta decât ambiții trecătoare

și nu sunt decât produsul unor agitații ,

adesea fără orizonturi și fără înțelegerea adâncă a vieții în mijlocul căreia trăim. "

lamandi / 29 nov.'36

▣ Mistica religioasă - mistica politică

" De sigur, în viața politică pot exista și epoci stăpânite de mistici ;

dar misticile n-au valoare permanentă decât în domeniul credinței pure,

în domeniul credinței religioase.

Creștinismul a putut să triumfe datorită acestei mistici ,

pentru că ideile care stăteau la baza creștinismului erau eterne.

" În viața politică , misticile durează un timp și după aceea dispar,

și nu rămân față în față decât realitățile.

Ceea ce este durabil , ceea ce este permanent , este țara și sunt instituțiile ei ,

sunt conceptiile care au stăpânit dezvoltarea acestor instituții ,

este forța de continuitate a neamului , este acest patrimoniul larg al sufletului colectiv,

care are drept echivalent o nemărginită valoare spirituală

în toate domeniile și care singură contează , și pentru perspectivele de mâine."

lamandi / 29 nov.'36

▣ Partidul Național Liberal

"În felul acesta concepem noi regimul în virtutea căruia *Partidul Național-Liberal*

a îndeplinit și îndeplinește o mare funcțiune națională, politică și morală în această țară.

" Noi am moștenit *Partidul Liberal* de la înaintașii noștri,

dar l-am moștenit **cu reforme dintre cele mai esențiale îndeplinite**,
și **datoria noastră este de a le duce mai departe.**

" Astăzi, aici, evoc înaintea dvs trecutul nostru. **Dar drumul pe care l-am parcurs în ultimii 70 de ani [de la 1866] îl cunoașteți cu toții : el constituie o chemare la datorie** a fiecăruia dintre dvs. **Ion Brătianu, Mihail Kogălniceanu, Constantin Rosetti, Dimitrie Sturdza , Ion ICBrătianu , Vintilă Brătianu , GGMărzescu , Ion Duca , sunt stâlpii pe care s-au sprijinit acest partid**

în decursul existenței sale **din ultimii cincizeci de ani.**

"Ce reprezentăm noi ? Reprezentăm **o forță politică pusă în serviciul ,**
în primul rând, **al intereselor naționale permanente ale acestui popor ;**

în al doilea rând, **reprezentăm o forță democratică , sprijinită pe temeiul de neînvinș**
al unei țărâni , pe care noi am dezrobit-o și pe care noi am ridicat-o la viață ;
reprezentăm toate celelate clase sociale ;

solidaritate și echilibrul între clase și categorii .

" Partidul nostru a fost în continuă mișcare , în continuă evoluțiune.

El a știut în todeauna să se adapteze la împrejurări , la marile schimbări ale vieții sociale.

Aici stă **secretul puterii noastre , a existenței noastre , a durabilității noastre ,**
aș putea spune **a permanenței noastre** de astăzi , de mâine și de totdeauna !

(**aplauze prelungite la majoritatea PNL**)

"De aceea, **în toate momentele mari din istoria poporului nostru,**

noi am fost cu adevărat exponenții năzuințelor colective ale acestui neam,

de aceea **am fost precursorii și am fost creatorii întregii situații naționale și politice ,**
pe care o are România modernă.

" Am știut - nu sub presiunea evenimentelor și a împrejurărilor - **am știut să anticipăm prin spiritul nostru ,** adânc înțelegător și prin intuiția noastră pătrunzătoare în inima lucrurilor ,
am știut să anticipăm convulsiunile primejdiioase,
dând la timp reformele politice și sociale necesare.

" Ce ? Ni se contestă nouă , și pentru cât timp,

dreptul pe care - l avem la recunoștința acestui popor ,

că i-am dat prin **expropriere pământul ,** la care el era îndreptățit ?

"Ce ? Ni se contestă nouă, și pentru cât timp,

dreptul la recunoștința acestui popor , că prin **votul universal**

l-am chemat la viață democratică a statului nostru ?

" Ce? Ni se contestă nouă , și pentru cât timp, înaltul spirit de înțelegere al chemării istorice a poporului nostru de **la 1916,** care l-a făcut pe Ion Brătianu și pe ceilalți colaboratori ai partidului său, să diriguiască România pe căile care au dus-o la **înfăptuirea idealului nostru național ?**

" Ce ? Ni se contestă nouă, și pentru cât timp, că suntem noi **făuritorii pactului fundamental** și **al tuturor legilor organice ,** pe care stă, se sprijină și se va sprijini Statul Român de astăzi ?

" Ce ? Ni se contestă nouă , și pentru cât timp, **opera pe care am construit-o**

în acești trei ani de guvernare ? [-----]

Vict.Iamandi / 29 nov.'36

12.) prof.Simeon Mehedinți *Autocondamnarea democrațiilor* , 31 dec.'36

(**Rev.Parlamentul Românesc** , an VII, nr 220-220, 31 dec.'36 , p. 8 - 11)

[**LD : 20 oct. 2003. Fostul director al "Convorbirilor Literare" (1907-1923) ,**

conservatorul de până la război, academician și prof univ. la Universitatea din București ,
creatorul și organizatorul învățământului geografic modern.

Născut (1869-1962) , în Soveja Vrancei , avea în 1936 ...65 de ani .

Nu știu când și de ce își dăduse demisia din Parlament .... Poate din Senat ....

Nu știu cum a trăit după 1944... murind la 93 de ani ...]

" Rev.Parlamentul Românesc vrea să cunoască **părerăa unui demisionat din parlament .**

Bucuros. Dar cu o condiție : să putem ajunge la o concluzie pentru orice om cinstit .

Să plecăm deci de la un fapt , pe care nimeni nu-l va putea nega .

S.Mehedinți / 31 dec.'36

[Monarhiile]

" **Timp îndelungat** , mulți oameni de seamă au crezut că **monarhia este un izvor de mari nenorociri** . **Elinii vechi s-au lepădat de regii lor ; Romanii i-au alungat** și ei , iar în timpurile din urmă , am fost martori la **o adevărată <cascadă a monarhiilor >**

" În **Lumea Nouă** , unde tronau odinioară **Inkasi și împărații Mexicului** , nu mai e azi un singur monarh și nici un titlu nobiliar .

(**Mai sunt ceva regi** , dar aceștia stăpânesc **bumbacul, cafeaua, petrolul, oțelul și... dealde astea**)

" Iar în **Lumea -Veche** , afară de **Micado** , în îndepăratul arhipelag japonez , mai avem **câteva monarhii în arhipelagul englez și peninsulele** : scandinavă, daneză, balcanică, italiană și arabă , **cu împrejurimile ei islamice** (Egipt, Irak și Iran) .

Insulele și peninsulele păstrează totdeauna unele <relicve > biologice.

" Cât privește mijlocul Europei - **tabula rasa !**

Regii mărunți ai Germaniei , **Printii, Marii Duci** (cu ducate uneori pitice) , **Groffii, Baronii** .... ; ce mai erau , **toți au căzut și s-au risipit** ca frunzele veștede în zile de toamnă , când bate vântul. Cum era să nu cadă , când s-au **prăbușit** atât de repede , **doi Kaizeri, un Sultan, Țarul** " tuturor Rușilor " și **însuși < Fiul Cerului >** , **Împăratul Chinei** , pe care lumea îl credea veșnic , ca și mumiile egiptene !

"Atât de **cumplită a fost pornirea lumii moderne în contra monarhiei** , încât chiar **națiuni cu obiceiuri foarte fine** , cum este cea **franceză și engleză** , în clipe de supărare , **și-au dus pe regii lor la eșafod.**

E drept că **Englezii**, după ce au tăiat capul unui rege , l-au **poftit pe altul să se suie pe tron ...** **Dar Francezii** , în urma câtorva **restaurări și răsturnări** , par acum **atât de hotărâți pentru republică** , încât au scris pe toate zidurile : **égalité , liberté** , mai nu știu ce ...

"**De unde o fi pornit îndârjirea aceasta contra monarhiei ?**

Din **multe cauze** , dar **două sunt mai importante** :

" **Întâi, din fără-de -legile unor potentati** care **n-au știut să fie și oameni**

Ce respect putea să simtă lumea înaintea unor **zevezeci de felul lui Xerxe** care dădea poruncă ostașilor lui **să bată marea !**

Ori în fața unor fiare ca **Neron** , care **și-a ucis și pe maică-sa ?**

Și câte bestii nu s-au suit pe tron , nu numai din **vechea păgânătate** , dar **și în țările creștine** .

N-am văzut **țari < pravoslavnici >** , **ucigându-și părinții și frații** și chiar pe proprii lor copii ?

Au săvârșit unii monarhi atâtea negliobii și atâtea crime , încât nu-i de mirare că **au speriat lumea** , făcând-o să uite chiar **pe suveranii vrednici de stimă și de iubire.**

(Citiți **cărticica lui Maurice Paléologue** despre ce se petrecea la curtea

țarului Nicolae al II-lea, în timpul lui **Rasputin**, ca să vedeți **câtă orbire**

poate cuprinde uneori mintea celor ce stau chiar în fruntea unor mari împărății .

Rasputin punând la cale soarta unui imperiu în mijlocul războiului mondial !)

" **Cum au fost cu puțință astfel de rătăcirii ? Dreptatea cere să acordăm monarhilor , cum zic judecătorii, și oarecari < circumstanțe atenuante >**

" Mai este apoi și **o a doua cauză** : **< Plutarch a mințit ! >** .

Nu din răutate , ci **din dorința de a face pe oameni cât mai buni.**

În contrast cu unii tirani și regi răi, inimosul biograf **a încondeiat atât de frumos pe câțiva democrați** , încât în anii copilăriei și adolescenței nu cunosc nimic mai vrednic de admirare , decât **eroii care mântuesc patria , apoi se întorc la coarnele plugului .**

E în firea tinereței să fie entuziastă și tocmai de aceea aspră, grozav de aspră , în judecățile ei : **Dictatorul modest**, care **lasă comanda și se întoarce la munca ogorului** ,

acela e **omul cu adevărat virtuos.**

Nu cei care ajung la comandă , fiindcă sunt născuți lângă tron.

< Omul din popor > e singurul care cunoaște nevoile , înțelege suferințele și știe ce e meritul real ; el este acel care , etc etc...

" Așa în vechime , dar mai ales în timpurile noi .

De **un nevropat ca Rousseau** , gata oricând **să tune cu plebeii contra patricilor** , nu mai zicem nimic. Dar **însuși Beethoven** (tatăl tuturor armoniilor)

a avut **câteva gesturi destul de brutale față de niște bieți duci**,

care nu erau vinovați cu nimic că se născuseră duci,
și că se plimbau pe aceeași potecă cu marele geniu muzical...
De altfel, am văzut nu prea de demult chiar pe **un boier ca Tolstoi**, lepădându-se de toate
înlesnirile rangului său social, îmbrăcându-se cu suman și așezându-se în **satul Iasnaia Poliana**
, ca **să se purifice de păcatele nobleței**, prin **atingerea cu mujicii**.
Atât de pură i se părea democrația...

**" Așa dar, antiteza dintre monarhie (ca expresia cea mai înaltă a aristocrației) și
democrație , este ceva foarte firesc.**

Cine ar nega acest lucru, din două una : sau nu cunoaște faptele , sau, dacă le cunoaște și
totuși le neagă, nu poate fi socotit în rândul oamenilor cinștiți. "

S.Mehedinți / 31 dec.'36

[Democrațiile]

"**Ce concluzie se putea scoate din această antiteză** din ce în ce mai vie în secolele din urmă ?
Una singură : Înlăturarea monarhiei va scăpa lumea de multe neajunsuri și , poate,
va aduce chiar raiul pe pământ .

- < **Să vie o dată democrația la cârmă ... Să vedeți câtă omenie , câtă dreptate
și câtă fericire în viața popoarelor ! >**

" Iată că **ironia istoriei** a dăruit ideologilor din școala lui Rousseau și împlinirea acestei dorințe.

Au căzut tronurile și rangurile nobiliare , cum cad frunzele veștede.

S-au coborât <neamurile> și s-au ridicat < noroadele > .

**Din China până în Spania, prisos de democrați și democrație : comunistă, naționalistă,
pacifistă, anarhistă, bolșevistă .... de toate culorile și de toate calibrele.**

"Rezultatul îl vedeți : **din sânul democrațiilor contemporane** au ieșit **niste faraoni** ,

cum nici în Egipt n-au fost pe timpul monarhiei celei mai absolute .

E destul o încrețire din sprânceană , nu la Memphis (Tutankamon e mort de mult !)

ci la **Tremlin [Kremlin] , Bekin [Pekin] , Perlin [Berlin] , Râmlin [Roma] ...**

sau cum se mai cheamă seraiurile **sultanilor și faraonilor moderni** ,

pentru ca **zeci și sute de milioane de oameni** albi și galbeni

să tremure mai cumplit decât negrii din pădurile Africii , pe timpul sângerosului Behanzin.

Chiar cei mai cruzi potentăți și viziri de odinioară , ni se par mielușei

față cu dictatorii ieșiți din rărunchii democrației de astăzi.

" Ca și fanaticii Aliotmanului , **<stăpânii > de acum**ucid,

uneori **fără nici un fel de judecată** (gătuesc chiar **pe proprii lor tovarăși de democrație !**)

și **înarmează milioane și milioane de soldați** , pentru o vărsare de sânge , cum n-a văzut încă
până astăzi planeta pe care trăim . Asta nu e o presupunere , ci un lucru sigur.

" **Ținta războiului** era altădată să fărâmi armata adversarului (Clausewitz)

Acum , **armatele democraice** știu din capul locului că **scopul luptei va fi să nimicească nu**
numai armata , dar și populația dușmană (Ludendorf)

De la războiul parțial, au trecut la războiul total.

Pământul trebuie să rămână gol în fața armatei de invazie ,

ca să fie luat în stăpânire de cuceritor .

Iată unde a ajuns democrația , după **< cascada dinastiilor >** .[-----]

Aceasta este înțelepciunea, bunătatea și dreptatea dictatorilor democrați

[-----] **Sunt acestea niscaiva născociri ?**

-Răspundă fiecare după cum îl povățuește judecata sa. Dar dacă aceste lucruri înșirate aici
nu-s basme , ci curatul adevăr , **atunci este adevărată și concluzia anunțată la început :**

auto -condamnarea democrației .

De la Pekin până la Madrid, vărsările de sânge au dovedit de la război până azi,

că cruzimea democrațiilor nu e cu nimic mai prejos

de a celor mai grozavi despoți din vechime"

S.Mehedinți / 31 dec.'36

[Doctrinile războinice ale democrațiilor]

" De multe ori mă întreb **ce ar zice Tolstoi** dacă ar vedea **democrația rusească de azi ?**

Sau ce ar zice **optimistul A.Spencer** , filozoful evoluționismului ...

E drept că **liniștitul cugetător englez prevăzuse** unele din isprăvile educației în < **Cazarma** > **socialistă**.

Dar nici pe departe **nu bănuise** că **societatea europeană va evolua** până acolo , că chiar **unii filozofi să înalțe osanale cruzimei și bestialității** .

Ce-ar cugeta potolitul Spencer să afle că **statul nu se mai întemeiază**

pe o ordine < **de drept** >(așa , relativă , cum poate fi dreptatea omenească)

ci este < **ordinea internă pentru ordinea externă** > (**O Spengler** .

Că < **omul care e om** > , **simte voluptate** < **când fierul sfredelește carnea adversarului** > , că < **se desfată la mirosul sângelui** > și **se bucură** de < **gemetele victimei** > ...!

" **Dacă** chiar filozofii istoriei au putut reveni **la apucăturile ancestrale** , din epoca omului preistoric , **de ce adică s-ar mai sfii faraonii democrației contemporane ?**

Evident , timpurile lui Tolstoi , Spencer , Comte (cel cu <cultul umanității>) au trecut de mult , de mult .... Reprezentanții democrației moderne au cu totul altă doctrină

Au mărturisit-o fățiș , când a doua zi după armistițiul războiului de acum 20 de ani , au și proclamat : < războiul permanent > .**Au mărturisit pe față doctrina și au și aplicat-o peste tot,**

din Madrid până la Shanghai . Dar tocmai aceasta dovedește în chipul cel mai lămurit **exactitatea concluziei** de la început : **auto -condamnarea democrației ."**

S.Mehednți / 31 dec.'36

["**omul din popor**" al democrației]

"Ar rămânea acum să ne mai dăm seama : **de unde a putut izvorî atâta încredere în nobleța de simțire a democrațiilor ?**

Dintr-o ipoteză : și Plutarch , cu poleirile lui pedagogice în povestirea < oamenilor iluștri > , și **urmașii săi** , au pornit **de la o premisă** , care le face multă cinste , dar **care e fundamental falsă**. Premisa e aceasta : **omul nevoiaș**, tocmai fiind că e nevoiaș ,

trebuie să fie bun , milos și mult mai aproape de virtute , decât cel născut în lărgime. Aici este izvorul sofismei .

Suferința nu e numai decât o garanție că vei ajunge om de treabă.

Virtutea e un talent , ca orice alt talent. **Cine o are din naștere , e bine ;**

cine n-o are , cu greu se va putea împiedica să **alunece spre o purtare vulgară** .

Fie crescut în palat , fie în colibă ,

cel născut să fie nobil în simțiri și fapte , acela **nu poate < deroga >** .

iar **cine nu are din naștere <darul > virtuții** , acela **nu-l poate dobândi** , chiar dacă i-ar cădea pe cap o sută și o mie de suferințe...

Dar chestia asta e prea mare și prea delicată ca s-o discutăm aici ."

S.Mehednți / 31 dec.'36

["**Democratul**" român]

"**Câtă cerneală s-a risipit în România pentru a lăuda virtuțile < omului din popor >!**

Și cu drept cuvânt , pentru că **prea mult suspinasem** de pe urma **împilărilor străinilor**.

Fanarioții ne apăreau ca niște < **vampiri** >

Boierimea împestrițată cu tot felul de lepădături levantine **- la fel** .

Apăsarea cârmuitorilor ne lăsase **cele mai grozave amintiri** .

S.Mehednți / 31 dec.'36

[**liberalii**]

De aceea , la jumătatea secolului trecut , capetele cele mai înfierbântate : **Brătianu , Rosetache** , și cei de felul lor , **nu visau decât la republică și revoluție**.

(Bietul Rosetti <saluta> până și pe **fetița lui de 2 ani** cu <**libertate**> și <**revoluție**> !

I s-a și dat numele de <**Liberté**> , pe care , se pare , că nu l-a desmințit)

De altfel , toate **isprăvile liberalilor** ne sunt **bine cunoscute** .

Ion Brătianu a sfârșit cu porecla de < **vizir** > , iar partidul lui cu titlul de <**colectivist**> , dat chiar de proprii săi partizani. Atât de amestecat ajunsese **aluatul democratic** ...

Totuși trebuie să mărturisim că **liberalii de odinioară** au rămas aproape **aqua pura** ,

față de noua democrație atât urbană cât și rurală

S.Mehednți / 31 dec.'36

[țărăniștii]

Cei ieșiți acum din <rărunchii > satelor , ani și ani de zile , se culcau tot cu gândul la < ciocoi"> și tot cu gândul la ei se sculau .
Alfabetul, votul universal și Dreptatea poporului era **treimea la care se închinau zilnic.**
Ei , dacă nu vor fi nici aceștia **sfinți, cine să mai fie ?** - mai ales după ce **democrația de sub Carpați [PȚ Mihalache] s-a unit după război** cu cea de dincolo de munți [PN-Maniu](**democrație care suferise de o < foame milenară >** - cum a mărturisit un ardelean .)

S.Mehednți / 31 dec.'36

[Democrații cei noi]

"Într-adevăr, când ai stat **sute de ani sub tirania " ciocoiului "** latifundiar în câmpia Dunării , iar **peste munți sub biciul grofului** , iarăși latifundiar , **era firesc** ca **democrații cei noi să fie măcar serafimi cu patru aripi** , dacă nu șase .

Era de așteptat ca cel ce suferise atâta timp , **să fi învățat a fi mai omenos, mai blând și mai cinstit** , fiindcă **știa cât de amară e apăsarea și nedreptatea. ....**

Hei ,să vedeți **când se va sui în Dealul Mitropoliei** , **badea Ion** , **nenea Mihai** , **bădița Nicolai** ...și **Antonică și Bivolaș** , **Căpriță** , **Ieduleț** , **Mățișor** , **Boulean** sau **Boilean** , sau cum le mai zice...

Să vedeți atunci dreptate , cinste și rânduială în Țara Românească !

Când vor veni ei la Cameră , vor aduce **mălaiul în traistă** ;

vor merge pe jos , nu se vor îndura să se suie nici în tren ,ca să nu facă pagubă statului ;

cei mai inimoși **se vor hrăni** și la București **cu fasole și ceapă** ,

și **se vor adăposti în niscaiva colibe** sub dealul Mitropoliei ,

ca să dea pildă de economie și de neadormită grijă față de interesele poporului .

Mi ales cei care s-au hrănit cu " țipău" [LD :**probabil în sens de gălăgioși**] ,

vor strânge firimiturile mesei lor , ca să fie spre folosul cuiva.

Vor fi **înțelepți ca Solomon** , **cumpătați ca Diogene** , și **severi** în cinstea lor

ca și **Cato Uticensis** .Nici în vis **nu vor îndrăzni să ciupească** măcar cât de puțin

din Bugetul țării spre a-și agonisi **moșioare** , **vii** , **case** , **terenuri petroliere** ,

băi de aur , ori , Doamne ferește , să-și strângă **averi pe la băncile** din străinătate ,

cum făceau < **Ciocoi** > de odinioară .

"Tocmai așa s-a și întâmplat - Reșița , Skoda, Perimetrele petrolifere , Discom, Cagero, Cugero.... și cum le mai cheamă ... sunt **dovezi pipăite**

cu privire la **nivelul democrației de la noi.**

Iar cine vrea să afle mai de aproape **câtă cinste** , **cât idealism** și **cât patriotism**

a dat la iveală democrația română , să citească **mărturisirea unui om pătit** ,

d.l **Atanasiu** , care , în amurgul vieții , a simțit nevoia să-și ușureze sufletul ,

scriind **pe teme de fapte și documente** o întregă carte ,

unde povestește **cum s-a înfiripat socialismul român** , cât de < **generos** > a ajuns

și cum **au evoluat** apoi toate **manifestările democrației urbane și rurale** la un loc.

"Credem așa dar , iubite cetitor , că , **fără nici o exagerare** ,

putem vorbi de auto condamnarea democrațiilor "

S.Mehednți / 31 dec.'36

["Ghiarele" democrației]

" **Dacă democrația** din alte țări **este cum este** (un comunist a dat nu de mult fetei lui o zestre de vreo 40 milioane de franci) lucru tot se mai poate înțelege :

cine poate , **oase roade** . Filozoful Spengler ne spune fătîș :

omul e un animal de pradă .

Cine are ghiare puternice , acela **are dreptul să sfășie** , spune noua evanghelie

a **războiului permanent** și a **războiului total** !

Așa dar ghiarele democratice sfâșie tot așa de bine ca și cele nobiliare .
Mare cinism , dar explicabil : logica fiarelor e totdeauna aceeași față de aceia pe care vrea să-i sfâșie.

"Ce să zicem ,însă, de logica democrațiilor români, cari își dau coatele cu aceia ale căror ghiare puternice se întind fie de la răsărit , fie dinspre apus, asupra noastră ? Ar fi mai multe ipoteze de făcut . Poate că e la mijloc neputința de a înțelege .
Și atunci, vorba cronicarului : < credem slăbiciunii omenești ! > .
Poate că la unii (mai aproape de analfabetism) o fi curată neștiință .
Pentru aceia însă, care știu și înțeleg, nu mai rămâne decât o explicare :
înstrăinarea de neam . Iar < înstrăinații > care își dau coatele cu < streinii > , nu pot fi calificați cu alt cuvânt decât acesta : Trădători ai nației și criminali față de stat .
Cu atât mai criminali , cu cât sunt și democrați , adică ieșiți din < rărunchii poporului > .
Dacă însă cetitorul va găsi termenul acesta nepotrivit , îl rog să caute altul mai nimerit , fiindcă nu cuvântul , ci fapta interesează "

S.Mehedinți[autograf] / 31 dec.'36

13.) Iuliu Pascu , Înnoirea națională și lovitura de stat , 31 dec.'36

(Rev.Parlamentul Românesc , an VII, nr 220-222, 31 dec.'36 , p. 25- 31)

Doc.integral - fișier Doctrine VII .

[LD : nu știu nimic despre acest apologet al " loviturii de stat ", decât faptul că-l citează pozitiv, la un moment dat , pe Octavian Goga , că , în anume momente ale argumentării, este fără echivocuri, naționalist și antisemit, și că , în mare , planul teoretic expus de el , va fi aplicat de Carol II în februarie '38 .
Ideile lui le dau pentru a ilustra ... un anume curent de idei ...
El oferea "modele" : regi, generali, oameni politici providențiali ...
El căuta cu lumânarea , în experiența altor state , dovezi și legitimitate pentru regimuri de autoritate , dictatori de republici sau regate , care au înfăptuit o serie de măsuri "revoluționare" ...
nesocotind, aservindu-și sau reformând parlamentele... schimbând Constituțiile ...
În 13 țări ... Roosevelt , Hitler, Mussolini, Atatürk, Pilsudski, regele Alexandru, Salazar, Franco, Stalin , fiecare în țara lui ... ajungând și în Japonia și India ...
O apologie ,sub formă de inventariere , prin prisma precumpănitoare a ideii benefice de lovitură de stat , cu excepția revoluției bolșevice - care a fost făcută pentru "instaurarea dominației israelite. "
Numai nu spune direct regelui Carol sau unui general , sau unui bărbat politic , amator de lovitură de stat : dar noi , ce așteptăm ?
Să nu exagerez , însă ! Păstrând proporțiile,oare ...de când încolțise acest gând în mintea unui Carol II, Codreanu, Manoiescu , Goga, Antonescu , fiecare în felul lui ?]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▣ **Frământările postbelice ale lumii contemporane.**

" În frământările înfrigurate ale aproape tuturor popoarelor lumii , din anii următori războiului, două mari dorinți ațâță mereu văpaia luptelor fără răgaz :
o sete nestinsă de răsturnare cât mai adâncă și o înnoire cât mai întinsă ;
și o neastâmpărată dibuire a mijloacelor celor mai bune pentru ca totul să se poată înfăptui cât mai repede .

"Nevoia de întregă refacere a așezărilor politice și economice , și de o cât mai îndestulătoare înnoire în drepturi și îndatoriri , nu e decât înfățișarea sub care se prelungește în viața de pace lăuntrică a națiunilor, uriașul măcel început acum 22 de ani .

" **Iar graba ameițitoare** , din ale cărei împliniri , împinși de prădalnica noastră fire , noi le vedem mai degrabă pe cele supărătoare , **nu este doar decât porunca instinctivă a arzătoarei nevoi de liniște și viață tihnită** orășenească sau patriarhală

a bietelor noastre suflete , rămase de izbeliște "

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▣ **Revoluția " legală " din România**

" Și așa , vrând nevrând , **trăim și noi** în prea buna noastră țară , de douăzeci de ani , tot în **răsturnări și înoini** de adevărată **revoluție legală** :

[1] **exproprierea moșilor** adunate cu silnicie de boierii și mai ales de ciocii vremurilor " fericite" care ne-au dat 1907, și **împărțirea lor la țărani** cari le muncesc ;

[2] **exproprierea orășenilor** de privilegiul de a vota și conduce țara numai ei și **întinderea dreptului de vot la toată țărănimea** ;

[3] **exproprierea capitalurilor** prea cu hapca făcute și **înjumătățirea datoriilor** (conversiunea)

[4] **acea impusă și revoltătoare expropriere** , grozav de pidosnică și haină , a noastră, **a Românilor ziditori de țară , în folosul celor 2 milioane de jidovi**

veniți de peste mări și țări , pentru a fi **încetățeniți peste noapte** .

printr-un simplu **decret -lege**, și a-i face pe ei , hrăpăreți venetici,

"pământeni " , părtași **privilegiați** la toate **bunătățile gliei** noastre strămoșești , la toate **libertățile , averile și drepturile sfinte** , de singuri stăpâni ai țării .

"Ce uriașe transformări !

Și prin ce mijloc grăbit și ușurel- decretul -lege - cu totul în afară de treaba firească

a ceea ce numim atât de atrăgător **" puterea legiuitoare " ,**

s-au înfăptuit trei din ele, cele mai **încărcate de urmări** și bune și grozave .

Și câte alte mijloace altminteri **decât cele obișnuite unui regim parlametar** ,

se folosesc pretutindeni **pentru a iuți și înlesni înfăptuirea** acestor înoini de drepturi și îndatoriri"

A le cunoaște pe fiecare din ele, în însăși lumina răsturnătoarelor împliniri de pretutindeni ,

acum **când noi înșine sântem în prada judeocomunismului amenințător**

al glasului instinctului național , buciumat nu numai pe vârfurile singuratice ale munților,

dar chiar și în mijlocul orașelor înstrăinate - este , după a noastră părere - **de un folos mai mult decât trecător** , fără ca prin asta să pierdem din vedere **marele rost al parlamentarismului**

în organizarea de totdeauna a vieții de stat "

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▣ **Marile transformări ale lumii**

[**S.U.A**] **FDRoosevelt**, lucrarea **" Pe calea cea bună "** (ed.franceză, 1934) :

" Unii au spus că această politică [politica sa] este revoluționară ; poate că și este.

În orice caz ea este revoluționară numai în înțelesul că măsurile folosite și obiectivele care le comandă se deosebesc de acelea care au fost întrebuințate până astăzi .(p.7)

"Trebuiau luate trei măsuri deodată : mai întâi să se suprimă prin măsuri radicale

privilegiile extraordinare de care se bucurau la controlul vechiului edificiu economic și social o ceată de indivizi, puțini la număr, dar foarte puternici, care stăpâneau afacerile ,băncile și chiar guvernele "

"În al doilea rând , trebuia făcut război crimei și să se propovăduiască și să se întărească valorile morale ; și , în al treilea rând, trebuia înlăturată concentrarea veșnic sporită a

bogățiilor națiunii în mâinile câtorva și să se revie la o împărțire

pe un vast de suflete muncitoare a capitalului și bogățiilor națiunii " (p. 10)

Cine ar crede că aceste cuvinte n-au fost scrise

de un român pentru propria noastră țară ?

Și această **"revoluție pașnică"** , cum singur Roosevelt o numește ,

s-a săvârșit în entuziasmul națiunii americane , care drept recunoștință , **I-a reales** în chip sărbătoresc **pe președintele Roosevelt** , la comanda supremă a marii republici .

[**Germania**] " **Dar schimbarea uriașă , această măreață restitutio in integrum a națiunii germane , pe care Adolf Hitler a înfăptuit-o prin mijloace răsturnătoare de legi și constituții ,**

după ce știuse a-și cuceri puterea , luptând chiar după calapodul regimului juridic pe care avea să-l dărâme : înfrângerea iudaismului ; însuflețirea germanismului;

topirea celor 18 republici ale Constituției din 11 nov.1918 într-un singur stat politic unitar ;

reorganizarea statului ; înarmarea și eliberarea de toate apăsările unui tratat pe care-l socotea prea aspru pentru țara sa .

Toate aceste întoarceri și înnoiri istorice s-au făcut

prin alte mijloace decât acelea ale puterii legiuitoare ,

care este și rămâne un prețios instrument de facere a legilor în timpuri liniștite .

[Italia] Mussolini, în *Le fascisme* (ed. Denoe"l & Steele , 1935) citim :

" pentru fascism , statul este puterea abasolută înaintea căreia indivizii și grupările nu sunt decât relativități.Indivizii și grupările sunt de neconceput altfel decât în Stat "

" Ce uimitoare sunt înfăptuirile celor 14 ani de la marșul fascist asupra Romei ,

menite să sădească în sufletul milioanele de italieni ,

acest nou fel de a înțelege rostul statului și al locuitorilor lui ;

și cât de mare este partea mijloacelor eroice de care s-a folosit Mussolini ! "

[Turcia] "Dar întruchiparea de fapte aievea a minunățiilor demne de eroul celor 1001 de nopți , pe care le-a săvârșit tot în 14 ani . mult mai adânci încă, în Turcia sa, Kemal Ataturk , începând cu o mișcare care aduce mai mult cu o lovitură de stat , decât a revoluție "

[Polonia] " Sau lovitură de Stat a mareșalului Pilsudski din 1928,

făcută aproape supra omeneste ,cu retragerea imediată a eroului , care și-a urmărit totuși

cu hotărâre nestrămutată întărirea desăvârșită a răsturnării și înnoirii sale ,

cu pecetea juridică și istorică a noii Constituții din 3 mai 1935,

votată chiar de parlamentul acelor politicieni ,

pe care eroicul Mareșal i-a înfrânt definitiv. "

[Iugoslavia]

"Cine nu-și amintește de lovitură de stat de la 8 ian 1929, a regelui Alexandru

și de noua Constituție pe care același rege legendar a dat-o el,

fără parlamentul Jugoslaviei ; și toate gravele tulburări dinainte de 1929

și prelungite până în clipa în care nemernicul de la Marsilia a răpus viața aceluia care , dăduse suflet din sufletul său , soldaților luptători ai patriei sale "

[Portugalia] "Cât nu s-a vorbit de bine , acum în urmă, despre Porugalia ,

țara revoluțiilor periodice , pe care profesorul economist Salazar

a liniștit-o și împuternicit-o într-atât , încât s-a dovedit de nezdruccinat

chiar și la atât de ispitoarea ațâțare iudeocomunismului ce pârjolește Spania vecină .

Și este de știut că Salazar nu s-a sfiit să clădească totul pe o cinstită viață de familie ,

înscrisă chiar în litera noii Constituții ,

a familiei care a făcut faima celei mai strașnice și temute puteri ce a fost vreodată,

puterea Romei imperiale "

[Spania] " Dar încercarea nefericită a generalului Primo de Rivera ,

începutul în afară de legalitate a tragicileor frământări , adevărat război civil din Spania ,

măcelărită de stăpânirea comunistă , împotriva căreia se ridică tot idealismul și demnitatea

națională a supebei nații a lui Cristofor Columb și a Isabelei a II-a , a lui Cervantes ,

Carol Quintul și a lui Velaquez , mișcare avântată , condusă de generalul Franco,

în admirația întregii lumi îndurerate de sfâșietoarele suferințe ale eroicei națiuni "

[Rusia] " Despre ce s-a făcut în Rusia pe calea revoluțiilor însângerate ,

acest iad al creștinismului, pentru bucuria talmudică a jidovimii ,

nu am putea spune însă că e gând și fapt de înnoire a nației rusești ,

căci prea e evidentă răsturnarea catastrofală

numai pentru înjgheizarea unei dominații israelite ,

străină de idealurile națiilor creștine ale Rusiei de totdeauna ."

[Austria] "Și apoi frământările zguduitoare ale Austriei lui Seipel și Dolfus,

noua Constituție catolică , cu desăvârșire altfel decât aceea pe care a înlocuit-o ,

și puterea supremă a actualului cancelar , odată cu îngenuncherea prințului Stahremberg ,

sunt tot atâtea răsturnări profunde, înfăptuite altfel

decât pe cale obișnuitelor discuții parlamentare . "

[Grecia] " Ori întristătoarea istorie a Greciei din aceste două decenii,

a Greciei de două ori republicane și tot de atâtea ori regalistă ,

pentru a reveni iar la regele ei constituțional ,

după ce a trăit atâtea revolte , dictaturi, lovituri de stat și revoluții , cărora nu le-a lipsit

nici **execuțiile sumare și nici acea moarte misterioasă a tânărului rege Alexandru .** "
[**Japonia**] " **Zile de mărire** , dar și zile **de foc și de groază** , împletite deopotrivă
cu **idealism și ură sălbatecă** , nu numai pentru că **iudeo-comunismul atâta , corupe și**
conspiră pentru a exploata și tiraniza , și fiindcă **Japonia se teme de colosul moscovit** ,
dar mai ales , pentru că **străvechiul imperiu** al Soarelui , cu cele **trei mari națiuni ale sale** ,
tibetană , mongolă și chineză , și alte multe mai mărunte , **trosnește mereu în sbuciumul**
acelorași neastâmpărate nevoi de înnoire repede și radicale .

[**India**]" Înnoire pe care o vrea și Gandhi , pentru India lui scumpă , pe care totuși n-o poate
smulge din brațele de fier ale Angliei , greu amenințată în însăși existența ei .
[-----] ale Indiei cea cu 350 milioane de supuși ai Regelui și Împăratului Marii Britanii "
"Și așa , **din Japonia** revoltei militare de azvară , peste **întreaga Asie și Europă** ,
până în **Statele Unite ale Americii de nord** , și veșnic înfierbântatele **republici latine ale**
Americii Ecuatoriale și de Sud , **același dor neînfrânat frământă toate popoarele lumii "**
Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▣ **Actele politice excepționale**

Toate aceste acțiuni răsturnătoare , tind și **vor să fie întărite și definitiv pecetluite**
prin-**o nouă Constituție** , de la care viața să-și reia firul liniștit , fără hopuri și fără salturi .

De aceea , sunt la mare preț ... tocmai aceste **mijloace de " mare chirurgie politică "**

Actele excepționale de răsturnări și înnoiri se aseamănă și se deosebesc

din mai multe puncte de vedere :

/ Unele au ca **principal element violența : revolta , răscoala , revoluția ;**

Ele sunt acte prin care mulțimile adunate , după interesele naționale , sociale , bisericești ,
morale , economice sau politice , **vor să-și facă singure dreptate .**

/ Celelalte pot fi întovărășite **și de oarece acte de violență** , mai ales **greva** ,

dar ele se pot desfășura **și în perfectă liniște** , cum e **lovitura de stat** sau **abdicarea .**

Ele sunt acte de răsturnare a ordinii de drept pe care le poate folosi **numai capul statului** ,
fie singur (abdicarea) , fie ajutat de armată și câțiva bărbați politici (lovitura de stat)

Actele excepționale pot fi :

/ Acte de răzvrătire legalizată : **abdicarea și greva**

/ Acte de răzvrătire colectivă : **revolta , răscoala , revoluția .**

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

Abdicarea

19 abdicări de regi și împărați din noiembrie 1918 până în 1936 .

Dintre ele , 17 abdicări au fost doar **formă juridică a detronării** , ca efect al actului
de **răzvrătire a popoarelor** în plină revoluție ;

abdicarea kaizerului Wilhelm , deși voluntară , a fost un act de mare descurajare ;

abdicarea regelui Eduard al VIII- lea al Angliei un act de răzvrătire al regelui

împotriva Constituției și moravurilor engleze .

Toate **Constituțiile** statelor monarhice prevăd **norme precise**

după care se face **abdicarea și transmiterea Coroanei .**

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

Dictatura

Este un **act de răzvrătire** prin care **un umăr restrâns de indivizi** care **dețin puterea statului** ,
(indiferent dacă au obținut-o prin lovitură de stat sau revoluție) ,

se folosesc de ea împotriva voinței marelui mulțimi a poporului .

Cele două elemente ale ei sunt : **pretenția de a dura la infinit și domnia violentă unei**

minorități asupra majorității unui popor , tiranie care , tocmai pentru că e în minoritate ,

se menține cu ajutorul armatei și poliției .

În Europa , dictatura este numai în Rusia .

" Numai o minte iudaică sau bolnavă poate spune că Hitler sau Mussolini sunt dictatori ,
atunci când ei au ajuns la putere prin voința admirativă

aproape a **unanimității popoarelor lor** și pe care **continuă a o avea de partea lor "**

Lovitura de stat

" Lovitura de stat nu se poate ivi decât sau ca **un act al unui cap de stat slab și stăpânit de o clică hrăpăreață și imorală** , pentru a **retrage libertățile și drepturile de el recunoscute poporului** , sau ca **un act de curaj al capului statului** , pus în împrejurarea tragică de **a-și vedea poporul și țara amenințate de ruina morală , națională și materială** , datorită lipsei de pricepere și de patriotism a **conducătorilor partidelor politice așa -zise de guvernământ** .

" Marea greșeală a celor ce sudaie lovitura de stat , pornește mai ales de acolo că ea ar aduce cu sine , ca urmare neapărată și de neânlaturat , sugrumarea pentru un timp a **libertăților cetățenești** .

"Lovitura de stat este un **act de răzvrătire a capului statului** , rezultat al unui **conflict între el și lumea politică conducătoare** , care **poate să nu fie deloc sau prea puțin oligarhică** ,

dar lipsită de energia eroică de a se lepăda ea însăși de unele cusururi prea grele care îi amorțesc avântul spre mai bine.

"Lovitura de stat este **actul politic excepțional de răsturnare de privilegii și învoire adâncă de drepturi și îndatoriri** , care prezintă cele mai multe isusuri , pentru a fi **mijlocul ideal și eroic de a scutura și reîntări un popor** , și un stat strâns prea mult în brațele , altfel poate iubitoare , ale unei droaie de conducători lunecați prea de tot **pe panta privilegiilor** , pentru a-și mai da seama de păcatele lor față de neam și țară .

" Pentru aceasta e nevoie însă ca :

lovitura de stat să fie închinată exclusiv marilor interese naționale

ale clipei istorice respective și ale clasei sociale cea mai numeroasă ;

să fie gândită de un grup foarte restrâns de bărbați pricepuți , în frunte cu capul statului ,

pentru a avea o **desăvârșită unitate** în toată opera legislativă și administrativă ;

constituția și legile țării , numirile și încadrările de personal , exproprierile de privilegii ,

să fie îndeplinite **ca după un plan de mobilizare generală** a armatei , **din timp** ,

pentru ca **viața publică să poată intra imediat în normal** ;

înlăturarea funcționarilor politici și administrativi dăunători sau dușmani

(iudaici sau minoritari) să se facă pentru primii **total** , pentru ceilalți numai cei mai **periculoși** ,

pentru a nu se crea un **partid național al nemulțumiților** ; [-----]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▣ Lovitura de stat din 2 mai 1864

La început a fost **Kogălniceanu** ... a spus într-o seară la radio , **Octavian Goga** .

" Asta înseamnă că **în orânduirea noastră politică** , la temelia vieții de stat unitar și putere europeană a României , **șade pentru deapururi**

lovitura de stat din 3 mai 1864 , a atleților naționalismului bărbătesc ,

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza și sfetnicul său **Mihalache Kogălniceanu** .

" **Prea puțini** sunt însă **acei care să știe ce anume au făcut acești titani** ai neamului

și în ce **împrejurări interne** și mai cu deosebire **internaționale** , au săvârșit marea minune.

Retrași pentru o clipă în **istoria sufletelor noastre de români** , înapoi până la Unirea

Principatelor , am putea întrevedea **cam ce ne zice gramolnicul nostru național** ,

ce cale ne arată pentru a ne putea scutura de păcatele acestor vremi ,

în care **fericirea este numai a câtorva** , și toată **gloaba și nevoia a bietului țaran**

și a **tineretului intelectual** purces din umilele case de plugari deștelenitori și apărători

de țară Iată ce spune **Alexandru Cuza** într-o scrisoare (18 apr.1872) :

< Dacă este să se numească 2 mai o lovitură de stat în contra străinului

(înlăturarea Convenției de la Paris , prin noua constituție) ,

și în favoarea neatârării noastre naționale , **o mărturisesc cu mândrie :**

dar **înlăuntrul țării ea a fost o revoluție plecată de la tron** ,

nu în scopul de a spori puterea ocârmuirii și de a favoriza interesele unei dinastii ,
ci în nobilul program al divanurilor ad-hoc [...] > .

(Cf. ADXenopol , *Istoria Românilor* , Ediția a III-a, vol.XVI , p.67)

Ce s-a obținut ? : **legea agrară** , prin care 3 milioane de țărani smulși din șerbie ;
lege electorală care a dat drept de vot și țărănimii ; **noi coduri** (civil, penal, procedural)
secularizarea averilor mănăstirilor închinatăe ; **autocefalia bisericii** și crearea Sfântului
Sinod ; **exproprierea** pentru utilități publice ; înlăturarea **Capitulațiilor** ;ș.a.

... apoi ne dăm seama de formidabila valorii naționale a istoricei **lovituri de stat din 2 mai 1864**,

și înțelege pe deplin **de ce Octavian Goga a spus < la început a fost Kogălniceanu >**,

cu adaosul că, **dacă** lui Kogălniceanu îi revine partea de creațiune a legilor,

și de aplicare a lor, **actul de curaj** de a brava toată Europa și Patriarhia de la Constantinopol

și de a înfrânge dușmănia boierilor din țară, ca și **ideea însăși a loviturii de stat**,

aparțin eroicului Domnitor.

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▫ **Înlăturarea Tratatului de la Paris privind încetățenirea evreilor**

" **Și dacă** în acele atât de vitrege împrejurări , **un act de curaj a fost îndeajuns**
pentru a schimba tot sistemul politic , internațional și administrativ al principatelor ,
abia de patru ani unite și aflate sub suzeranitatea Turciei și " protectoratul " Rusiei,
având Domnul , de partea sa, numai pe Franța și zăzaniile dintre puteri

de care a știut să se folosească cu măiestrie-

apoi , cu puterea noastră politică de azi ,

cu acelaș, ba chiar mult mai **sporit interes al Franței pentru noi ,**

de ce nu ne-am descotorosi de această a doua Convenție de la Paris ,

care ne-a impus încetățenirea evreilor peste capul nostru ?

Și de ce nu am face exproprierea capitaliștilor evrei, bancheri, industriași și proprietari ? ;

de ce nu n-am împrumut Statul și noi Români orășeni ,

cu **casele străinilor care stăpânesc orașele noastre ?**

Și , firește, o **expropriere** , exclusiv numai **pe principiul restitutio in integrum,**

adică cei care la venirea în țară , ei sau părinții lor, erau goi pușcă,

să plece cum au venit . De " munca " lor n-avem nevoie.

" O lovitură de stat ne-ar repune în zece zile, în toate drepturile noastre naționale și
politice și în întreaga și deplina stăpânire a avuțiilor țării prea mult prădate "

Iuliu Pascu [autograf] / 31 dec.'36

14.) **CCGiurăscu (PNL-g)** , interpelarea : **Românii de peste hotare (- II -)** , 4 mart. '37

G.I.Brătianu (PNL-g) , intervenție : **Programul partidului ; relațiile cu G de F**

(DAD, MO 40, șed de joi, 4 mart.'37 , pag. 1890 - 1892)

[LD : de la 25 februarie , se produsese o serie de evenimente care au precipitat
scena politică românească. De fapt , **Giurăscu aproape își epuizase interpelarea,**
iar în această zi ... **deschide șefului său, Gh.Brătianu , o intervenție substanțială**
în chestiunile la ordinea zilei .] Doc.integral - **fișier PNL-g III**

Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▫ **Programul PNL- g : colonizarea și minoritățile**

" **Ni s-a opus** în adevăr în cursul discuțiilor care au avut loc în săptămâna trecută ,

două probleme : aceea a **programului nostru** , pe care o amintea d-l Girăscu ,

și aceea a **raporturilor noastre cu " Garda de Fier "** ,

asupra cărora **s-a spus că am fi în echivoc** . [-----]

" În ce privește **programul nostru**, dl Gurăscu vă cita dăunăzi și vă amintea și acum ,

declarațiunea pe care am făcut-o aici, de la această tribună, **acum 3 ani** , dacă nu mă înșel ,

la 24 februarie 1934 . [[discurs la mesaj, 24 febr.'34 , fișier - I / PNL-g , poz. 65](#)]

Îngăduiți-mi să o completez printr-un pasaj al Manifestului din noiembrie 1933, de la alegerile generale. "Citează din Manifest :

< În România întregită , cărmuirea trebuie să fie a Românilor , nu a străinilor.

Aceasta trebuie să o înțeleagă cei ce trăesc pe pământul nostru . >

< Nu am fost și nu suntem împotriva locuitorilor de altă limbă și de altă lege ,

care trăesc printre noi , a căror credință către Statul Național se poate dovedi statornică , care împart de atâta vreme necazurile , suferințele și bucuriile noastre .

Dar orașele și unele părți de margine ale țării , au fost năpădite de străini , care nu au nici o legătură cu noi.

În tineretul nostru există prea mulți astăzi care cer zadarnic dreptul la muncă și la viață , ne mai găsind nici un loc pentru ei pe pământul românesc . >

< De aceea , noi voim să aducem în țară pe românii rămași peste hotare

pentru ca , împreună cu ei , să înlocuim , prin colonizări , cu ajutorul Statului ,

această poruncă a vremurilor : **naționalizarea orașelor și a ținuturilor de graniță >**

" Ni s-a spus : dar aveți două atitudini față de mionorități !

Dar oare nu este evident că sunt două categorii de minoritari ? Nu este evident că [-----]

sunt unii care au de mult reședința în țară la noi ,

care s-au identificat cu credințele neamului nostru ,

iar alții , care au venit de curând , și n-au nici o legătură nici cu trecutul ,

nici cu dezvoltarea acestei țări ? (aplauze la PNL-g)

Și atunci , este rândul meu să întreb , cum se consideră această problemă ?

Trebuie oare , în această privință , numai soluțiuni totalitare ?

Trebuie admiși cu toții , fără să se țină seama de vremea și sentimentele lor

- ceea ce este împotriva realității?

Sau trebuie eliminați cu toții - ceea ce desigur nici cea mai extremistă grupare nu poate pretinde ?

"Să-mi dați voie să conchid asupra acestui punct :

În această chestiune , nu noi ne aflăm în echivoc ,

ci alții , care au venit la cârmă pe baza altor principii , [vizat PNL-1]

care cârmuesc în continuă ezitare și contradicere față de ele "([aplauze la PNL-g](#))

[-----]

[Gh.Brătianu](#) / retro'33 /4 mart.'37

▣ Echivocul guvernul liberal față de Garda de Fier.

▣ Alternarea violenței cu toleranța

[LD : subscriu aproape în întregime la concluziile lui Gh.Brătianu .

Dacă sunt și eu rămasă însă " în ceață " - după 70 de ani ! - privind

"autorii morali" ai asasinării lui Duca - Carol ? camarila ? Titulescu ? CZCodreanu ?-

nu am nici un dubiu privind "profitorii" : **aripa tătărăsciană din PNL**]

[**Dizolvare**]

" **Ați început prin dizolvare** , prin acea măsură luată în momentul alegerilor ,

acea măsură **samavolnică** , împotriva căreia toată opoziția , nu numai noi ,

am protestat la vreme , fiindcă **lipsești o mișcare de țărâmul ei legal** ,

prin care ea se putea manifesta , prin alegeri .

[**Represiune**]

" **Ați deslănțuit o atmosferă de violență** și - pot adăuga acest lucru - eu cred

că măsura aceasta nu a fost combătută numai de noi , din opoziție ;

eu cred că **nu era nici în asentimentul real al șefului guvernului de atunci** [**IGDuca**]

și a multora din colaboratorii săi , și dvs , nu ignorați ,

în urma căror **presiuni și din care parte s-a luat** acea măsură nefericită .

- **Octavian Goga** : Despre aceasta s-ar putea vorbi .

- **G.I.Brătianu** : S-a deslănțuit atunci o atmosferă de violență

care a culminat prin **crima de la Sinaia** ,

pe care **am reprobat-o** , cum reprobăm din toată inima , orice acțiune de violență și orice vărsare de sânge, de ieri sau de astăzi ; (**aplauze pe băncile opoziției**) a culminat în acest fapt , în împrejurări care **nici astăzi nu sunt complet lămurite** , pentru că , dacă nu mă înșeală amintirea, de mai multe ori , **unii membri ai majorității au cerut să se lămurească și cererea lor a rămas zădarnică .**

" Trebuie să mai remarc un fapt.

[**Toleranță**]

Guvernul [**Tătăărăscu !**] nu s-a împiedicat de **căderea șefului său** , de **căderea șefului partidului** ; ba, pentru mulți din componenții săi , se poate spune că , **departe de a fi o piedică, a fost un folos .**

" **Și atunci** , după **regimul de violență** , ați trecut în a doua fază, ați trecut la **regimul de toleranță** , ați permis **reconstituirea partidului** desființat , i-ați îngăduit **deplină libertate** în toate manifestările sale

[**Represiune**]

și astăzi constatăm că vă speriați de propria dvs operă și **confundați** , în **măsuri de represiune**, toată studentimea [**aplauze la PNL-g**] toată Universitatea, tot tineretul, cu toți profesorii lui , **cu o acțiune politică [G.de F]** pe care

dvs ați desființat-o, și tot dvs ați reînviat-o" (**aplauze la PNL-g**)

" La rândul meu întreb : **unde este echivocul ?** "

Gh.Brătianu/4 mart.'37

▫ **Tradiția PNL : politică de centru , de echilibru, de ponderațiune**

▫ **Alternarea politicilor de "stânga" și " dreapta"**

[LD : **ca nimeni altul** , după moartea lui Duca ! **Dacă** acest Gheorghe Brătianu **nu se rupea în 1930 din PNL**, el ar fi fost ... **cel mai pregătit doctrinar**

(nu Dinu Brătianu , nu Tătăărăscu) și - de ce nu ? -

cel mai indicat să conducă PNL sau guvernul acestui partid.

Cum să tratez locul și rolul "**accidentelor**" , al "**erorilor**" , al "**întâmplării** " în politică ?

Simpla eliminare a ipotezei , numai pentru că ....cineva ... cândva ....

a spus că **istoria nu se face și nu se scrie cu "dacă"** , pe mine **nu mă intimidază.**

Dimpotrivă . În fond, cum altfel să pot ajunge la concluzia finală ,

privind cauzele **eșecului regimului democratic din România ?**

lată , spre ex, **o nouă demonstrație a lui Gh.Brătianu** cu care **sunt de acord .**

Atunci , nici chiar **proprii săi partizani** nu au reușit să o înțeleagă prea bine ....

Cât despre unii **liberali " guvernamentali"** ....conștient sau nu ,

pășiseră sau urmau să părăsească barca acestui partid istoric]

" D-lor, dacă este astăzi o primejdie, ea trebuie examinată din alt punct de vedere .

S-a vorbit aici , foarte des în ultimul timp, **de tradiția Partidului Național -Liberal,**

și s-a vorbit chiar **de unii care au dovedit un remarcabil simț de adaptare** ,

pentru că în foarte scurtă vreme **au reușit să se identifice cu o tradiție atât de îndelungată**

(**ilaritate la PNL-g**) Dar această tradiție , dați-mi voie să v-o reamintesc,

este caracterizată printr-o latură esențială, care astăzi a rămas **cu totul uitată .**

Tradiția Partidului Național-Liberal a fost să facă în această țară ,

așa cum cereau împrejurările, așa cum cerea vremea,

fie o politică de dreapta , fie o politică de stânga,

dar să o facă cu elemente de centru ,

cu elemente de ponderațiune și de echilibru " (**aplauze la PNL-g**)

Gh.Brătianu/4 mart.'37

▫ **Guvernul Tătăărăscu : încurajarea extremelor**

▫ **Preludiu de război civil.**

[LD : Nu vreau să-l transform pe Gh Brătianu în vizionar , dar ....

previziunile lui, în mare , s-au adevărit ,

atunci când le-a raportat și la contextul internațional în care a evoluat România.

Acum , însă , pune și o doză de patimă , părăsește terenul lucidității, devine subiectiv , devine ... partid " opozant"]

" În această cârmuire , în care pretindeți a reprezenta tradiția național -liberală ,

vedem dimpotrivă că elementul de centru este tot mai scăzut , este tot mai mult desființat ;

iar dvs dați drumul extremelor , provocând încăerarea lor ,

și ajungeți astăzi la această atmosferă care pare o prefață de război civil ,

care , în condițiile geografice ale țării noastre ,

nu înseamnă numai pierdere de vieți, nu înseamnă numai desființare de avuții,

ci poate însemna distrugerea însăși a Statului și neamului acestuia . " (aplauze la PNL-g)

" Dacă este un pericol, el nu poate fi înfruntat numai de autoritatea brutală ,

el cere să fie înfruntat de autoritatea morală . " (aplauze la PNL-g)

[-----]

G.I.Brătianu / 4 mart . '37

Guvern Tătărescu . Vacanța parlamentară . Succesiunea. Alegeri . 1937

15.)Congresul tineretului PNȚ- Ilfov . , 4 oct.1937

("Dimineața" , an 33, nr. 11.060, 5 oct.1937) Doc.integral - fișier PNȚ_XV

I.C. Petrescu (secretar g-ral PNȚ-tineret)

▫ **Concepția lui Mihalache : Statul național - țărănesc**

▫ **4 pietre unghiulare : Lumină , Sănătate, Gospodărie, Dreptate**

Virgil Madgearu (secretar -gral PNȚ ; șeful PNȚ Ilfov)

▫ **Clarificările PNȚ : # Bolșevism # Autoritarism**

 # Constituționalism # Naționalism

▫ **"Românizarea" vieții economice , sociale, învățământ .**

▫ **Dezorientarea , neîmplinirea guvernului liberal :**

 # românizarea economică # lacunele învățământului # problema minoritară

▫ **Misiunea statului național -țărănesc :**

 # ideea națională # solidarizarea cu țărăni # industrializarea

 # cooperativizarea # stat cultural românesc

 # sănătatea țaranului # regim democratic, monarhic, constituțional .

-----

prof. **I.C. Petrescu** (secretar g-ral PNȚ-tineret)

▫ **Statul național -țărănesc**

▫ **4 pietre unghiulare :**

[LD : ce stat frumos era " **statul național țărănesc** " !

Dar câtă **găunășonie** cuprinde fiecare " **piatră unghiulară** " !

La congresul profesorilor universitari PNȚ unde s-a discutat problema tineretului ,

președintele PNȚ I.Mihalache a lămurit în chip plastic,

imaginea statului național -țărănesc. Cele patru pietre unghiulare

de la temelia construcției **statului național-țărănesc** , sunt :

lumină, sănătate, gospodărie și dreptate .

Lumină ! E dovedit cu cifre precise că **un milion de copii** nu pot urma **nici școala primară** .

Un milion la o populație școlară de trei milioane . În programul său, **partidul prevede** măsuri efective, ca **învățământul să fie gratuit [LD ?!]** , prin **ajutorarea elevilor săraci cu haine, cărți , hrană**. Aceleași măsuri , pentru **elementele distinse din lumea satelor** , pentru a urma **înv.secundar și superior**.

Sănătate ! Un neam cu o **putere de vitalitate mai mare decât a tuturor neamurilor din Europa [LD ?!]** , ros de boli și mizerie , vede îndurerat , cum **odraslele lui** , care se nasc din belșug, **mor înainte de vreme**. O **mortalitate înspăimântătoare** la un popor cu o vitalitate impresionantă .**Partidul nostru își propune să redea sănătatea și vigoarea acestui popor [LD ?!]** slăbit de mizerie și de lipsa asistenței medicale și igienice.

Partidul nostru va mobiliza o armată întreagă de medici și igienişti , [LD ?!] pentru întărirea și însănătoșirea națiunii.

Cine are curajul de a se împotrivi acestei acțiuni mărețe ?

Gospodărire ! Partidul nostru prevede **un întreg sistem de gospodărire cuminte** a acestei țări .**Gospodărie** în cele morale, **în școală și biserică** , **gospodărie în cele materiale :** **un plan imediat de lucru** e studiat și **așteaptă să fie aplicat . [LD ?!]**

Cine, în fața acestei reveliști, de construcție a noii țări nu simte vibrând de mândrie ?

Dreptate ! Veacuri întregi de implări au făcut să adoarmă virtuțile românești .

Dreptatea e virtutea principală într-un stat democrat . [-----]

Dreptate pentru toți și în toate [LD ?!], e ceea ce formează **o piatră de granit la temelia statului național-tărănesc .**

Se vor tulbura, de sigur, moravuri învechite .

Multe culcușuri căptușite cu mătase vor dispărea .

Dar care bun Român nu simte în el chemarea de a contribui

ca **opera de dreptate să se plinească întru totul ? [LD ?!] [-----]**

Se sperie și se împotrivesc **incapabilii [-----]**

Se sperie și se împotrivesc **incorecții [-----]**

" Un regim nou , într-o țară nouă , alungă de la posturile de conducere

pe cei necinstiți , care și-au bătut joc de această țară, înfingând colții în bunurile ei

ca și animalele de pradă . O zidire nouă nu suferă sălbăticiuni , cu care guvernările liberale

au minat puterea acestui neam. Nouă țară, noi moravuri.

În atmosfera care se va crea, necinstiții se vor asfixia. ! "

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▣ Clarificările PNȚ : # Bolșevism # Autoritarism

Constituționalism # Naționalism-"românizarea"

[LD : 26 nov.2003 . Pentru anul 1937, când emitea aceste judecăți, trebuie ținut cont de circumstanțele electorale.**Istoria avea însă să-i invalideze judecățile și la modul imediat , având în vedere succesul mișcărilor extremist -naționaliste în alegerile din dec.'37 .**

Cât privește **țărăniștii învinuiți de " bolșevism"** , mai tineri sau mai maturi ,

câțiva au avut **conduite destul de echivoce după 1944** -cum a fost dr.Lupu -

unii chiar alăturându-se regimului comunist - ca să-i pomenesc doar pe Livezeanu , Stanciu Stoian , Demostene Botez , Ghelmegeanu ș.a.

Ceea ce este însă discutabil , este **optica de " opoziționist"** cu orice preț și cu orice prilej :

dacă era vorba de **semnale negative - vinovat era al PNL ! ;**

dacă se luaseră unele **măsuri pozitive - meritul era al PNȚ !**

Exceptând virulența antiliberală , uneori justificată , cel mai adesea pătimașă ,

Madgearu avea dreptate în multe privințe , **ideile lui erau consistente ,**

demne de **doctrinarul nr.1 al PNȚ, cum a fost considerat .]**

Madgearu

[Bolșevism ?!]

" Față de curente care încercau să compromită ideea democrației prin crearea de confuzii voite între **țărănism și bolșevism** sau să ne acuze de **străinism** , noi am întreprins o acțiune de lămurire.

Astăzi, în gândirea românească este un bun comun , că

nu este o prăpastie mai adâncă decât aceea dintre **democrație și bolșevism** , și **nu este un scut mai puternic împotriva comunismului , decât țărănismul.**

" **Sovietele** s-au instalat în **Rusia** drept urmare a **regimului autocratic țarist**, iar toate **celelate tentative de bolșevizare** , grefate pe **stări social-politice bolnave**, create de **consecințele imediate ale războiului** , ca în **Germania, Austria, Ungaria și Italia, au fost efemere.**

" În genere, **statele cu vechi tradiții democratice** , s-au dovedit **imune față de comunism** : și chiar acolo unde, **prin imitație** sau din cauza întârzierii unor reforme sociale, **au apărut mișcări comuniste** , ca de pildă în Franța, **ele n-au fost și nu vor fi capabile să răstoarne ordinea de lucruri democratică , au avut și vor avea un rol trecător .**

" **Cine mai poate contesta astăzi, că un stat , rezimat , în ordine politică, pe pilastrii monarhiei constituționale și , în ordinea socială , pe o țărănime stăpână pe proprietatea ei individuală , posedă cea mai puternică armătură de zăgăzuire a comunismului ? "**

Madgearu /

[# Autoritarism ?!]

" Dar pentru a apăra instituțiile democratice , noi a trebuit **să combatem și contrafacerea lor** de către actualul guvern .

Democrația nu este opusă ideii de autoritate. Dimpotrivă , ideea de autoritate este premisă a ordinei democratice .

Democrația cere numai ca **autoritatea Statului să nu se mai întemeeze arbitrar , ci pe lege** , adică **pe respectul drepturilor și libertăților individuale** , **dar și pe împlinirea de către toți a tuturor îndatoririlor și respectarea tuturor prescripțiilor legale.**

Ca un corolar al acestei concepții despre autoritate , **ordinea legală democratică implică sancționarea tuturor celor ce înfrâng legea.**

" Iată pentru ce **constatând timp de doi ani carenta autorității [guvernul liberal] și impunitatea infractorilor [extremiștii] , noi ne-am împlinit datoria să chemăm guvernul la răspundere și să-l forțăm să-și îndeplinească misiunea de a păstra ordinea și respectul legilor sau să plece .**

" **Ordinea democratică mai presupune asumarea întregă a răspunderii de către cei ce guvernează** , de la **primul ministru în jos**,

implicând sancționări politice , morale și penale pentru cei ce săvârșesc ilegalități , abuzuri su greșeli de altă natură "

Madgearu /

[# Constituționalism]

" În sfârșit, **ordinea democratică nu poate fi despărțită de respectul drepturilor și libertățile constituționale.**

A lipsi pe cetățeni de exercițiul celor mai elementare drepturi, prin **permanentizarea stării de asediu și cenzuri** , este **cea mai odioasă falsificare a guvernării constituționale și democratice .**

" Cu toate că în cei patru ani , **ordinea internă n-a fost amenințată , decât** atâta timp cât **guvernul a renunțat sau nu a fost capabil să-și exercite autoritatea** , și **cu toate că** , între timp, **guvernul a cerut și obținut de la Parlament legi speciale pentru asigurarea liniștei publice ,**

regimul stărilor excepționale a rămas neclintit timp de patru ani , constituind **un unic exemplu în lume , dacă se exceptează statele dictatoriale .**

" **Constatând inutilitatea completă**, mai mult chiar, **efectele direct contrarii celor scontate**,

prin regimul stării de asediu și cenzurii , și , pe lângă aceasta , folosirea stărilor excepționale , în scopul exclusiv al acoperirii abuzurilor guvernului și partizanilor săi, PNT , care , după asasinarea lui IGDuca , a aprobat aceste măsuri cu un caracter temporar , și-a făcut pe deplin datoria , ridicându-se în Parlament împotriva legilor prin care , an de an , s-au prelungit starea de asediu și cenzura .

" Când dintr-un regim constituțional se înlătură elementele fundamentale și nu mai rămâne decât vestigiul alegerilor ,

partidul politic care , prin guvernarea sa , se dedă la despoierea regimului democratic de ceea ce formează fondul său și lasă numai aparența , își asumă grava răspundere a contrafacerii așezământului democratic , la adăpostul căruia se instaurează dictatura lașă "

"Acest regim a fost însă practicat de toate guvernele liberale de după război și introdus și în ultima guvernare a PNL , pe care toți cei care , împreună cu noi , sunt convinși de necesitatea păstrării unui regim constituțional democratic , adaptat structurii unui popor de țărani , au datoriat să-l descopere în fața țării " Madgearu /

[# Naționalism]

[LD : clarificări și definiții substanțiale privind **vocabularul "naționalist"** de totdeauna și de pretutindeni . Evitând cu sobrietate - vorbea într-o adunare populară ! - exploatarea populistă a sentimentelor naționale , el vorbește despre : **patriotism, idee națională, coeziune națională , românizare ,** în respectul **drepturilor individuale** și a **normelor legale**, inclusiv de **protejare a elementului românesc**.]

" **Dacă față de guvernul liberal**, noi am avut, îndeosebi **rolul să apărăm ordinea constituțională subminată** ,

față de organizațiile extremiste , în afară de lupta împotriva violențelor , a trebuit să ducem o întregă acțiune de demascare a caracterului demagogic al tendințelor și pozițiilor critice față de naționalismul nostru .

Aceste grupări s-au încumetat să-și asume **monopolul naționalismului** , cu tendința de a înfățișa PNT drept **adept al doctrinei internaționaliste** .

" În împrejurări normale , partidele politice dintr-o țară , se pot despărți pe orice acțiune, afară de **ideea națională** . Cu excepția **partidelor socialiste** , a căror doctrină are un caracter internațional , cel puțin înainte de război ,

ar fi răsunat în pustiu a se contesta caracterul național al unei grupări politice din orice țară

" E un simptom , ce descoperă **anormalitatea stărilor sociale și politice actuale**, năzuința unor organizații politice de a **confisca în folosul lor cel mai profund sentiment al omului civilizat - patriotismul** .

" Explicabil , în statele cari urmăresc după război **revizuirea granițelor** , **acest fenomen nu-și poate găsi , în statele care și-au găsit așezarea lor națională , după război , nici o justificare** , în afară de **manifestarea unui egoism politic feroce** .

" Firește , în țări ca România , prezența în număr atât de însemnat a unor **minorități naționale** , formând o cincime din totalul populației și , în deosebi , **poziția de inferioritate economică** , în care se află **elementul românesc**, din cauza vicisitudinilor geografice și istorice , în care s-a format și s-a dezvoltat statul românesc , **creiază o problemă națională** .

" Cine nu împărtășește dorința ca Români să stăpânească toate bogățiile țării și prin aceasta să se chezășuiască pe vecii vecilor **România Românilor ?**

Justifică însă aceasta , despărțirea Românilor între ei, în formele celei mai aprige dușmăni , în " **naționaliști** " și " **înstrăinați** " sau " **vânduți străinilor** " ?

" Dacă **țelul urmărit de toți** , din același sentiment patriotic , **nu justifică îndușmănirea dintre frați de sânge**, îndreptățeste deosebirea între căile și mijloacele recomandate , **o asemenea diviziune națională ?**

" **Comandamentul național de a păstra coeziunea sufletească între toți locuitorii țării, pentru a nu face din cei 5 milioane de cetățeni minoritari , tot atâția dușmani interni** ,

în caz de război, **exclue acele metode** de promovare a românilor , în viața economică și socială , **care ar fi de natură să provoace ura între românii de sânge și minoritățile conlocuitoare .**

Aceasta nu înseamnă cătuși de puțin ca , ori unde **elementul minoritar ocupă posturi de comandă** în economia națională , **să rămână mai departe .** Este firesc ca **naționali**, conduși de sacrul egoism , **să fie îndemnați a stăpâni ei toate posturile de comandă** , de care depinde securitatea , în caz de război.

Această năzuință națională nu justifică , însă, nici o măsură ilegală sau abuzivă. Ea trebuie să fie împlinită cu respectul drepturilor particulare , **prin intervenția Statului , încadrat în norme legale** și acolo, unde , pe această cale, particularii minoritari n-ar putea fi înlocuiți cu particulari români , **este datoria Statului să ocupe el însuși , posturile de comandă .** " Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▫ "Românizarea" vieții economice , sociale, învățământ.

[LD : de remarcat că , Madgearu se ocupă exclusiv de ceea ce generic se numea "**problema națională** " , ceea ce denotă că **problema domina sceana politică românească .** Dincolo de nota specific opoziționist- antiliberală, Madgearu - deci PNȚ - **se delimitează de mișcările și măsurile naționalist -demagogice.**

Argumentele lui sunt realiste, moderate, democratice.

Singura **obiecție** care i se poate aduce este **absența acestor preocupări în guvernările PNȚ** Cum **PNȚ nu va mai ajunge la guvernare** , iar o dată cu instaurarea regimului carlist **va intra într-o lungă și neîntreruptă opoziție**, iar **Madgearu va plăti cu viața** atitudinea sa , această expunere a lui Madgearu capătă o semnificație aparte .]

" **Împlinirea țelului general al românizării vieții economice și sociale , nu se poate face decât printr-o acțiune de Stat"** .

Programul general al PNȚ este străbătut de această idee cardinală .

Este o falsă pretențiune că noi ne-am fi modificat programul ulterior, sub presiunea evenimentelor .

Programul este și astăzi **cel votat în [4-5] februarie 1935** de C. C. Executiv .

"Noi n-am respins ideea națională ca **punct cardinal al programului** , **ci exclusiv formulele goale** de orice alt conținut , în afară de **caracterul lor demagogic.**

Prin aplicarea acestui program , se inspiră din următoarele directive :

[**românizare economică**]

" **Românizarea economică** , presupune ,în primul rând, asigurarea formațiunii de **capital mobilier românesc**, fără de care orice efort este zadarnic.

Formațiunea de **capital românesc** necesită , în primul rând, **sporirea continuă și progresivă a venitului agricol românesc**, care nu se poate realiza decât prin aplicarea unui **program de raționalizare a producțiunii agricole** , și a **aparaturii de circulație și credit** , destinat să contribuie la **asanarea agriculturii** , la sporirea randamentului cantitativ și calitativ a producțiunii și la **mărirea veniturilor reale ale agricultorilor** [LD : care se va produce la Paștele cailor ! **Își dezvoltă întreaga teorie economic-agrară , din care nu cred că participanții la acea adunare înțeleg ceva** : echilibrul dintre prețurile agricole și industriale .... marja de profit a agriculturii .....acumularea de capital românesc ... rolul Statului și al Cooperăției ... inițiativa industrială și comercială de Stat

[**românizare socială : țărănime, muncitori industriali , clasă mijlocie**]

" **O românizare a vieții economice** nu poate deveni efectivă , **dacă Statul nu întreprinde** în același timp **o largă politică socială .**

Dacă se urmărește să se ajungă la **dominația elementului etnic românesc** , în toată viața de Stat, și să se așeze temelii serioase pentru **selecționarea valorilor românești** , este absolut necesar **să sporim vitalitatea națională.**

" Aceasta nu se poate asigura și dezvolta, **decât printr-o politică de Stat conștientă**, pentru **ridicarea sănătății poporului** , în primul rând **a poporului de la sate .**

care reprezintă **elementul etnic cel mai pur.**

Aceeași preocupare trebuie să existe și pentru muncitorimea industrială.

Numai dintr-o muncitorime industrială sănătoasă poate să selecționeze elemente tehnice de valoare , cari să ocupe un loc de frunte în aparatul nostru industrial.

" În sfârșit, **dacă se voiește** ca **politica de protejare a muncii naționale** să dea roade, **se impune ca aplicarea măsurilor legale,**

să urmeze după **criterii obiective și pe temeiul unor cercetări ,**

pe de o parte , **a structurii personalului în întreprinderile străine**

iar pe de alta , **a calificăției tehnice a celor lipsiți de lucru,**

pentru a se lua măsuri efective de reeducare a categoriilor fără pregătirea corespunzătoare"

Calea cea mai sigură și mai ducătoare la scop ,

pentru promovarea personalului românesc ,

rămâne însă , **crearea de întreprinderi economice românești publice și particulare**

Admițând că s-ar reuși a se înlocui complet din întreprinderile economice din întreaga

țară **tot personalul străin** , adus de peste graniță, **minoritarii** , care din punct de vedere

legal se află pe aceeași poziție cu românii , vor continua a exercita

o concurență puternică și nu vor putea fi covârșiți decât prin [lipsă 2 rânduri]

Madgearu /

[# românizarea învățământului]

" De aceea, **întreaga acțiune de românizare** a vieții economice , **presupune un alt învățământ.**

Fără a reduce rolul pe care l-a jucat în dezvoltarea națională ,

să recunoaștem că învățământul nostru n-a reușit încă

să stărpească analfabetismul și , în deosebi , **n-a putut oferi vieții economice**

elemente cu o pregătire tehnică și cu dorința de a îmbrățișa profesiuni economice .

În special , în raport cu nevoile vieții economice , **învățământul nostru se cere radical**

transformat . Ideea directoare a reformei trebuie să fie conformă cu nevoile unui popor ,

aflat într-o fază de tranziție și care **este dator să-și organizeze forțele etnice**

pentru așezarea lui națională , definitivă .

" Pentru pregătirea comercianților, meșteșugurilor și lucrătorilor calificați ,

organizarea cu concursul și contribuția patronilor ,

a unui învățământ complementar profesional , legat de perioada de ucenicie din comerț ,

meșteșuguri și industrie , este o imperioasă cerință.

" Am înfățișat acest program mai de mult **pentru a-l expune dezbaterii opiniei publice.**

N-avem cunoștință până acum despre criticarea acestui program , capabil să asigure

mai bine **promovarea elementului românesc** în economia noastră națională. "

[-----]

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▣ **Misiunea statului național -țărănesc : # ideea națională # solidarizarea cu țărănimii**

 # cooperativizarea # stat cultural românesc # sănătatea țăranului

 # regim democratic, monarhic, constituțional .

[LD : "**statul țărănesc**" descris de Madgearu , **seamănă leit cu " statul liberal" ,**

din doctrina , **programul și înfăptuirile PNL !**

Deosebirea constă doar pe punerea unui **accent de clasă , " țărănist" ,**

care poate fi taxat fie de **utopie** fie de **demagogie**, în orice caz de **iluzionare și flatare**

a țărănimii , undeva , departe , în viitor ... .]

" **Ași fi fost înclinat să închei expunerea**, în fața acestui congres al tineretului ,

numai **cu considereațiuni ideologice.**

Recent, însă, **șeful Partidului Național -Liberal [Dinu Brătianu .LD : lipsă document]**

opunând idealului **statului țărănesc , formulei naționaliste ,**

afirma că **< nu s-a concretizat ce este statul național-țărănesc**

și nici cum se poate realiza ,

după cum nu s-a arătat , cum se poate realiza noul naționalism >

Și se întreba **dacă este ceva nou** în aceste formule

< puse înainte ca trambulină pentru a sări un hop electoral. >

" Nu voi presupune că , printre această opoziție între cele două formule , șeful PNL a urmărit să pună în evidență că nu rămâne pentru țară decât formula guvernării liberale , deoarece aceasta ar fi într-o flagrantă contradicție cu declarația sa din vara trecută , prin care recunoștea dreptul la succesiune a Partidului Național -Țărănesc .
" Ne-am fi așteptat ca șeful PNL să cunoască ideologia și programele de guvernământ ale grupărilor politice adversare .

Vorbind după strălucitul expozeu de la Topoloveni al șefului partidului nostru, [LD :lipsă doc.] în care d.I.Mihalache a lămurit în mod plastic ,

prin exemplul operei economice , sociale , culturale și edilitare din satul Topoloveni - un stat național -țărănesc în miniatură- înțelesul statului național-țărănesc , nedumerirea exprimată de d.ICBrătianu este mai greu de explicat .

Ori de câte ori , adversarii noștri interpretează altminteri gândul nostru, fie de bună credință, fie de rea credință , datori suntem să aducem un cuvânt de lămurire . "

Madgearu /

[# ideea națională]

" Premisele statului național-țărănesc se desprind de la sine din realitățile societății românești . Iar noua așezare de stat , în granițele noastre etnice , fără o afirmare a ideii naționale românești , în toate domeniile , nu vom putea să ne împlinim misiunea noastră culturală , prin dezvoltarea tuturor însușirilor creatoare ale geniului românesc. "

Madgearu /

[# solidaritatea cu țărănimea]

[LD : Atenție ! **Madgearu vorbește** -cred că pentru prima oară de această manieră- **exact ca un liberal de dinainte de război , și , deși ținta susținerii sale este țărănimea, vede în dezvoltarea industriei (pe lângă celelate componente) singura șansă de redresare economică. Au dispărut criticile acerbe anti-industrialiste. Este adevărat , din unghiul intereselor țărănești.]**

" În acest scop, avem înaintea de toate lipsă de un substrat material național puternic , pe care nu-l putem crea decât printr- o orânduire socială menită să solidarizeze toate clasele în jurul țărânimii , factor principal de producțiune și consumație, rezervor de sânge curat românesc și de primenire a energiilor naționale.

" O asemenea orânduire este imperios cerută de condițiunile demografice.

Ca și în tot răsăritul Europei, România se află într-o situațiune de suprapopulație agricolă , cu tendință de creștere rapidă . Pe fiecare kilometru pătrat de teren de cultură , avem 74 de locuitori , cifra normală fiind socotită la 65 .

" Datorită fărămițării proprietății și condițiilor înapoiate ale agriculturii , randamentul producției de cereale pe hectar , este de numai 10 hectolitri , adică jumătate până la o treime , față de randamentul din țările Europa apuseană și centrală.

" Prin valorificarea defavorabilă a producțiunii țărănești, prin prețurile urcate ale produselor industriale, prin dobânzile mari și prin transmiterea sarcinei fiscale, provenită din impozitul pe consumație și circulațiune, țărănimea noastră , cu proprietatea supusă încontinuu fărămițării, este condamnată la sărăcire progresivă .

" Din cauza capacității restrânse de producțiune a țărânimii , procesul de industrializare nu poate urma decât un ritm lent , astfel că , într-un viitor apropiat , industria nu va fi în măsură de a absorbi brațele de muncă disponibile de la țară .

" A urmări un nou echilbru în producțiunea națională și o nouă organizare a sistemului de circulație și de credit , care să asigure mărirea randamentului agriculturii țărănești și, prin creșterea veniturilor țăranilor, să se creeze o piață internă

pentru a accelera ritmul procesului de industrializare al țării ,

ca să asigure o ridicare a venitului național -

aceasta este misiunea economică a statului național- țărănesc.

" *Statul liberal* , cu tot amestecul său în viața economică, timp de 70 de ani, își încheie bilanțul cu **sărăcirea țărănimii și a claselor de mijloc românești** și cu **înavușirea elementelor străine și minoritare** , aflate în număr mare în **industrie , comerț, bănci, asigurări și transport .**

Madgearu /

[# **cooperăția**]

[LD : dar și această cooperăție este o **instituție fondată și dezvoltată ca mișcare de liberali !**

Ce spune **Madgearu** sună doar a **dorință de a pune mâna pe funcțiile din sistemul cooperatist ! Bîrrrrrr !**]

"Statul național-țărănesc este chemat să îndrumeze , să organizeze și să normalizeze noua economie românească.

Aceasta nu implică paralizarea inițiativei private , care fecundează viața economică a unui popor, ci numai **îndrumarea și încadrarea ei în formele corespunzătoare intereselor naționale.**

" În agricultura țărănească , cooperăția este **singurul mijloc de ridicare calitativă și cantitativă a producției agricole și de valorificare optimă a ei , prin eliminarea intermediarilor .**

" În acest scop , **statul național-țărănesc va favoriza cooperativizarea agriculturii țărănești : producția , aprovizionarea , desfacerea și creditul nu numai printr-un concurs financiar și larg , ci și printr-un sistem de educație cooperatistă a țărănimii .**

" **Statul național-țărănesc nu poate renunța la un rol de inițiativă ,**

în special pentru stăpânirea posturilor de comandă economică cu misiunea :

de a realiza echilibrul producției naționale , asigurând o dezvoltare armonică a agriculturii și industriei ; **a promova creșterea normală a venitului și avuției naționale ;**

și **a asigura o repartiție echitabilă** , care să determine formațiunea unui capital românesc și să îndrumeze astfel un proces de românizare reală a vieții economice .

Madgearu /

[# **stat cultural românesc**]

"Creindu-se un asemenea substrat material național

, **statul național -țărănesc va deveni *statul cultural românesc* ,**

prin promovarea unei **politici școlare eroice**, imprimată de gândul de

a se da copilului preferință, înainte de orice în societate ,

și **de a dărâma bariera așezată de clasă și sărăcie** , în fața educației și învățaturii ,

căci **vor exista și mijloace bugetare [LD ? ! ?]** care să înlesnească :

stârpirea analfabetismului , dezvoltarea largă a **învățământului elementar și practic** și a tuturor celorlalte **trepte și forme de învățământ** , precum și **ășezămintelor de cultură.**

Madgearu /

[# **sănătatea țaranului**]

" Statul național-țărănesc , înzestrat cu această armură economică,

va realiza **asistența medicală efectivă** pentru **populația rurală**

și o **organizare de igienă și medicină preventivă** ,

care să pună marea masă a populațiunii **la adăpost de îmbolnăvirile evitabile** ,

îmbunătățind **condițiile generale de salubritate și de viață.**

În acest scop, **se vor mobiliza toate mijloacele materiale și toate forțele medicale și administrative ale țării** , într-o cruciadă pentru îmbunătățirea condițiilor de sănătate și viață a populației rurale "

Madgearu /

[# **regim democratic , monarhic , constituțional**]

[LD Madgearu nu consideră " **statul țărănesc**" un **concept doctrinar** ,
ci **expresia structurii naționale și sociale** a poporului românesc.
Mai mult, el face **precizări exprese , explicite** , privitoare la "**ce nu este statul țărănesc**"
respingând în mod răspicat rătălmăcirea de care era învinuit , că ar fi adeptul
"luptei de clasă " . În ce constă "**schimbarea fundamentală**" în ordinea politică ,
nu află în ce constă. Sigură este **adjudecarea guvernării pentru PNȚ .]**

"Chiar din aceste trăsături generale , reiese clar că **statul național-țărănesc**,
nu poate fi concretizat în paragrafe constituționale ,
ci va fi opera de creațiune a tuturor energiilor românești,
descătușate și chemate la o activitate într-un nou ritm și cu metode noi .

" În acest scop , **organizația administrației centrale și locale se cere a fi îndoită**, [LD ?!]
pentru a fi **capabilă să se pună în serviciul Națiunii** cu forțe sporite,
cu o **nouă disciplină** și într-un **spirit de creație națională**.

" Firește , realizarea **statului național -țărănesc** urmează a se face
în cadrul **regimului monarhic constituțional**.

Precum în ordinea socială , **primatul țărănimii nu înseamnă luptă de clasă**,
tot astfel în lupta politică se exclud orice tendințe exclusiviste
și, drept urmare ,orice fel de dictatură .

" **Schimbarea fundamentală în ordinea politică** [LD ?!] ,
va purta tocmai în sensul **consolidării regimului constituțional** ,
prin asigurarea minimului de condițiuni necesare
pentru existența unei **democrații sănătoase** , răzimată pe **ordinea legală** .

" Firește , conturile definitive ale Statului național-țărănesc sunt în **funcțiune de**
evoluția socială a țării noastre , în raport cu aceea a întregii omeniri .

Statul național-țărănesc nu trebuie să fie privit **ca un concept doctrinar**,
ci ca expresiunea structurii naționale și sociale a poporului românesc.

" Drept urmare , păstrând înaintea ochilor **țelul urmărit** , și care , acesta,
este determinat de **imperativul împlinirii misiunii istorice a statului nostru**,
prin dezvoltarea specificului național, ca **factor al culturii românești**,
acțiunea politică a Partidului Național-Țărănesc trebuie să se adapteze împrejurărilor
date de fiecare moment, **și să parcurgă, etapă de etapă** ,
până la realizarea deplină a idealului : clădirea Statului național-țărănesc "

[-----]

Congresul PNȚ-tineret , Ilfov / 4 oct.'37

16.) Rev. " **Parlamentul Românesc**" - (11-20) dedicat partidelor politice , 31 oct. '37

a) Nicolae Petrescu , **Evoluția doctrinelor politice**

[**conservatorism / liberalism / socialism / țărănism / totalitarim**]

b) Mihail Manoilescu , **Doctrine vechi și noi**

[**conservatorism / liberalism , socialism / țărănism /**]

c) C.Argetoianu, **Partidul Agrar**

[**stat agrarian / revizuirea Constituției / autoritate monarhică**]

d) Simion -Mehedinți, **Puterea selectivă**

[**autoritate monarhică**]

e.)IDSuchianu , **Ideologia ca factor al politicii românești**

[**liberalism / țărănism / legionarism /**

a) Nicolae Petrescu , **Evoluția doctrinelor politice**

N.Petrescu /

▫ **Arta guvernării**

▣ Forma de organizare a statului

▣ Soluții, mijloace

Poate în nici un al domeniu de activitate ,

geniul omului nu apare mai puțin inventiv ca în **domeniul politic**.

Cine citește "**Politica**" lui **Aristotel** - cel dintâi **tratat sistematic** în materie - este izbit de faptul că **problemele fundamentale în arta guvernării** erau, acum mai bine de **2000 de ani** , în **esență, identice** cu acelea cari frământă azi omenirea.

Relația dintre conducători și conduși, adaptarea **individului la comunitate** , **conflictul de interese** al diferitelor clase și profesioni, reajustarea **formelor de organizare** politică erau atunci **probleme tot atât de actuale ca și astăzi** .

Cine cunoaște structura economică a **societății medievale din Apusul Europei**, nu mai poate privi așa numitul "**corporatism**" de azi , ca o **doctrină** cu desăvârșire nouă .

Cine ar bănuși că **teoria statului** așa -zis "**totalitar**" de care se face atâta caz în ideologia politică postbelică, a fost formulată , cu implicațiile ei economice și sociale , de **Thomas Hobbes** , acum aproape **300 de ani** ?!

Trecutul omenirii civilizate abundă în **asemenea paralele** care au dus la formularea acelei propoziții că < **istoria se repetă** >

Străduința omului de a găsi **o formă de organizare** cât mai bun și cât mai potrivită necesităților societății , se întâlnește **în toate timpurile și la toate popoarele**.

Revenirea aceluiași probleme nu exclude o **anume evoluție în soluțiile găsite de om** , în anumite timpuri și în anumite locuri .

Dar dacă problemele sunt în fond **aceleași**,

soluționarea lor - provizorie prin natura condițiilor în care s-au formulat - **diferă de la epocă la alta, de la popor la popor**, arătând un continuu **proces de readaptare** la realități.

Diferențierea rezidă în **mijloacele pe care le inventează omul**

pentru a face față împrejurărilor : **mijloace tehnice** (în funcție de stadiul de civilizație) **mijloace ideologice** (în funcție de scrierile, propaganda unor reformatori sau gânditori) , **mijloace particulare** (specifice unei anume comunități)

N.Petrescu /

▣ Doctrinile politice

Evoluția și soluționarea aceluiași probleme fundamentale , se reflectă , cu deosebire, în **doctrinile politice** , care s-au afirmat încă **din antichitate** , iar în timpurile moderne au luat **forme din ce în ce mai clare** , atât pentru **oamenii de Stat** , cât și pentru **membrii conștienți a unei națiuni** .

La vechii greci, problema democrației se punea **altfel decât** la popoarele moderne , adică luând în considerare locul, timpul și împrejurările .

La ei , **democrația era limitată** la anumite categorii de oameni - **oamenii liberi** - și în cuprinsul unor **unități politice** - "**polisul**" , "**cetatea**" - care nu depășea o populație de **cca 20.000 de oameni** .

În timpurile moderne, aceeași formă de guvernământ, este **extinsă la toate categoriile** sociale , și în cuprinsul unor națiuni cu **o populație de zeci sau chiar sute de milioane** .

Ne putem imagina **situația unei cetăți grecești** , redusă la **un oraș cu împrejurimile** lui , în comparație cu situația unei **națiuni** al cărui **teritoriu** se întinde pe **sute sau milioane de km pătrați** ! Fie și numai **această deosebire de cadru geografic** ajunge pentru a demonstra **condițiile deosebite** în care s-a formulat **soluția aceleiași forme de guvernare** .

Tot așa se pot stabili **deosebiri despre monarhie**, despre **puterile în stat** , care **diferă de la o epocă la alta** , și **de la un popor la altul**.

N.Petrescu /

▣ Doctrinile politice- partide politice

▣ **Liberal (ă)- Conservator (e) -Socialist (ă)**

O dată cu lărgirea cadrului în care se desfășoară viata politică, și o dată cu creșterea numărului participanților la guvernarea unei comunități, s-a simțit nevoia de a canaliza opiniile ce se vânturau cu privire la soluțiile socotite drept cele mai bune pentru a servi scopul guvernării. Așa au luat naștere grupările politice, care au apărut în formă embrionară la mijlocul sec. XVII în Anglia, devenind în secolul următor partide, cu doctrine din ce în ce mai clar exprimate, cu programe și organizări destinate a influența opinia publică. În secolul XIX, toate țările civilizate și cu regim constituțional, au adoptat aceste instrumente de pregătire a poporului pentru acțiunea politică. La început, două au fost doctrinele pe cari le reprezentau partidele politice, atât în Anglia cât și în celelalte țări:

una, dispusă a îmbrățișa toate inovațiile în materie de reformă, așa - numită "liberală"

alta, aplecată spre trecut, ca un izvor nesecat de învățăminte, așa- numită "conservatoare"

Între cele două doctrine (partide) era un termen comun: identitatea de scop. Atât liberalii cât și conservatorii, urmăreau a servi cât mai bine interesele economice ale unor categorii de cetățeni [latifundiari, industriași, bancheri] considerați ca cei mai utili progresului națiunii.

Acesta a fost liberalismul și conservatorismul "clasic"

Din această parțialitate, care implica în mod necesar nesocotirea drepturilor și intereselor unor categorii de cetățeni [țărăni, meseriași, muncitori] se nășteau nemulțumiri, care au determinat aparitia unor noi grupări.

Astfel s-au organizat noi grupări cu doctrină socială, "socialistă", care au determinat partidele liberale și conservatoare să-și modifice nu numai programul și ideologia, dar și planul de luptă electorală.

Pe la sfârșitul sec. XIX, liberalii și conservatorii au adoptat unele idei de la socialiști, determinând statul

să-și îndrepte atenția și asupra maselor muncitoare, până atunci rămase în afară de sfera propriu-zis politică a națiunii, sub impulsul cărora s-au adoptat reforme sociale.

(exproprieri și împrumutări cu pământ; votul universal; regimul și protecția muncitorilor)

Așa - numitul "socialism de stat", a fost o doctrină neo-liberală și neo-conservatoare primită deopotrivă de liberali și conservatori pentru a "preîntâmpina", cum se zicea atunci, în mod curent, "revoluția socială".

Doctrina celor două partide tradiționale și de guvernământ, fusese transformată.

Între ideologia de altădată, și practica de acum, era o discrepantă, sporită și de oportunismul politicienilor zeloși de a capta masele.

Partidul Conservator, chiar în țara lui de origine,

nu mai reprezenta principiile de odinioară,

iar Partidul Liberal, influențat de mișcarea socialistă, devenise în multe privințe mai radical decât partidul socialist.

Într-un cuvânt, între nume și cuprins nu mai era nici o corespondență,

iar în practica guvernării ambele partide luau o atitudine aproape identică.

Cam aceasta era situația până la izbucnirea primului război mondial, cu situații și particularizare de la țară la țară, de la regim la regim.

N.Petrescu /

▣ Doctrine (partide) postbelice

▣ Statul totalitar

▣ Extremismul " de stânga" și "de dreapta"

După terminarea războiului, au apărut **noi curente de opinie , noi doctrine politice , și noi grupări politice** , în majoritatea țărilor , dar , în general , ele **se reduceau la două : extrema stânga și extrema dreapta** .

Ceea ce era **caracteristic** în această efervescentă politică , era faptul că toate s-au ridicat **în numele unei concepții de Stat** , nepractice până atunci , **decât în țările lipsite de un regim constituțional democratic** .

Este concepția statului totalitar , întrevăzută de **filozoful englez Hobs** și ridicată la valoare metafizică de **filozoful german Hegel** .

Este dreptul Statului de a interveni în diversele activități ale societății în mod discreționar și fără apel, pentru nici o categorie de cetățeni .

Etatismul de " dreapta" sau de " stânga" este bazat pe o doctrină care cere , în esență , integrarea necondiționată a societății în mecanismul Statului .

Antinomia Societate - Stat , a fost dizolvată printr-un artificiu de organizare .

Socializarea sau naționalizarea agriculturii , a industriei, comerțului, a capitalului și a muncii , însemna în fapt **intervenționism pe seama individualismului** .

N.Petrescu / 31 oct.'37

▣ Prezentul " deschis"

▣ Dictaturile de dreapta sau de stânga

O dictatură **de dreapta sau de stânga , s-a realizat pe deplin în unele țări .**

[**Germania, URSS , Italia**] **Doctrina** în numele căreia o asemenea formă de guvernare își îndreptățește misiunea , **pare a câștiga teren chiar în țările cu o solidă tradiție politică și cu o îndelungă deprindere cu libertățile individuale.**

Procesul de transformare în această direcție continuă, și nu se poate prevedea până unde va merge , nici care vor fi, până la urmă,

rezultatele generale pentru știința politică și arta guvernării .

Din **succesele parțiale** înregistrate până acum în unele țări, unde **se experimentează noile concepții** ,

nu se desprinde clar dacă mișcarea excentrică , fie spre dreapta , fie spre stânga, pe care o arată reforma Statului, **va soluționa mai bine** , decât vechile metode din trecut, **problemele de organizare a societății.**

Numai timpul va hotărî în această priință .

N.Petrescu / evoluția doctrinelor politice / 31 oct.'37

b)Mihail Manoilescu , Doctrine vechi și noi,

[**LD : Nu este cazul să mai arăt tribulațiile și convertirile doctrinare și partidiste**

ale lui Manoilescu : cu Averescu, cu Mihalache-Maniu, cu Iorga -Argetoianu. ...

Nu anticipez nici "lecția" dură pe care a primit-o , în 1940 , de la confracții întru doctrină ...

Nu anticipez nici destinul tragic cu care și-a plătit implicarea politică,

în pușcăriile comuniste . Toate la timpul lor .

Pentru momentul 1937 , este și el unul dintre **"Casandrele"** care **cântă prohodul**

regimului democratic constituțional existent, **partidelor tradiționale**

(conservator liberal, țărănist) , elogiind doctrinele noi, " de dreapta" .

Manoilescu este un redevabil analist și teoretician - printre puținii pe care i-a avut generația - emițând obiecții interesante și judicioase la adresa partidelor și doctrinelor " vechi"]

Manoilescu / 31 oct.'37

▣ Inexistența "doctrinelor vechi " în România.

▣ Liberalism, conservaorism, țărănism ?!

"Valorosul director al "Parlamentului Românesc ", d.Russu Ardeleanu,

îmi prescrie subiectul : Doctrine vechi și noi.

Ca un student care nu este destul de bine orientat asupra ceea ce a vrut să spună profesorul când i-a formulat un titlu de teză , așa **stau și eu în cumpănă** ,

întrebându-mă dacă d.Russu Ardeleanu socotește într-adevăr că **la noi** ,

în viața noastră politică concretă , **au existat " doctrine vechi"**

" **Eu** - ca un modest teoretician al problemelor politice și sociale - vă mărturisesc că **nu pot porni la prezentarea antitezei** dintre doctrinele "vechi " și cele " noi" , fiind că **nu recunosc** existența celui dintâi termen : a doctrinelor vechi .

" **Oare** partidele noastre " istorice " : **partidul liberal și cel conservator** ,

sau partidele născute după război , cum este **partidul poporului și partidul țărănesc**

- ca să nu mai vorbim de alte partide care n-au avut cinstea guvernării -

au avut ele vreo doctrină ? Îmi este foarte greu să răspund afirmativ.

" În ceea ce privește **doctrina partidului liberal**, îmi aduc aminte **ce examen deficient**

au dat frunțașii acestui partid în ziua când - alături cu ceilalți reprezentanți ai partidelor și

de altminteri cu un succes tot așa de neînsemnat - **au trebuit să expună**

la tribuna Institutului Social Român , acum zece ani, **doctrina lor !**

" **Liberalii nu știau ce este liberalismul .**

iar **șeful partidului conservator , nu știa ce este conservatorimul.**

Se părea , la un moment dat , că **tânărul curent țărănesc** știe ce este țărănimul.

Dar **confuzia ideologică** de mai târziu , unită cu **sterilitatea totală a guvernărilor** partidului

național țărănesc , **în afirmarea unei doctrine proprii** , au risipit pentru totdeauna

nădejdea de a vedea cel puțin pe **acest partid afirmându-și doctrina proprie.**

Manoilescu / 31 oct.'37

▣ **P.Conservator ? = partid fără doctrină**

▣ **P.Conservator ? = identic cu cel liberal**

" Cât privește **vechea luptă între liberali și conservatori** ,

ea **nu a fost nici măcar o luptă** între **protagoniștii liberalismului și păstrătorii formelor vechi** , așa cum **aparența ar fi indicat să fie.**

"Căci **conservatorii noștri n-au "conserva"** nimic și **n-au înțeles nimic**

din institutele noastre tradiționale , nici **din psihologia permanentă a poporului nostru**

care **ar fi impus acestei țări alte orândueli** decât acelea

pe care i le **dădea** , printr-un **import frenetic din Occident** , **partidul liberal.**

" **Conservatorii au rămas în poziția ridicolă** de a fi , în același timp ,

și **protestatari dar și imitatori ai liberalismului**,

în promovarea aceloraș forme de civilizație politică furnizate de Apusul Europei !

" Și ce poate fi mai **trist** , pentru un partid conservator , decât actul de la 1871 ,

prin care **acest partid a desființat breslele din România !**

" Nici măcar în ce privește **primatul agrarienismului** ,

partidul conservator nu s-a diferențiat de liberali,

care **cultivau primatul "industrializării"** și al " **îmburghezirii**" noastre .

Manoilescu / 31 oct.'37

▣ **P.Liberal ? = nu a fost partid " liberal " !**

" **Dar dacă** conservatorii nu aveau o doctrină și , mai ales ,

nu aveau o concepție lucidă și concretă asupra **instituțiilor pe care ar fi trebuit să le creeze** **în opoziție și în contrast cu instituțiile liberale** ,

s-ar putea crede că **cel puțin liberalii erau reprezentanții unei doctrine**

- **fie și de împrumut** - dar a unei doctrine precise.

Însă nici aceasta nu este exact !

" **Fiindcă** , înainte de orice , **liberalii n-au fost liberali** în **concepțiile lor economice.**

Ei au reprezentat - și , desigur că au avut dreptate în această privință -

ideea întăririi industriei naționale , sub un regim de protecțiune.

Dar ei n-au fost liberali nici în concepțiile lor politice .

Fiindcă **liberalismul și democrația** ar fi presupus un minimum de egalitarism politic între toți **cetățenii care constituiau națiunea politică** .

Liberalii, însă, dimpotrivă, **au ținut Vechea Românie**, până la război, sub regimul celor trei colegii care dădeau **drept la viață publică**

numai unei minorități de proprietari de pământ și de intelectuali slujbași ai Statului "**lar votul universal** , care s-a părut că reprezintă o convertire finală și hotărâtoare a partidului liberal spre liberalism și democrație, a fost de la început corectat prin cunoscutele violențe și falsificări !

[-----]

" **Partidul liberal de astăzi nu știe ce este liberalismul și nu crede în liberalism.**

În această privință , este în **bună tovărășie cu toate partidele** care au mai rămas **formal liberale** , în restul Europei .

Căci, în adevăr, **cum se poate vorbi de liberalism într-un regim politic** în care **de 4 ani de zile persistă cenzura și starea de asediu ?**

Cum se poate vorbi de liberalism într-un regim industrial în care nu se poate face nici cel mai mic pas fără autorizarea , controlul , imixtiunea și abuzurile Statului ?

" **Liberalismul este o doctrină de fațadă** pe care reprezentanții săi formali **nu au valorificat-o** nici înainte de război , într-un **sistem coerent și instituțional**, iar care , după război - **contrazisă și strivită sub presiunea unei evoluții potrivnice** - a ajuns **să-și piardă orice vitalitate și orice interes actual** .

Manoilescu / 31 oct.'37

▫ **Doctrina PNȚ ? = o formulă lipsită de conținut**

" ... adevărații **apărători ai votului universal** au fost **la început** țărăniștii , care erau **adversarii principali ai liberalilor**. [-----]

" Cât despre **țărăniștii** < **era pe când nu s-a văzut** > , adică în **opозиție**, iar când s-a înfățișat **sub forma concretă a răspunderii guvernamentale** , **el s-a evaporat repede** din sufletul celor care

l-au agitat ca pe o formulă , dar nu l-au purtat în inimă , ca pe o dragoste . "

Manoilescu / 31 oct.'37

▫ **Doctrine noi = doctrinele de dreapta .**

▫ **Național-creștinism, legionarism, corporatismul**

" Iată de ce, regret, **nu aș putea face o antiteză** între "**doctrinile vechi**" și "**cele noi**" , și nu m-aș simți **capabil să analizez decât doctrinele noi** sau reînnoite cu vigoare, cum este **doctrina partidului Național-Creștin, doctrina legionarismului, sau doctrina corporatistă** . Dar pentru a face această examinare

a **năzuințelor concrete ale dreptei românești**, mi-ar trebui **spațiul unui alt articol** " M.Manolescu / 31 oct.'37

-----

c) **Autor ? , Partidul Agrar [C.Argetoianu]**

[LD : **Partidul Agrar** a avut congresul de **relansare a programului** , în **nov.'1936** .

Nu am documentele aceluși congres . Între **titlatură și program** - deci intenție de guvernare - este un **partid conservator -agrarian** (fără a fi " țărăniștii") **anti-liberal, fără echivocuri** .

Cu mare trecere la Carol II - **camarilist prin excelență** - dacă nu aș ști ce a urmat în 1938, nu mi-aș bate capul prea mult cu acest "**partid personal** " al lui **C.Argetoianu**.

Doc.integral - **fișier P.Agrar -Argetoiani - II -**

Autor ?/

▫ Revizuirea Constituției

▫ Modificarea regimului parlamentar

▫ Creșterea prerogativelor regale

[LD : este evident că propunerea de revizuire a Constituției, fie la sugestia lui Carol al II-lea, promovată de Argetoianu, fie la sugestia lui Argetoianu, și însușită de Carol, cert este că **Constituția** din '38 va urma ... acest program.]]

În domeniul constituțional : socotește că anume dispozițiuni ale Constituției trebuie modificate , pentru a nu mai stânjeni prin rigiditatea lor , măsurile impuse prin evoluția raporturilor noastre economice naționale și internaționale.

Această revizuire nu trebuie să se facă în forma solemnă și pe căile revizuire de actuala Constituție, ci trebuie lăsat posibilități Parlamentelor ordinare dreptul de a modifica Constituția, cu aprobarea Capului Statului , și cu îngrădiri speciale de votare .

De asemenea, din inițiativa Capului Statului , Constituția poate fi modificată și pe cale de referendum.

" Considerând monarhia ca primul factor activ în desfășurarea vieții noastre publice, Partidul Agrar socotește necesară sporirea prerogativelor regale .

Regimul parlamentar trebuie modificat , urmând a fi compus dintr-o Cameră redusă la un număr de 1 reprezentant la 100.000 locuitori , cu reprezentarea minorităților , alegerile urmând să fie făcute pe o listă pe întreaga țară .

" Senatul urmează să fie alcătuit din membri aleși pe viață de către Suveran, din reprezentanții calificați ai breslelor , ai profesiunilor libere , și ai diferitelor grupuri cu interese economice. [-----]

C.Argetoianu /

▫ Programul PNA

[Administrația]

În domeniul administrativ , PA socotește că descentralizarea administrativă trebuie aplicată în mod treptat , pentru a nu se sări de la extrema centralizare în vigoare până ieri, direct la autonomie comunală sau periferică.

Descentralizarea trebuie să meargă de la centru la regiune și numai după aceea la județe și , mai ales, la comune cari, în situația de astăzi, mai ales cele rurale,

nu sunt în stare să suporte o adevărată autonomie. Până la desăvârșirea acestui program, Partidul Agrar admite suprimarea alegerilor județene și comunale , și, pentru conducerea administrației comunale, reprezentarea consultativă a breslelor și alcătuirea unui corp de funcționari competenți cari urmează să lucreze sub tutela organelor administrative superioare .

[Economia]

În domeniul economic, PA are o doctrină bine definită , caracterizată prin tendința de promovare pe toate căile a intereselor agricultorilor . Structura agrară a Statului nostru trebuie menținută și , în acest scop, economia trebuie ferită de tendințele autarhiei economice cari au caracterizat politica economică a multor state și a influențat și unele din directivele partidelor noastre [PNL]

S-a crezut și la noi că , din cauza lipsei de productivitate și rentabilitate a agriculturii, țara noastră trebuie să devie o țară cu economie completă și, în acest scop, tot sprijinul statului a fost acordat pentru crearea unei industrii naționale.

[Industria]

Fără a fi împotriva industrializării, PA socotește că **activitatea industrială trebuie încadrată intereselor agricole**, în așa fel încât să nu împiedice desfacerea produselor noastre agricole în străinătate și să asigure aprovizionarea agricultorilor,

la prețuri în directă proporție cu valoarea produselor agricole.

În domeniul industrial, PA cere **restrângerea sprijinului și protecției statului numai pentru industriile care pun în valoare materiile prime din țară**, și în special **industriile anexe agriculturii**.

Incontestabil că se exceptează de la această normă, **industria de armament**, căreia interesele apărării naționale cer să i se dea tot sprijinul.

[Agricultura]

" Starea rea a agriculturii românești impune statului **o politică hotărâtă de sprijin a intereselor agricultorilor**, prin **organizarea producției și reglementarea repartiției proprietății** [LD ?], asigurarea de **credite**, **degrevări fiscale și valorificarea producției**. În acest scop, trebuie părăsite inițiativele izolate și de expedient care au caracterizat activitatea multor guverne în acest domeniu și **inaugurată o politică agrară care să influențeze politica economică și financiară a statului și a schimburilor cu străinătatea.**

[Moneda] [Fiscalitatea]

[Protejarea elementului românesc]

Partidul Agrar este, prin însuși rostul său, un partid naționalist.

În repetate prilejuri, **Const.Argetoianu** a afirmat **drepturile elementului românesc de a ține în mână toate firele de conducere pe toate tereneurile activității naționale și necesitatea restabilirii echilibrului în favoarea elementului românesc.**

" **Poporul românesc - spunea într-o conferință Argetoianu - a câștigat fără îndoială, într-atâtea veacuri de jertfe și de suferințe, dreptul unei situații dominante pe pământul pe care l-a cucerit și l-a apărât cu prețul atâtor sute de mii de vieți** " .

[Minoritățile] [Sănătatea]

[Educație, școală , cultură ; problema tineretului]

În concepția PA, **statul poate să sacrifice, în organizarea lui, individul comunității**, și să urmărească, după cum cer vremurile, **integrarea efortului individual în efortul colectiv.**

În lumina acestui principiu, PA privește **organizarea și educația tineretului.**

Tineretul nu trebuie lăsat **în voia inițiativelor** de organizare

pornite din ideologii străine sau scopuri politice [vizat legionarii și cuziștii] ,

ci grupat într-o **organizație unică de educație fizică și sufletească** ,

sub controlul și sub conducerea statului . [LD : de tip **străjerie, premilitărie**]

Controlul statului trebuie de asemenea să se exercite și asupra instrumentelor de educație socială și politică a poporului [LD : **deci , cenzura**] care sunt :

presa, cinematograful , radiodifuziunea.

P.Agrar / 31 oct.'37

d) Simion -Mehedinți, Puterea selectivă : de la Carol I la Carol II

Citează un **art. al lui din 8 nov.'35** , în care arătase că **Regele este prima putere în Stat** , cel mai mare elector, numește șeful de guv. etc etc...

Prezintă grava situație internațională ; pericolul de război .

Care va fi situația țării noastre în ziua când va izbucni flacăra ?

Ca unul ce st[te]a departe de înv[]lm[]șeala luptelor politice , spunea :

" În epoca lui Carol I , la întrebarea de mai sus, se putea răspunde :

< **țara poate să hotărască** > .

Carol I trăia într-un timp când regimul constituțional se bucura de mare prestigiu ,

cu un sistem de guvernare dual : **un partid la cârmă , unul în opoziție.**

Suveranul putea să se spele pe mâini, ca Pilat din Pont,

și să spună : < **Așa a vrut țara** > .

Astăzi lucrurile s-au schimbat mult :

a) PNL este împărțit în mai multe fragmente , cu mai multe căpetenii :

Brătianu senior, Brătianu junior, Tătărăscu, grupul " Părerii libere" ,etc etc...

b) PNȚ este , de asemenea, înbucătățit între Lunian, Lupu, Maniu,

Mihalache, Mironescu , Potârca etc etc....

c) Partidul Poporului , a fost amputat progresiv de Argetoianu, apoi de Goga ,

așa că a rămas ca un cap fără corp .

Nu mai există partide, ci " **fracțiuni de partide** " . Partidele s-au pulverizat .

Regele Carol II **nu mai poate să hotărască formal succesiunea guvernului**

ci trebuie să aleagă .El, în înțelesul cel mai exact al cuvântului , trebuie să aleagă.

După ce criterii ? După voturi ? Ce va face capul statului ?

" Stat fără om de stat , nu se poate ! [-----]

Puterea Selectivă va fi de data aceasta hotăritoare .

Cu mici socoteli de club, nu se pot deslega problemele cele grele din viața unei țări

și nici nu se pot scrie paginile cele mari din istoria națiunilor "

Simion Mehedinți / 31 oct.'37

e.)) IDSuchianu , Ideologia ca factor al politicii românești

[LD : fără a fi un studiu analitic profund și argumentat ,mai mult o **cozerie** care trădează însă o **mentalitate intelectuală " de stânga"** , dar o stângă " **bucureșteană** " sui-generis, care se bucură de beneficiile liberalismului,

dar **cochetează cu generozitatea țărănistă.**

Găsesc la Suchianu , însă, câteva străfulgerări și conexiuni remarcabile ,

care-mi ajută să înțeleg epoca, mentalitățile, modelele chiar.

Și doar eu asta vreau să reconstitui, nu ?]

Suchianu /

▫ Idee - ideologie - doctrină

Există societăți unde elementul ideologic **nu joacă nici un rol** (caz tipic, SUA)

Numai în Europa oamenii se grupează în jurul unei doctrine .

România este o țară cu **multă vocație** pentru grupări politice pe bază doctrinară

Românilor le place "**să adere**" **sufletește** la **cutare idee**. Unele destul de mediocre.

Ar fi preferabil să se cerceteze lozincile și formulele .

[----- "**omul și pogonul** " legionar -----]

Sistemul promisiunilor, în sine, **naște o atmosferă pernicioasă .**

În fond, **ceea ce lipsește** astăzi este **dorința de a analiza ideile politice.**

În schimb , este o **dorință generală de a servi o idee .**

[----- **poporanismul liberal ; neo -poporanismul țărănist** -----]

Suchianu /

▫ "Omul și pogonul" - legionar

Exemplu : mișcarea legionară. **Ea este fondată pe idei** . Aceste idei, **simpliste** cum sunt

- și **parțial false** - constituie ceva , moralmente, "**nobil**" , la așa-zii simpatizanți

(nu și la militanți !) , acel norod anonim de **cetățeni care au impresia că " gardismul"**

- prin **tineretea șefilor și limbajul îndrăzneț** - ar putea duce la o **înnoire morală .**

Ar fi preferabil să se cerceteze lozincile și formulele -revolver .

De pildă " **omul și pogonul** " [LD : 5.000 metri pătați] .

Să se vadă **tulburarea morală socială** imensă , **de sens net comunist** ,
pe care ar determina-o , **o societate compusă din gospodării de un pogon fiecare** .
Ea ar fi dezastruoasă din p.d.v. economic.

Sistemul promisiunilor, în sine, naște o atmosferă pernicioasă [-----]

Formula " **omul și pogonul** " este un **exemplu tipic** a felului cum poate fi prezentată
ca ceva revoluționar, o situație ca o " **fotografie anticipată a sărăciei rurale definitive** "

Când țărăniștii luptau era altceva. Acum s-a întâmplat " **o tragi-comică răsturnare de valori** " .

Noii veniți "au pastişat țărăniștii"

Ei sunt " **agrarieni** " și pretind că vor să **amelioreze** soarta țaranului.

În realitate, oferă țaranului " **un program agrar** care echivalează cu **eternizarea
mediocrității patrimoniale** . **Avuția unui pogon, este exact asta** "

Suchianu /

▣ **Poporanismul liberal ; poporanismul țărănist**

▣ **Antagonism PNL -PNT : primatul economic**

[LD : nu împărtășesc întru totul opiniile lui Suchianu, mai ales în ce privește " **părăsirea** "
preocupărilor " țărăniștii" în ideologia, doctrina și înfăptuirile PNL .

Nu împărtășesc nici opiniile sale privind **continuitatea benefică a programului " sterist"**
în ideologia PȚ , în faza " **copilăriei** " acestui curent, în primul deceniu după Unire.

Dimpotrivă. Dar semnalările lui , pentru timpul respectiv, sunt interesante.]

După război, **poporanismul a încetat a mai fi o avangardă a Partidului Liberal,**

pentru că **PNL se depărtase de ideile țărăniști** ,
subliniind pe cele privind **dezideratul industrializării** .

De aceea **poporanismul tinde să devină autonom** .

Ceea a și făcut **Partidul Țărănist (Mihalache, Madgearu)** ,

care **a continuat programul poporanist sterist** .

Când el se va înfăptui [LD : **prin cele două mari reforme făcute de liberali !**]

, **lozinca " votul universal"** va fi înlocuită cu lozinca " **alegeri libere** "

iar **lozinca " reformei agrare "** cu **lozinca " primatul agriculturii"** .

Ambele partide fiind de acord cu necesitatea industrializării,
deosebirea consistă din **aplicare și metodă**. Din această diferență ,
se va accentua un prim antagonism între cele două ideologii .

Suchianu /

▣ **Stil de viață : orașenesc - rural**

▣ **Antagonism țărăniștii - toate celelalte curente**

O altă chestiune vizează **condiția țaranului**, problema **stilului de viață orașenesc și rural**

De aici rezidă **antagonismul doctrinar fundamental** dintre cele două partide.

Țărăniștii - fidel poporanismului - **cere o urbanizare a satului , civilizarea satului ;**

cere un țaran fără veleități de falsă boierie, dar un țaran cu lumină electrică, școală bună,
apă curentă, bibliotecă ; țaran cu ghetă și cămașă curată ; care citește gazeta și cumpără
cărți ; care mănâncă cu furculița și merge la cinema .

Un țaran ca în Anglia, Danemarca , SUA..

Problema este grea, deoarece **nivelul de viață al țaranului român** , comparat cu cei citați,
dă un raport de 1/ 18 la scara nivelului de civilizație.

Această enunțare aritmetică dă ideea despre

stadiul real în care se află **țaranul român pe scara civilizației** .

Această problemă naște un **dezacord ireductibil între țărăniștii și liberalism.**

pe acest teren , **filo -țărăniștii sunt combătuți de toate celelalte partide** ,

chiar dacă nu mărturisesc acest lucru. Se știe foarte bine că **echilibrul economic al României-**
bugetar , comercial - se datorește sub-consumăției de la sate .

Românul este deștept, accesibil la cultură, adaptabil la civilizație, foarte evoluat
Este destul să te gândești la " **bucureștean** " !

El este inferior Apusului doar în ce privește **reacția la injustiție și ilegalitate** .
Dacă toți cei 18 milioane de români ar cheltui așa cum cheltuiesc bucureștenii ,
avuția națională ar fi de 20 de ori mai mică !

Media orășeanului care trăește cu cca **100.000 lei / lună**

și milioane de țărani (Moldova, Maramureș) care trăesc cu **100 lei / lună**)

O prăpastie enormă îi desparte . **Dar această prăpastie face posibil echilibrul !**

Cine nu se atinge de această sărăcie , **asigură menținerea echilibrului social românesc.**

Cine cere **ridicarea nivelului vieții sătești**, determină, implicit , **o mare perturbare socială**

Deci nu numai PNL este adversarul PT , **ci toate celelate partide** .

Este specific României că , de 4 ani, **opozția face bloc contra PNT** (care nu e la guvern !).
Suchianu /

▣ Descifrări ideologice

▣ Diversiuni : comunismul , antisemitismul

De aceea se caută **discreditarea doctrinei țărăniste** ,

făcând din ea **un sinonim al comunismului , evreismului** , etc etc care se bucură astăzi
de o antipatie publică, **dar cu care țărănismul**, de fapt , n-are nici o afinitate .

Există în România "**moravuri comuniste**".

Dar acestea sunt reprezentate de **guvernele reacționare** care **etatizează, confiscă ,**
penalizează veleitățile de libertate, socializează unele activități.

Există în România "**flagel evreesc**".

Dar este specific **populației de samsari - milionari și gazetari** - care împart cu guvernării
beneficiile bănești ale puterii.

La alegerile din 1933, evreii au votat cu PNL , având mulți reprezentanți în Parlament .

Suchianu /

▣ Ideologii românești

Este deci limpede că azi, în societatea românească, **există 2 ideologii** :

1. Una , a PNL , **susținută de alte mici partide**, care vor **păstrarea stau-quo-ului ,**
menținerea echilibrului bazat pe **deosebirea prăpăstioasă dintre oraș și sat** .

Mai bine zis dintre **București - cetate a luxului** - și restul țării ,
vast domeniu al **subconștientului și obscurantismului**.

2. Alta , bazată pe **ștergerea deosebirilor de nivel dintre oraș și sat**,
colaborarea celor două **grupări de populație**, edificarea unei **prospere economii**
industriale , cu **excedentul izvorât din prosperitatea agrară** .

IDSucheanu / ideologiile / 31 oct.'37

Doctrine , partide / 31 oct.'37

[Guv.Tătăărăscu](#) .Succesiunea. Alegeri .1937

17.) I.Mihalache , **Expozeu** ,Comitetul Executiv PNT ,**/stat național-social** / 24 nov.

/ **problema constituțională** / 24 nov.'37

Iuliu Maniu - **Cuvântare** / **ideea națională**/

(" Dimineața " , 25 nov.'37)

Mihalache /

Struna monarhic-constituțională

Struna național-socială

[LD : Durei mai vechi , dureri mai noi : Mihalache nu poate uita **umiliința la care a fost supus** (ca ministru de Interne) de către Carol , când a dat câștig de cauză lui **Gabriel Marinescu !**

Mihalache **atacă voalat dar sincer, camarila** și **tendențele autoritariste** ale lui Carol
De altfel, **fiecare cuvânt** din acest capitol are și **un sens ascuns**, deloc greu de descifrat pentru cunoscători . Iar **diatriba finală** este o **adevărată declarație la război** :
regimul minciunii, regimul echivocului, regimul afacerismului și al imoralității]

Ca să fac o comparație populară : **nu este vorba să renunțăm la struna programatică social-națională** , care formează **rațiunea de a fi** a Partidului Național-Țărănesc **pe câmpul politicii românești** ; această strună nu a cântat nici o dată singură ; lângă ea a sunat totdeauna și **struna metodei monarhic-constituționale** în care avem să luptăm **pentru înfăptuirea programului nostru** .

"Când am văzut acum conspirația generală de a se rupe struna constituțională , pentru a nu se mai auzi glasul ei, ne-am zis : Aceasta , nu ! ; acum trebuie să cântăm mai mult pe struna constituțională decât am cântat până acum , să ținem țara atentă și trează "

Prin urmare , **nu este vorba de a părăsi planul social** și programatic național al PNTȚ .

Nu este vorba de a angaja vreun fel de luptă personală cu Suveranul țării.

Nu este vorba nici de a ne atinge de prerogativele regale.

Problema este : **hotărâți să rămânem în regimul sincer constituțional.**

Adică : națiunea ca izvor de putere, dreptul de control al națiunii (deci dreptul de a trage la răspundere) , **colaborarea cu Coroana prin oameni de comună încredere** ,

lăsându-le în mână posturile de comandă , pentru ca să aibă **responsabilitățile** și pentru că , numai așa, se pot aplica **sanțiuni de sus până jos** ,

unul singur fiind ferit de responsabilitate în interesul superior al țării: **Suveranul ;**

dar , în același timp, **fiind ferit de răspundere , prin guverne responsabile. "**

"Cu nici un chip nu putem continua regimul minciunii, regimul echivocului, regimul afacerismului și al imoralității , care duce la **paralizie generală** și în viața materială și în viața morală " (**aplauze**) Iată domnilor, **ce înțeleg să cânte** , cu glas tare , **struna constituțională** , în noua fază ce parcurgem . " [-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37 / retro

▫ Președinția PNTȚ

▫ Proba de rezistență

[LD : revezi dezbaterile la criza din PNTȚ , o dată cu demisia lui Vaida, cu refuzul lui Maniu , și cu preluarea președinției de către Mihalache **Fișier PNT VIII**]

" Când am venit președinte al partidului . [23 nov.'33] v-am spus :

mă luați președinte al partidului cu însușirile , dar și cu defectele mele.

Nu știu dacă comportându-mă așa, am adus **un activ partidului.**

Știu că mi-am făcut datoria și am conștiința senină .

Funcția mea specială mi-am îndeplinit-o .

" La stăruințele de a primi președinția , am cedat zicându-mi :

poate că partidul are nevoie de prezența mea simbolică în această fază a vieții sale ; era după cele două guvernări în cumpliții ani de criză mondială .

Partidul are nevoie de contact proaspăt cu pământul și cu țara , cu țaranul mai ales.

Nevoile lui, aspirațiile lui, nevoile și aspirațiile celor legați în soartă cu el,

au trebuință de **o nouă pipăire, nou studiu** , și de oameni cu simț practic **gospodăresc** ,

și de oameni de înaltă pregătire tehnică și politică .**Brazda sufletului țărănesc** trebuie adâncită .

Dacă toți cer prezența unui țaran în fruntea partidului,
poate că e necesar . Am acceptat .Nu cu ușurință .

Știam că nu-mi este ușor **să prezidez un partid care are atâtea somități ;**
numai profesori universitari 120 , atâtea generali, atâtea ilustre personalități politice .

Cât m-am trudit să nu scobor prin actele mele , prin cuvintele mele,
demnitatea atât de înaltă pe care mi-ați conferit-o !

Dacă m-am achitat conștiincios și demn , **nu știu ,**
dar **ceea ce știu** este că m-am silit și mi-am făcut datoria.

Socot că am dat partidului puțința , prin contactul cu pământul, prin **contactul cu realitățile,**
prin studii, prin reorganizare, prin **acțiunea și disciplina** permanentă încununată de succese
în lupte - **să definitivăm o ideologie și un program pe baze național-sociale,**

în cadrul sistemului monarhic constituțional.

" Cât de puternică a ajuns **conștiința morală și conștiința programatică a PNȚ,**
la care voi fi putut și eu contribui cu ceva , **s-a văzut în ceasurile probei de rezistență.**

Exemplul dat este fără precedent în istoria politică a țării românești.

Totdeauna , partidele istorice , compuse din **state majore de ilustre și bogate personalități ,**
în fața ispitei puterii, s-au dislocat .

Pentru prima dată , un singur partid rămâne bloc , unitar , în fața ispitelor :

Partidul Național Țărănesc . (aplauze)

Dimpotrivă, se sparg înjghebările artificiale, bucată cu bucată.

Am credința că sub loviturile atitudinii ferme și demne a PNȚ , **tot ce-i artificial va sări în**
aer ; și națiunea desmeticită se va încadra

sub **steagul celor care poartă demnitatea și prerogativele ei. "**

Ion Mihalache / 24 nov.'37

▣ **Conducere lui Iuliu Maniu !**

▣ **Steagul constituționalismului**

" Se accentuează de acum înainte **lupta pe teren constituțional,** fără a părăsi bazele sociale.

Pentru a purta această luptă , cu coeficienți maximi, cu un potențial politic și moral sporit ,
se impune , ca o condițiune sine qua non, ca la conducerea partidului să vină
acel pentru care , pentru națiunea întreagă, este simbolul luptelor constituționale
și o autoritate de necontestat, d.Iuliu Maniu (ovațiuni)

"Dacă prezența modestei mele persoane în fruntea partidului va fi fost o necesitate în perioada
sa de refacere programatică și gospodărească,

astăzi constituționalismul este cuvântul de ordine în politica statului român .

Și **potențialul maxim îl oferă ,** în fruntea noilor lupte, **Iuliu Maniu .**

" **Partidul va sta întreg și solidar în jurul lui .** Avem mândria să constatăm că
între fruntașii partidului , cu care am examinat situația, **nu există nici o deosebire de vederi**
și că **întreg partidul este astăzi - fruntași, cadre , ostași -**

în jurul d-lui Iuliu Maniu .(aplauze) " Numele lui, în această împrejurare ,

în afară de personalitatea lui , **este însuși acest simbol.**

Este un sunet de alarmă care **poate străbate mult mai departe ,**

decât modestul meu nume și glas. Lupta aceasta pe care trebuie să o ducem,
depășește cadrul de partid. Ea poate merge **paralel și în acord și cu alte forțe,**
care sincer și hotărât se încadrează **sub steagul constituționalismului.** " (aplauze)

[-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

▣ **Retragerea din președinția PNȚ**

▣ **Pilda lui Cincinat**

[LD : este , în această nouă mărturisire a lui Mihalache , multă modestie și măreție.

Poate și **naivitate**. Cu o **mentalitate țărănească**, cu tot cu **prejudecățile ei**: orașul = locul pierzaniilor; Bucureștiul = Bizanțul decăderilor.
Poate și cu o **strângere de inimă**, izvorând din respectul "**monarhist**".
Cu o **romantică asumare identitară romană** (repugnându-i bizantinismul), rod al **iluminării prin cultură și experiență**. **Prea personală** ca să nu fie autentică.
Și cea mai **valoroasă mărturie**: Ion Mihalache despre **Mihalache Ion**.
În ce măsură **predarea ștafetei "constituționaliste"** lui **Iuliu Maniu** **a fost un act benefic sau nu** ..... este un lucru asupra căruia **eu încă nu mă pot pronunța**.
Cred că va rămâne un subiect deschis...]

" **Iată cum**, domnilor, în mod **logic**, urmându-ne consecvent drumul nostru, **am ajuns la o răscruce unde conducerea lui Iuliu Maniu pe noul drum al constituționalismului, se impune ca un comandament național.**

[-----]
" **Nimeni nu e sigur de sângele său** ;

și **nimeni nu are merit sau vină** de sângele adus de alții prin vinele lui .
Dar fiecare este stăpân pe sufletul și apucăturile sale - și **se poate cinsti cu ele** când sunt bune , și **răspunde de ele** , când se manifestă în chip neplăcut și dăunător.
Altfel n-ar mai exista nici codul penal nici codul moral.

" **Nu știu ce fel de sânge îmi vor fi lăsat mie strămoșii.**

În micile mele călătorii , **n-am simțit nici o reacție** a celulelor mele organice, **în mijlocul operelor bizantine** , desigur foarte frumoase ;
dar am simțit < cutremurul celular > al tuturor fibrelor mele
și **toată aprinderea înclinărilor mele** , **când am văzut la Roma** apeductele, drumurile, canalizările, fântânile, drumurile, templele, teatrele, Forul...

Emoția mă poseda **ca și cum ași fi fost eu însămi arhitectul și inginerul ...**

" **Țăranul din Topoloveni, n-a venit cu pedigriri** în politica țării ; nici **cu nume** , nici **cu avere**, nici **cu situații sociale** ; n-a fost **măcinat de ambiții** , n-a alergat după **glorii și măririi** .

Dar el n-a știut minți , nici pe cei de jos, nici pe cei de sus.

" **N-am vorbit ce n-am știut** ; n-am întreprins **ce am crezut că nu pot** ; n-am ambiționat la **măririi și la averii**; **mi-am potrivit fapta , cu vorba și cu portul.**
Dacă acestea constituesc un capital, îl las Partidului și , prin el, țărânilor române.
Duc și sufletul și cămașa tot așa de **curate precum le-am adus de acasă**, de la izvor.
[-----]

" **Țăranul din Topoloveni a trăit douzeci de ani în mijlocul Bizanțului bucureștean ;** dar de el **apucături de Bizanț nu s-au prins, și de la profesori bizantini n-a putut învăța nimic.** **Îmi declin deci apucăturile atavice de Bizanț.**

" **În schimb**, în sufletul lui este întipărit cu slove de foc **o pagină de istorie romană.**

Se cheamă **pilda lui Cincinat** . **Cincinat lasă comanda . Cincinat pleacă la plug.**

Face și țăranul din Topoloveni , cu modesta lui situație, tot așa. **Pleacă la plug.**

Cu urechea atentă la trâmbița comandantilor lui, pentru care va lăsa oricând plugul, să sară iarăși la **catapulte pentru dărâmarea zidurilor ,** **în care zace Dreptatea ferecată în lanțuri.**

" **Dle Maniu, ia comanda și dă porunca.** Fă ultimul act de supunere.

De acum , se spune < soldatul Mihalache Ion >

" Iubiți colegi , **Faceți formele noii investituri cu aceeași hotărâre și elan și credință ,** **cu care dezbrac eu toga președințială "** (**aplauze îndelung prelungite**)

I.Mihalache / 24 nov.'37

Iuliu Maniu / 24 nov.'37

▣ **Acceptarea revenirii la președinția PNT (24 nov.'37)**

▣ **Programul politic ? Programul din 1926**

" Dacă comanda d-tale, Domnule Mihalache, astăzi o urmez, aceasta o fac din respect pentru d-ta, din dragoste față de partid, din devotament pentru țară și pentru că, într-adevăr, găsesc că a sosit un moment de suprem pericol pentru națiune și țara română (aplauze puternice) a sosit momentul tragic când se pun în joc toate rezultatele obținute de generații, de secole, pentru înfăptuirea unui mare ideal.

" Așa fiind, fiecare trebuie să stea la locul unde este comandat, unde este comandat de corporația de care este legat cu sufletul, și cu aceleași idealuri .

Dvs îmi comandați să stau unde ați stat dvs.

Având în vedere tragicul momentului, mă duc la locul pe care-l comanzi

și voi năzui să fiu vrednic urmaș al d-tale, pentru ca, pe urmă,

să fii d-ta iarăși urmaș, când îți va veni vremea din nou. (aplauze prelungite)

[-----]

" Am fost 12 ani președintele dvs. [1919-1931] Mă cunoașteți.

Cunoașteți programul meu ; cunoașteți metoda mea . Trăesc și mor cu ele. (aplauze)

Nimic nu părăsesc când trec la locul d-tale.

" Eu stau pe baza Preambulului atât de frumos făcut ,al Programului nostru

[10 oct .1926],care s-a făcut și cu colaborarea d-tale ,d-le Mihalache .[LD : Fișier PNT - I]

Ideologia depusă în acel preambul, este credința mea politică, perfect consunătoare cu declarațiunile mele anterioare din Cluj și Bădăcin . Le voi servi cu credință.

Cunoașteți metoda mea de luptă. Nu trebuie să vă explic. De atâtea ori vi le-am expus în ședințele noastre. Le cunoaște și opinia publică.

" Cu acest program vin și vă rog pe dvs, ca drept consecință la cele spuse

de dl președinte Mihalache , să mergem împreună- nu zic să mă urmați ! -

să mergem împreună solidari pe acest program și pe această metodă,

fiind că , cum am spus, nu sunt ale mele, ci sunt ale partidului nostru , ale tuturor. "

[-----]

Iuliu Maniu / 24 nov.'37

▣ **Ideea națională .**

▣ **Încurajarea elementului românesc**

[LD : da, este terenul pe care **Maniu este o forță**. Judecată dreaptă, gând limpede exprimat, dreptate pentru neamul românesc, fără nedreptățirea altora.]

" Ca să putem face însă aceste lucruri [**din politica externă**], trebuie înainte de toate , ca **însăși elementul românesc** , **constituitorul acestui stat** ,

să fie în situația morală politică , socială, culturală și economică,

ca **să poată conduce cu autoritate** , în această direcțiune , statul său creat cu jertfele sale.

Ce urmează de aici ? Urmează că **statul român** , și noi înainte de toate,

să susținem ideea națională ; dar ideea națională nu numai în ceea ce privește forma

exterioară , că avem statul nostru național, ci **să-i dăm și conținutul într-adevăr național**,

și prin acest conținut **să ridicăm poporul românesc**

care a suferit asuprire și a rămas în urma altor popoare .

" **Partidul nostru**, la înfăptuirea sa din 1848, **a avut ca bază ideea națională** ,

nu numai în sensul politic de libertate și de independență națională ,

ci și în sensul social și economic, ca poporul să fie ridicat

din punct de vedere cultural și național.

" Domnilor, **sunt obișnuit să vorbesc clar**. Vă declar dvs , în mijlocul vâltorilor demagogiei care se aruncă în multe părți ale țării, că **eu nu sunt entuziast și nu sunt nici un fel de anti** .

Eu sunt pro- pentru neamul românesc (aplauze)

Eu nu sunt dușmănos față de nimeni ; nu persecut pe nimeni .Nu fac nedreptate nimănui.

Dar sunt pentru ridicarea elementului românesc , pentru întărirea lui,

și sunt pentru ideea că statul român național , cu toate forțele sale ,

trebuie să ajute elementul românesc (aplauze)

" Nu vreau nedreptate .Nu vreau nici lipsirea nimănui de drepturile sale născute

În momentul când a venit pe lume . **Eu sunt pentru dreptate** nu din măriime ,
ci dintr-o **pornire sufletească** , care este o **predispoziție individuală** a firii mele
și pentru că știu că **dreptatea este caritatea rațiunii**. (aplauze)

Dreptatea este caritatea inteligenței, adică , creierul îți arată , sprijinit pe suflet,
să nu faci ceea ce este nedrept, fiindcă se răzbună.

Ce a fost monarhia austro-ungară , decât o perpetuare a nedreptății ?

Care i-a fost soarta ? S-a distrus.

" **De aceea, domnilor, eu aș crede că statul român ar trebui să inaugureze
o politică de stat** prin care , în mod **organic și sistematic**,
să protejeze elementul românesc, ca să refacă ce a pierdut prin împilări de secole.

" **Sub regimul nostru** nenorocirea care este ? Eu care trăesc într-o provincie ,
acum unită cu țara mamă, **cu durere trebuie să constat că în 20 de ani ,**
de când este România Mare, pe lângă toate declamările naționaliste,
pe lângă toate exagerările pasiunilor necontrolate,

elementul românesc în materie culturală, în materie economică și socială,
a progresat minimal de puțin. Trebuie făcut astăzi ceva.

Eu vă asigur că **dacă am fi avut PNȚ o guvernare de 4 ani și nu ar fi fost înlăturat**
când era mai bine aranjat pentru o lucrare sistematică,

elementul românesc n-ar fi astăzi în starea în care se află.

" **În sensul acesta concepem ideea națională,** nu ne va putea nimeni învinui de nedreptate.
Nici nu va putea nimeni spune că nu suntem vrednici să guvernăm țara în care suntem.

Aceasta se poate face, și trebuie făcut, fără însă a persecuta pe alții ,
care nu vor putea lua în nume de rău că nu vor putea avea

protecțiunea nedreaptă pe care au avut-o secole de-a rândul ,
care n-au știut-o folosi nici pentru ei, nici pentru a câștiga respectul lumii.

" Păstrez pe masa mea la Bădăcin, un cadou dat de prietenii mei **acum 30 de ani [1907]** ,
după terminarea unei lupte crâncene .Sunt semnați pe acest cadou **Goldiș** - fie iertat ! -

Ștefan Pop, Suci, Alexandru Vaida, fratele Marșeu și prietenii noștri Iancu și Velici din
Arad .Ei au scris pe acest cadou al meu **lozinca de totdeauna :**

< Strașnic în luptă, mărinos în pace ! > (aplauze)

Vai de acea națiune, vai de acel partid, vai de acel comandant , vai de acel general,
și vai de acea trupă , **care va fi mărinosă în luptă și strașnică la pace !**

Va pierde războiul și la masa verde va fi compromisă . "

I.Mihalache ,Iul.Maniu / 24 nov.'37